

Economische analyse van het effect van de compensatieregeling op de administratieve lasten

Wim MARNEFFE

promotor :
Prof. dr. Lode VEREECK

Samenvatting

In de jaren negentig heerste er een heuse regelgevingsinflatie in Vlaanderen, in de periode 1997-2003 is de omvang van de Vlaamse regelgeving meer dan verdubbeld. Een gevolg hiervan is dat de administratieve lasten voor de bedrijven en burgers steeds toenamen. Administratieve lasten zijn de kosten die actoren maken om te voldoen aan een informatieverplichting opgelegd door de overheid. Om de toename van de administratieve lasten te beëindigen heeft Vlaanderen in 2005 de compensatieregel ingevoerd. De compensatieregel houdt in dat elke nieuwe administratieve last dient gecompenseerd te worden door een minstens evenwaardige daling van de bestaande administratieve lasten. De bedoeling van de compensatieregel is een status-quo van de administratieve lasten komende uit Vlaamse wetgeving bekomen. De compensatieregel is enkel van toepassing op decreten en niet op ministeriele besluiten en omzendbrieven, die nochtans ook administratieve lasten kunnen bevatten. Voorts is het zo dat de compensatieregel is opgenomen in de ReguleringsImpactAnalyse.

In de praktijk werkt de compensatieregel anders dan oorspronkelijk in het besluit van de Vlaamse regering vooropgesteld was. Elk beleidsdomein houdt een kredietlijn bij waarin de gerealiseerde lastenverminderingen van het domein zijn opgenomen. Met het opgebouwde krediet kan het beleidsdomein de nieuwe, bijkomende administratieve lasten compenseren. Dus op het einde van het jaar moeten de afgeschafte administratieve lasten groter zijn dan de bijkomende lasten.

In Vlaanderen is in 2005 een administratieve lastenvermindering van twaalf miljoen euro gerealiseerd. Van deze vermindering is tachtig procent ten bate van non-profit organisaties (VZW's, ziekenhuizen, scholen, ...) en slechts vier procent ten voordele van de bedrijven. Dit terwijl het toch mede de bedoeling is van compensatieregel om de creativiteit en de concurrentiekracht van de Vlaamse bedrijven te vergroten. De Vlaamse bedrijven zijn nochtans vragende partij voor een reductie van de administratieve lasten, aangezien deze lasten symbool staan voor inefficiëntie en extra kosten. In het eerste kwartaal van 2006 zijn

de administratieve lasten met meer dan zeven miljoen gedaald. Het positieve is dat 6,5 miljoen euro van deze daling ten voordele van de bedrijven is.

Een centrale onderzoekshypothese in dit werk is de vraag wat het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten is. Het doel van de compensatieregel is een status quo van de administratieve lasten bekomen. Dit doel is bereikt, er is zelfs een daling van de administratieve lasten in Vlaanderen. Het stellen dat de compensatieregel de administratieve lasten in Vlaanderen met twaalf miljoen euro gereduceerd heeft, is niet correct. Wel is deze lastenvermindering er gekomen door onder andere het instrument de compensatieregel toe te passen. Het is echter niet mogelijk om te bepalen hoeveel van de twaalf miljoen euro ook zou gerealiseerd zijn zonder het invoeren van de compensatieregel.

Administratieve lasten zorgen voor extra kosten bovenop de bestaande productiekosten. Deze extra kosten kunnen zich ofwel vertalen in een stijging van de prijs voor de consumenten of een daling van de winstgevendheid van de ondernemingen. Daarenboven is het zo dat administratieve lasten verborgen kosten zijn waarvan de bedrijven en de overheid de omvang meestal niet kennen. Daarom is er de laatste jaren een tendens van het meten van de administratieve lasten van regelgeving ontstaan.

Voor het meten van de administratieve lasten bestaan er verschillende instrumenten. Het meest gebruikte instrument is het standaardkostenmodel dat in Nederland ontwikkeld is. Dit model leent zicht ertoe om de administratieve lasten van de verschillende administratieve handelingen in kaart te brengen. Op basis van de resultaten is het dan mogelijk om de bron van grote administratieve lasten op te sporen. Het standaardkostenmodel vindt zijn toepassing in een quick scan of een full scan. De quick scan zal op een hoog aggregatieniveau de wetten opsporen die zorgen voor de grootste administratieve lasten. De full scan daarentegen schetst op een gedetailleerd niveau een beeld van deze lasten en biedt meer sleutels tot oplossingen. Het is dan ook vanzelfsprekend dat het uitvoeren van een full scan veel tijdsintensiever is. Een ander instrument om de administratieve lasten te meten is de survey, die meestal voorkomt in de vorm van een schriftelijke enquête. Het Federaal Planbureau voert tweejaarlijks een survey uit om te kijken naar de evolutie van de administratieve lasten in België. Deze survey peilt

naar de mening van de ondernemers over de omvang van de administratieve lasten. De resultaten van een survey moeten vaak met de nodige voorzichtigheid benaderd worden. Het onderzoek van het Federaal Planbureau geeft aan dat de administratieve lasten in België in 2004 op twee jaar tijd met 1,7 miljard euro gedaald zijn. In hetzelfde onderzoek geeft een ruime meerderheid van de ondernemers daarentegen aan dat de administratieve lasten in dezelfde periode (volgens hun) toch zijn toegenomen. De werkelijk gemeten lastenvermindering (door de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging) bedraagt 'slechts' 203 miljoen euro. Dit laatste cijfer omvat enkel de maatregelen die de grootste lastenvermindering teweegbrengen. De werkelijke administratieve lastenvermindering in België is dus groter dan 203 miljoen euro en aanzienlijk kleiner dan 1,7 miljard euro.

Daarnaast behandelt dit werk de onderzoekshypothese die kijkt of de compensatieregel ook voelbaar is voor een willekeurige Vlaamse KMO. Hiervoor vindt in hoofdstuk vier een meting van de administratieve lasten van V&S plaats. V&S is een KMO uit Herk-de-Stad gespecialiseerd in plafonneerwerken en telt zesenvijftig werknemers. Voor deze meting is het stappenplan voor het uitvoeren van een full scan (opgesteld door de Kenniscel Wetsmatiging) aangepast aan de bedrijfseconomische situatie van V&S. Dit is de eerste maal in Vlaanderen dat er een meting van de administratieve lasten in een bedrijf gebeurt voor de wetgeving van hele beleidsdomeinen. Andere metingen becijferen meestal de administratieve lasten van slechts enkele wetten. De resultaten van de meting bij V&S waren verrassend: de administratieve lasten uit Vlaamse wetgeving (voor de beleidsdomeinen milieu, tewerkstelling en fiscaliteit) voor V&S bedragen slechts twintig euro voor het jaar 2005. Dit resultaat betekent zeker en vast niet dat heel het debat rond de administratieve vereenvoudiging overbodig is. Dit resultaat toont enkel en alleen aan dat de administratieve lasten voor V&S uit Vlaamse wetgeving bijna verwaarloosbaar zijn. De administratieve lasten uit lokale, federale of Europese wetgeving kunnen misschien veel hoger liggen. De studie van Voka omtrent de administratieve lastenbarometer, toont aan dat de administratieve lasten in België wel degelijk kunnen oplopen. De administratieve lasten van zestien informatieverplichtingen voor tien bedrijven bedragen bijna vijfennegentigduizend euro.

In Vlaanderen is de tendens tot meten dus echt merkbaar. Een volgende stap is dat er onderzoek gebeurt naar de economische effecten van een administratieve lastenvermindering. Hierbij kunnen de effecten op het BBP, op de tewerkstelling, op de investeringen, ... bekeken worden. Uit Nederlands onderzoek is gebleken dat een lastenvermindering van vijftwintig procent leidt tot een toename van het BBP in Nederland met anderhalf procent. Er zal eveneens een extra instroom van kapitaal (+0.03%) plaatsvinden indien het land zijn administratieve lasten met een kwart kan verlagen. Indien een administratieve lastenvermindering in Vlaanderen, in België werkelijk leidt tot meer jobs en meer economische groei, kan bijkomend onderzoek zorgen voor een draagvlakvergroting omtrent de administratieve vereenvoudiging.

Woord vooraf

De keuze van het onderwerp van mijn thesis hangt samen met mijn keuze voor de afstudeerrichting beleidsmanagement. Eén van de thema's die in deze richting aan bod komen is de werking en de organisatie van de overheid. Van hieruit is de stap naar de administratieve lasten dan ook snel gemaakt. Binnen het algemene kader van de administratieve lasten heb ik geopteerd om één concrete maatregel, de compensatieregel, van naderbij te bekijken. De keuze voor de compensatieregel komt voort uit het feit dat deze regel een kernelement van de Vlaamse vereenvoudigingsaanpak is.

Bij het opstellen van dit werk heb ik de hulp gehad van enkele mensen, die ik bij deze graag wil bedanken. Hierbij denk ik in de eerste plaats aan mijn naaste omgeving, die mij zeer goed gesteund hebben. Daarnaast wil ik zeker en vast Prof. Dr. Lode Vereeck bedanken voor zijn goede raad en ondersteuning. Ook wil ik de heren Johan en Stefan Verneyns van V&S bedanken voor hun bereidwillige medewerking. Tenslotte wens ik mevrouw Van Neck van de Kenniscel Wetsmatiging te bedanken voor de verschaft informatie en medewerking.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Woord vooraf

Inhoudsopgave

Inleiding.....	- 8 -
Hoofdstuk 1 : Methodologische aspecten.....	- 10 -
1.1 Probleemstelling.....	- 10 -
1.2 Onderzoeksopzet.....	- 10 -
Hoofdstuk 2 : Begrippenkader.....	- 12 -
2.1 Situering van het begrip administratieve lasten.....	- 12 -
2.2 Definitie administratieve lasten.....	- 14 -
2.3 Soorten administratieve lasten.....	- 17 -
2.4 Bronnen van administratieve lasten.....	- 18 -
2.5 Situering van het begrip compensatieregel.....	- 19 -
2.5.1 Compensatieregel: omschrijving en bestaansredenen.....	- 19 -
2.5.2 Compensatieregel: historiek en chronologie.....	- 20 -
2.5.3 Compensatieregel in het buitenland.....	- 21 -
2.6 Toepassing van de compensatieregel.....	- 22 -
2.6.1 Reguleringsimpactanalyse (RIA).....	- 22 -
2.6.2 Concrete werking compensatieregel.....	- 24 -
2.6.3 Evaluatie compensatieregel.....	- 26 -
2.7 Realisaties inzake administratieve lastenvermindering.....	- 31 -
2.7.1 Vlaanderen.....	- 31 -
2.7.2 België.....	- 35 -
2.7.3 Europa.....	- 41 -
2.8 Administratieve lasten en efficiëntie.....	- 45 -
2.9 Obstakels bij het vereenvoudigen.....	- 46 -
Hoofdstuk 3 : Het meten van administratieve lasten.....	- 48 -
3.1 Belang van het meten van administratieve lasten.....	- 48 -
3.2 Standaardkostenmodel (SKM).....	- 49 -
3.2.1 Inleiding standaardkostenmodel.....	- 49 -

3.2.2 Werkwijze standaardkostenmodel	- 50 -
3.2.3 Toepassingsmogelijkheden standaardkostenmodel.....	- 52 -
3.3 Full scan	- 54 -
3.4 Quick scan.....	- 61 -
3.5 Andere meetmethodes	- 64 -
3.5.1 Mistral	- 64 -
3.5.2 Survey	- 66 -
3.5.3 Administratieve Lastenbarometer	- 67 -
3.6 Overzicht meetmethodes	- 72 -
3.7 Keuze meetmethode voor meting administratieve lasten V&S.....	- 74 -
Hoofdstuk 4 : Meting administratieve lasten V&S.....	- 75 -
4.1 Toepassing standaardkostenmodel op V&S	- 75 -
4.2 Wetgevingsdomein milieu	- 77 -
4.3 Wetgevingsdomein tewerkstelling.....	- 81 -
4.4 Wetgevingsdomein fiscaliteit.....	- 81 -
Hoofdstuk 5: Economisch effect van een administratieve lastenvermindering	- 83 -
5.1 Effect van de compensatieregel op de administratieve lasten	- 83 -
5.2 Effect administratieve lasten op economie	- 84 -
5.2.1 Macro-economisch effect van een administratieve lastenvermindering	- 86 -
5.2.2 Micro-economisch effect van een administratieve lastenvermindering	- 100 -
Hoofdstuk 6 : Conclusies	- 104 -
Lijst van de geraadpleegde werken	
Lijst met figuren	
Lijst met tabellen	
Bijlagen	

Inleiding

“Eenvoud maakt Macht”¹ is de kernboodschap van een thema dat op de politieke agenda in België staat, namelijk de administratieve vereenvoudiging. Het verminderen van de administratieve druk, die bedrijven en burgers ervaren, is een doelstelling van zowel de federale als de Vlaamse regering. Beiden hadden in hun regeerakkoord van 1999 de doelstelling om de administratieve lasten met een kwart te verminderen.²

In Vlaanderen is de omvang van de regelgeving tussen de periode 1997-2003 meer dan verdubbeld. Meer dan zeventig procent van de wetgeving in Vlaanderen dateert van de jaren tachtig of later. Er zijn twee hoofdredenen voor de toename van de regelgeving in Vlaanderen. De eerste reden is dat Vlaanderen na elke staatshervorming (in 1980, 1988, 1993, 2001) steeds meer bevoegdheden kreeg die ze snel in wetgeving omzette. De Vlaamse regering maakte snel de nodige wetten, want dit was een teken van de verworven bevoegdheden. Bij het maken van deze wetten werden de bijkomende administratieve lasten over het hoofd gezien. Daarnaast waren de pogingen van de EU (tussen 1980 en 1990) om een Europese markt te ontwikkelen, een bron van veel Vlaamse regelgeving. De Vlaamse regering zette niet alleen de Europese regelgeving om in Vlaamse, maar voegde ook nog elementen toe waardoor het aantal wetten aanzienlijk toenam. Er was in Vlaanderen sprake van ‘regelgevingsinflatie’³

Dat de politieke wereld zich bewust is van de grote administratieve druk, is mede te danken aan de bedrijfsleiders. Die gingen begin jaren negentig meer aandacht vestigen op de steeds toenemende administratieve verplichtingen die zij moesten nakomen. De bedrijfsleiders realiseerden zich dat deze toenemende verplichtingen een verborgen kost veroorzaakten waarvan ze de exacte omvang niet kenden. Zowel in het verleden als nu zijn de administratieve verplichtingen een bron van irritaties bij de bedrijfsleiders. Zo blijkt dat tachtig procent van de ondernemers zich ergert aan de administratieve verplichtingen, in

¹ <http://www.kafka.be>

² http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/regeerakkoord/1999_2004/regeerakkoord.pdf
http://www.belgium.be/eportal/ShowDoc/chancellery/imported_content/pdf/19990707-

Regeerakkoord_nl.pdf?contentHome=entapp.BEA_personalization.eGovWebCacheDocumentManager.nl

³ Jacobs and Associates (2004), Regulatory management and administrative simplification in Belgium and Flanders, Washington : 29-30

hoofdzaak aan de nutteloze of dubbele informatieverplichtingen.¹ Het is dan ook niet verrassend dat vanuit de bedrijfswereld de vraag rees om de administratieve lasten te verminderen. Tevens is het zo dat de vele administratieve verplichtingen een negatieve invloed hebben op het aantal startende bedrijven.² In Duitsland bleek dat de trage groei van de biotechnologie te wijten was aan de hoge administratieve druk die op de bedrijven rustte. Na het verminderen van deze druk, nam het aantal bedrijven in deze sector fors toe.³

De Belgische politieke wereld (zowel federaal als Vlaams) beseft dat de enorme administratieve verplichtingen een rem voor de creativiteit en de ondernemingszin vormen.⁴ Dus zijn de verschillende overheden sinds 1999 naarstig bezig met het nemen van allerlei maatregelen om de wetgevingsjungle te vereenvoudigen. Er worden bestaande wetten geschrapt, nieuwe wetten toegevoegd, meer gebruik gemaakt van ICT toepassingen,

Uit de waaier van maatregelen die in ons land genomen zijn, is er één die in dit werk uitvoerig onderzocht zal worden, namelijk de compensatieregel. Deze regel werd in 2004 goedgekeurd door de Vlaamse Regering en heeft als doel dat nieuwe administratieve lasten door regeringsbeslissingen, gecompenseerd moeten worden door een minstens evenwaardige daling van bestaande administratieve lasten. Dankzij de compensatieregel wil de Vlaamse regering het 'dweilen met de kraan open' voorkomen en een stand-still van de bijkomende administratieve lasten bekomen.⁵

¹ Vendrig J.P. (2005), De (over)last van administratieve lasten, *Waar ergeren MKB-ondernemers zich het meest aan?*, Zoetermeer: 6-8

² Stel van A., Stunnenberg V. (2004), Linking Business Ownership and Perceived Administrative Complexity: An Empirical Analysis of 18 OECD Countries, Zoetermeer :14-16

³ Kraus G., Stahlecker T. (2001), New biotechnology firms in Germany, *Small Business Economics*, 17: 143-153

⁴ Somers B. (2004), Nota aan Vlaamse regering betreffende compensatieregel administratieve lastenvermindering, Brussel, s.p

⁵ ibidem

Hoofdstuk 1 : Methodologische aspecten

1.1 Probleemstelling

Dit onderzoek bekijkt de administratieve lasten in Vlaanderen en spitst zich toe op één instrument dat de Vlaamse overheid gebruikt om deze lasten in te perken, met name de compensatieregel. Door het toepassen van deze regel op alle nieuwe wetten wil de Vlaamse regering een stand-still van de bijkomende administratieve lasten bekomen.¹ Dit werk onderzoekt het effect van deze compensatieregel op administratieve lasten in Vlaanderen en in één bedrijf (V&S). Uit het voorgaande komt volgende centrale onderzoeksvraag voort:

In welke mate heeft het gebruik van de compensatieregel door de Vlaamse Regering een invloed op de omvang van de administratieve lasten in Vlaanderen en in het bedrijf V&S?

De deelvragen van dit onderzoek zijn:

- Wat betekenen de volgende begrippen: administratieve lasten en de compensatieregel? In welk kader situeren deze begrippen zich?
- Hoe kunnen de administratieve lasten in Vlaanderen gemeten worden? Wat zijn de voor- en nadelen van deze meetmethodes?
- Wat is de omvang van de administratieve lasten die V&S ervaart, voortkomende uit Vlaamse wetgeving voor de domeinen: milieu, tewerkstelling en fiscaliteit?
- Welk effect heeft het gebruik van de compensatieregel op de reeds bestaande administratieve lasten?
- Wat is het economisch effect van een administratieve lastenvermindering?

1.2 Onderzoeksopzet

Dit werk gaat eerst aan de hand van een literatuurstudie na wat het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten in Vlaanderen is. Daarna volgt er een onderzoek: een case study (hoofdstuk 4) bekijkt de invloed van de compensatieregel op de

¹ Somers B. (2004), Nota aan Vlaamse regering betreffende compensatieregel administratieve lastenvermindering, Brussel, s.p

administratieve lasten bij V&S. Het gaat hier dus om een klinisch onderzoek dat één concreet bedrijf onderzoekt.

In dit onderzoek is het de bedoeling om de administratieve lasten te meten in een KMO. Uit Nederlands onderzoek blijkt namelijk dat vijfenzeventig procent van de totale administratieve lasten op de KMO's rust. Tevens is de verhouding tussen de administratieve lasten en de toegevoegde waarde van het bedrijf het grootst in een KMO.¹ De KMO in deze case study is V&S. Dit is een familiebedrijf uit Herk-de-Stad dat gespecialiseerd is in plafonneerwerken. Bij V&S zijn in december 2005 zesenvijftig mensen tewerkgesteld. De personen van V&S die meewerken aan de meting van de administratieve lasten zijn de bedrijfsleiders Johan Verneyens en Stefan Verneyens.

Er zal voor V&S een meting van de administratieve lasten plaatsvinden door middel van het standaardkostenmodel. Hoofdstuk 3 behandelt de verschillende methodes om de administratieve lasten te meten ten gronde. Na het berekenen van de administratieve kosten van V&S in hoofdstuk 4, gaat dit onderzoek in op het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten van V&S.

Hoofdstuk 5 staat stil bij het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten en bij het effect van de administratieve lasten op de economie. In dit hoofdstuk komen ook de beschouwingen voor toekomstig onderzoek aan bod.

¹ Jansen M., Tom M.J.F. (2003), Onevenredig belast , Administratieve lasten in het kleinbedrijf 2002, Zoetermeer

Hoofdstuk 2 : Begrippenkader

Vooraleer over te gaan tot het eigenlijke onderzoek is het nodig een grondig theoretisch kader te schetsen waarin de administratieve lasten en de compensatieregel zich bevinden.

Daarom komen in dit hoofdstuk volgende onderdelen aan bod:

- Situering van het begrip administratieve lasten
- Definitie van de administratieve lasten
- Soorten administratieve lasten
- Bronnen van de administratieve lasten
- Historiek van de compensatieregel
- Toepassing van de compensatieregel
- Realisaties inzake de administratieve lastenvermindering
- Administratieve lasten en efficiëntie
- Waarom is vereenvoudigen moeilijk?

2.1 Situering van het begrip administratieve lasten

Door het opstellen van wet- en regelgeving tracht de overheid een publiek doel (bijvoorbeeld een schoner milieu) te realiseren. Voor de realisatie van dit publiek doel legt de overheid aan actoren (bedrijven, burgers, instellingen, ...) verplichtingen op tot het doen of nalaten van handelingen of gedragingen. Deze verplichtingen zijn de inhoudelijke verplichtingen en refereren aan het voldoen aan een maatschappelijk waardevol geachte norm. De kosten om aan deze inhoudelijke verplichtingen te voldoen, vormen geen administratieve lasten.¹ Tijdens een interview toonde mevrouw Van Neck² aan dat een lozingsnorm, opgelegd door de overheid, een inhoudelijke verplichting is van het publiek doel "een schoner milieu". Stel dat een bedrijf, met het oog op het naleven van de inhoudelijke verplichting, een zuiveringsinstallatie plaatst. De aankoop- en plaatsingskost vormen dan geen administratieve kosten.

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2004) Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 8-9

² Medewerker van de Kenniscel Wetsmatiging, geïnterviewd op 10 oktober 2005

Daarnaast legt de overheid ook informatieverplichtingen op om over de naleving van de inhoudelijke verplichtingen informatie te verschaffen. De informatieverplichtingen refereren naar het informeren van de overheid over het gedrag ten opzichte van de maatschappelijk waardevol geachte norm. De kosten van de naleving van de informatieverplichtingen door de actoren zijn wel administratieve lasten of informatienalevingskosten. In het hierboven gebruikte voorbeeld is het rapporteren van een bedrijf over zijn lozingen aan de overheid een informatieverplichting. Het opstellen (verzamelen van de nodige gegevens en deze invullen op het daarvoor bestemde formulier) en het versturen van dit rapport vormen administratieve lasten.¹

Bij het situeren van de administratieve lasten is het eveneens nodig om een onderscheid te maken tussen administratieve lasten en beheerskosten. De kosten van de naleving van de informatieverplichtingen door de actoren zijn administratieve lasten. De kosten die de overheid heeft in verband met het uitvoeren, controleren en handhaven van deze informatieverplichtingen zijn beheerskosten (ook uitvoeringskosten genaamd). De administratieve kosten en de beheerskosten samen vormen de operationele kosten.² De kosten die een lokale overheid maakt om te voldoen aan de informatieverplichtingen ten opzichte van een centrale, toezichhoudende overheid zijn eveneens administratieve lasten. Hier is de lokale overheid (bijvoorbeeld een gemeente) de actor en heeft deze een informatieverplichting ten opzichte van de Vlaamse overheid.³

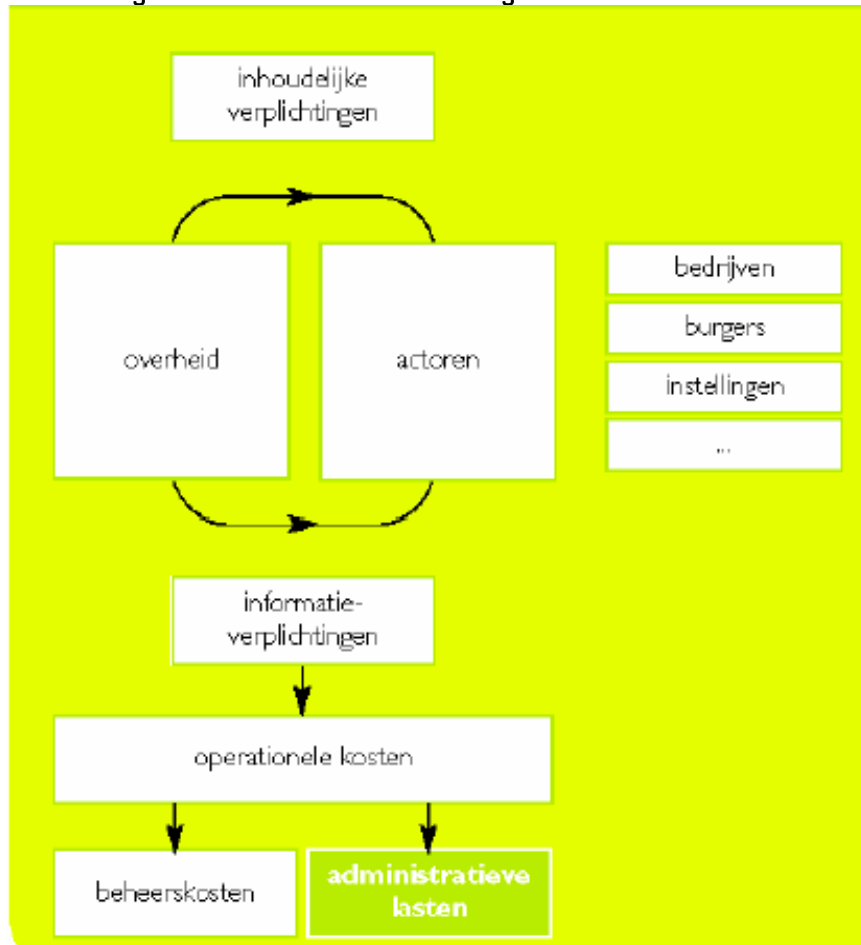
¹ Kenniscel Wetsmatiging (2004), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 10

² Kenniscel Wetsmatiging (2004), Meetmethode administratieve lasten, Brussel: 25-26

³ Mevrouw Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

Figuur 1 geeft een schematische weergave van bovenstaande tekst:

Figuur 1 : Schematische voorstelling administratieve lasten

(Bron: Kenniscel Wetsmatiging, Meten om te Weten, 2004)

2.2 Definitie administratieve lasten

Een van de meest gebruikte definities¹ van het begrip administratieve lasten is:

*"Administrative burdens are the costs of legally obliged information transfers from businesses to government or enforcing institutes and vice versa."*²

¹ Gebruikt door Europese Commissie en het SCM-network , <http://www.administrative-burdens.com>

² Nijssen A., Vellinga N, (2002) Mistral , A model to measure the administrative burden of business, Zoetermeer : 19

Bij deze definitie maken de auteurs een onderscheid tussen:

- a. the cost components; when the businesses themselves execute the transfer of information:
 - wage/ salary costs and/ or the assessed wage of the entrepreneur
 - cost of the computers, software, etc. used
 - allowance for overheads;
- b. the cost of out-sourcing, if the businesses out-source the execution of the transfer of information.¹

Voorgaande definitie is de meest gebruikte, maar zeker en vast niet de meest nauwkeurige. De Kenniscel Wetsmatiging² hanteert volgende definitie van administratieve lasten:

“Administratieve lasten zijn de kosten van de administratieve handelingen die actoren moeten uitvoeren voor de naleving van wettelijke informatieverplichtingen aan de overheid, ongeacht of zij deze handelingen ook zouden uitvoeren zonder wettelijke verplichting. Deze kosten zijn additioneel ten opzichte van de kosten om de administratie van hun kernproces op orde te hebben en gaan uit van een efficiënte naleving van de informatieverplichtingen door de actoren.”³

Bij deze definitie neemt de Kenniscel Wetsmatiging die wet- en regelgeving als uitgangspunt waarmee de overheid⁴ :

- a) publieke doelen nastreeft
- b) waarvoor de medewerking van actoren noodzakelijk is en
- c) waarvoor actoren informatie moeten verstrekken aan de overheid of aan door de overheid aangewezen administraties
- d) teneinde deze administraties in staat te stellen de naleving door de actoren te controleren en/of de werkprocessen van de administraties bij te sturen;

¹ Nijsen A., Vellinga N, (2002) Mistral, A model to measure the administrative burdens of business, Zoetermeer: 19

² Kenniscel Wetsmatiging is het controleorgaan van de Vlaamse Regering inzake de administratieve lasten en het reguleringsmanagement. Meer uitleg zie 2.7.1

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2004a), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 13

⁴ ibidem

Bij het opstellen van deze definitie heeft de Kenniscel een aantal veronderstellingen vooropgesteld. Ten eerste houdt de definitie geen rekening met de nutsbeleving van de actoren. Of er sprake is van administratieve lasten hangt dus niet af van het feit of de actoren deze handelingen al dan niet zinvol vinden. Als tweede veronderstelling maakt deze definitie abstractie van het moment waarop vrijwilligheid overgaat in een verplichting. Zo is het aanvragen van een subsidie vrijwillig, maar het verstrekken van de nodige informatie verplicht. Zodra een bedrijf een subsidie aanvraagt, ontstaat er een informatieverplichting tegenover de overheid en bijgevolg ontstaan er administratieve lasten.¹

Ten derde is het nodig een onderscheid te maken tussen administratieve lasten enerzijds en de administratie van het kernproces anderzijds. Het kernproces van een actor zijn de taken en werkzaamheden die tot de kern van zijn ontplooiende activiteiten behoren. Een actor die zijn kernproces naar behoren wil uitvoeren, zal hier een administratie van bijhouden. De kosten van deze administratie zijn volgens de definitie evenwel geen administratieve lasten. Als voorbeeld neemt de Kenniscel het bedrijfsleven als actor. Van een bedrijf verwachten ze dat het een 'goede'² boekhouding bijhoudt van de in- en uitgaande goederenstromen, de facturen, de aanwezigheid van het personeel, enz. Het bijhouden van een boekhouding behoort tot het kernproces van een bedrijf. Indien het bedrijf niet verplicht was tot het bijhouden van een boekhouding, zou het dit normaal gezien toch doen. De kosten die het bijhouden van een boekhouding met zich meebrengt, beschouwt de Kenniscel Wetsmatiging dus niet als een administratieve last.³

Tenslotte gaat de definitie van de Kenniscel uit van een efficiënte uitvoering van de informatieverplichting door de betrokken actoren. Aangezien de Kenniscel een objectief beeld wenst te krijgen van de omvang van de administratieve lasten, houden ze geen rekening met de eventuele inefficiëntie van de actoren bij het naleven van de informatieverplichting.⁴

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2004a), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 13

² Een boekhouding die de wettelijke voorschriften volgt.

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2004a), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel : 12

⁴ ibidem

Op het federaal beleidsniveau gebruiken de DAV¹ en staatssecretaris Van Quickenborne volgende definitie van administratieve lasten:

“Administratieve lasten zijn alle administratieve formaliteiten en verplichtingen opgelegd aan burgers, ondernemingen en non-profitorganisaties, die, rechtstreeks of onrechtstreeks, verbonden zijn aan de uitvoering, naleving en/of de handhaving van een bij wet, besluit, reglement, omzendbrief of internationale verbintenis vastgesteld recht, verbod of verplichting.”²

Dit werk neemt de definitie van de Kenniscel Wetsmatiging als uitgangspunt omdat deze het meeste onderbouwd is. De Kenniscel heeft het in zijn definitie over de kosten van de administratieve handelingen, daarentegen bevat de definitie van de DAV en Van Quickenborne geen verwijzing naar een kostenelement. Bovendien houdt de Kenniscel Wetsmatiging ook rekening met de administratie van het kernproces, de efficiënte naleving van de informatieverplichting door de actor en het onderscheid tussen verplichting en vrijwilligheid. Met behulp van deze veronderstellingen is het eenvoudiger om een administratieve handeling al dan niet als administratieve last te bestempelen.

2.3 Soorten administratieve lasten

Er bestaan drie soorten administratieve lasten: de structurele, de éénmalige en de tijdelijke. Structurele administratieve lasten zijn de periodiek terugkerende kosten van actoren voor het verstrekken van de gewenste informatie aan de overheid. Bijvoorbeeld een maandelijks in te sturen verslag geeft aanleiding tot structurele administratieve lasten. Daarnaast zijn er ook de éénmalige administratieve lasten zoals bijvoorbeeld de kosten voor het bijwonen van informatievergaderingen om op de hoogte te komen van de verplichtingen van een nieuwe of gewijzigde wet. De tijdelijke administratieve lasten zijn er enkel na het ontstaan van een nieuwe wet, maar door leereffecten verdwijnen deze lasten.³

¹ Dienst voor Administratieve vereenvoudiging: zie 2.7.2

² Van Quickenborne V. (2004), Leidraad voor de Kafka-test : 4

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2004b), Meetmethode administratieve lasten, Brussel: 16-17

2.4 Bronnen van administratieve lasten

Er zijn vier bronnen van administratieve lasten : de Vlaamse, de Belgische, de Europese en de lokale wetgeving.

Er bestaan momenteel nog geen cijfers over de omvang van elk van deze bronnen in België of in Vlaanderen. Wel is gemeten dat de Europese regelgeving in Nederland verantwoordelijk is voor ongeveer veertig procent van de administratieve lasten.¹ In Denemarken is dit drieënveertig procent voor het jaar 2004/2005.² Het feit dat er geen precieze cijfers over omvang van de bronnen in Vlaanderen bestaan, is mede te wijten aan de moeilijkheden die er bestaan om informatieverplichtingen aan een bepaalde bron (regelgeving) toe te wijzen.³ Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat de Europese Commissie een verordening uitvaardigt, die moet omgezet worden in Vlaamse wetgeving. Dan rijst de vraag of de administratieve last die hieruit voortkomt toe te schrijven is aan Vlaamse of Europese regelgeving.

Een andere benaderingswijze van de administratieve lasten gebeurt aan de hand van de verschillende wetgevingsdomeinen. Uit onderzoek⁴ naar de administratieve lasten, te wijten aan Belgische wetgeving voor de domeinen tewerkstelling, milieu en fiscaliteit, is de volgende verdeling naar voren gekomen:

Tabel 1: Verdeling van de administratieve lasten in 2004

Domein	Ondernemingen	Zelfstandigen
Tewerkstelling	58,5%	/
Fiscaliteit	30,3%	77%
Milieu	11,1%	23%

(Bron: Federaal Planbureau (2005), Administratieve lasten in België voor het jaar 2004)

¹ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag : 2
Aangenomen worden dat dit cijfer ook de Belgische realiteit benadert.

² <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=73>

³ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker van de Kenniscel Wetsmatiging

⁴ Federaal Planbureau (2005) De administratieve lasten in België voor het jaar 2004, Brussel :15, 38

Uit Tabel 1 blijkt dat bijna zestig procent van de administratieve lasten toe te wijzen zijn aan het domein tewerkstelling. In 2002 was driekwart van de totale administratieve lasten te wijten aan dit domein. De administratieve kosten van tewerkstelling stijgen ook naarmate het aantal werknemers toeneemt.¹ Vlaamse cijfers over de verdeling van de administratieve lasten tussen de verschillende beleidsdomeinen bestaan tot op heden niet. In bijlage 1 staat de evolutie van de administratieve lasten van de drie beleidsdomeinen in België van 2000 tot 2004. Paragraaf 2.7.2 gaat nog dieper in op deze cijfers.

2.5 Situering van het begrip compensatieregel

2.5.1 Compensatieregel: omschrijving en bestaansreden

Vlaams Minister Geert Bourgeois² geeft volgende omschrijving van het begrip compensatieregel:

“De compensatieregel voor administratieve lasten houdt in dat elke verhoging van administratieve lasten als gevolg van een regeringsbeslissing (decreet, besluit, ...), gepaard moet gaan met een even grote daling van bestaande administratieve lasten.”³

De compensatieregel is ingevoerd omdat de bestaande initiatieven van de Vlaamse regering ter vermindering van de administratieve lasten zich uitsluitend richtten op de bestaande regelgeving. De administratieve lasten van nieuwe regelgeving dreigen de resultaten van de genomen initiatieven te niet te doen.⁴

De regelopstellers mogen nieuwe administratieve lasten compenseren door eerder genomen maatregelen ter vermindering van de administratieve lasten, op voorwaarde dat ze gemeten zijn en dat de verlaging na 1 september 2002 heeft plaatsgevonden.⁵ Stel dat de Vlaamse Regering een decreet uitvaardigt dat zorgt voor 1 miljoen euro bijkomende administratieve lasten. Dan kan ze ofwel een nieuwe besparing van tenminste 1 miljoen

¹ Federaal Planbureau (2002) De administratieve lasten in België voor het jaar 2002, Brussel:16

² Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands beleid, Media en Toerisme

³ Bourgeois G. (2004), Nota aan de Vlaamse regering betreffende de toepassing van de compensatieregel voor administratieve lasten, Brussel : s.p

⁴ Ibidem

⁵ Kerremans J. (2004), Verslag van de vergadering van de Vlaamse Regering op 20 februari 2004 betreffende de compensatieregel administratieve lastenvermindering, Brussel: s.p

euro doorvoeren ofwel een gemeten besparing van minstens 1 miljoen euro, sinds 1 september 2002, als compensatie nemen. In de nota van de Vlaamse regering betreffende de invoering van de compensatieregel staat niet nadrukkelijk dat de besparing in administratieve lasten moet gebeuren in hetzelfde beleidsdomein als datgene waarin de nieuwe administratieve lasten van toepassing zijn. Toch is dit de bedoeling want elk beleidsdomein moet een kredietlijn van administratieve lasten bijhouden.¹ Deze kredietlijn bestaat uit alle afgeschafte administratieve lasten na 1 september 2002 die als compensatie van nieuwe lasten kunnen doorgaan. Meer hierover in 2.6.2.

De compensatieregel is ingevoerd door de Vlaamse regering om het 'dweilen met de kraan open' te verhelpen. De regel zorgt voor een stand-still van de bijkomende administratieve lasten. Daarenboven is de compensatieregel een politiek signaal en een effectief instrument. Een politiek signaal omdat het de boodschap uitdraagt dat de Vlaamse Regering zeker en vast werk wil maken van de lastenvermindering. Tevens verplicht de compensatieregel als instrument de beleidsdomeinen om de administratieve lasten systematisch te meten. Dit vergroot de kennis en het draagvlak voor de administratieve lastenvermindering.²

2.5.2 Compensatieregel: historiek en chronologie

De compensatieregel is op 20 februari 2004 goedgekeurd door de Vlaamse Regering onder leiding van toenmalig Minister-president Bart Somers. Uit zijn nota aan de Vlaamse Regering blijkt dat de onmiddellijke invoering van de verplichting tot compensatie voor alle beleidsdomeinen niet wenselijk was. Hij vond dat eerst een sensibilisering, opleiding, vorming en begeleiding van de beleidsdomeinen vereist was. Tevens was de capaciteit van de Kenniscel Wetsmatiging onvoldoende om al deze beleidsdomeinen te begeleiden. Daarom besliste de Vlaamse Regering om de compensatieregel geleidelijk aan in te voeren als een engagement (en niet als een verplichting) voor twee beleidsdomeinen, nl wonen en economie, vanaf 1 april 2004. Er waren volgens Bart Somers twee voordelen verbonden aan deze geleidelijke invoering. Ten eerste was dit een krachtig politiek signaal vanuit deze

¹ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker van de Kenniscel Wetsmatiging

² Somers B. (2004), Nota aan de Vlaamse regering betreffende de compensatieregel voor administratieve lasten, Brussel: s.p

twee beleidsdomeinen dat ze echt een lastenvermindering beoogden. Ten tweede kan de Kenniscel Wetsmatiging zich op deze twee beleidsdomeinen concentreren zodat het de volledige administratieve verplichtingen van hun rechtsgebied in kaart kan brengen. De andere domeinen kregen de taak om de invoering van de compensatieregel voor te bereiden om zo het instrumentarium en de sensibilisering op punt te stellen.¹

De proefperiode voor de twee domeinen liep aanvankelijk tot 1 januari 2005, maar op 17 december 2004 besliste de Vlaamse regering om de proefperiode te verlengen tot 30 juni 2005. Vanaf 1 januari werd de compensatieregel van kracht in alle beleidsdomeinen voor een proefperiode tot 30 juni 2005. Na een evaluatie van de compensatieregel is op 30 september 2005 beslist om de regel nog een jaar toe te passen en dan opnieuw te evalueren. In een eerste fase was de regel beperkt tot informatieverplichtingen van bedrijven aan de overheid. Vanaf 1 januari 2005 is de compensatieregel van kracht geworden voor de informatieverplichtingen van alle doelgroepen.²

2.5.3 Compensatieregel in het buitenland

In het buitenland bestaat de compensatieregel niet als een apart instrument.³ Wel kijken ze op het einde van een vooropgestelde periode of de bijkomende administratieve lasten lager zijn, dan degene die afgeschaft zijn. Bijvoorbeeld in Nederland worden afspraken over compensatie éénmaal per jaar in de Ministerraad gemaakt en door de minister van Financiën in een besluitvormingsmemorandum voorbereid. De inzet van het Nederlandse kabinet is om de administratieve lasten van nieuwe regelgeving zoveel mogelijk te voorkomen dan wel zo klein mogelijk te houden.⁴ “Nieuwe lasten worden gecompenseerd door extra reducties op bestaande wetgeving.”⁵ Elk jaar stelt het Nederlands kabinet ‘plafonds’ op voor de administratieve lasten van elk beleidsdomein. Deze plafonds dalen elk jaar, zo is het Nederlands kabinet zeker van een reële lastenvermindering. Deze werkwijze

¹ Somers B. (2004), Nota aan de Vlaamse regering betreffende de compensatieregel voor administratieve lasten, Brussel: s.p

² Ibidem

³ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

⁴ <http://www.compliancecosts.com>

⁵ ibidem

(het bepalen van de plafonds) is mogelijk in Nederland omdat de administratieve lasten er volledig gemeten zijn in 2002.¹

In het Verenigd Koninkrijk bestaat het voornemen om het “one in, one out” systeem in te voeren dat eigenlijk net hetzelfde is als de compensatieregel. De Better Regulation Task Force (BRTF) stelt dat het invoeren van de “one in, one out” regel een goede methode is om de administratieve kosten te beheren en te verminderen. Deze regel zorgt er volgens de BRTF voor dat ministers hun prioriteiten moeten leggen bij het invoeren van nieuwe wetten. Ze moeten eerst de bestaande lasten verminderen voor ze nieuwe lasten kunnen toevoegen. De BRTF raadt de Britse regering aan om voor het einde van 2005 de “one in, one out” regel in te voeren.² In april 2006 is nog niet bekend wanneer de Britse regering de regel gaat invoeren.

2.6 Toepassing van de compensatieregel

2.6.1 Reguleringsimpactanalyse (RIA)

De compensatieregel maakt sinds zijn invoering op 1 januari 2005, een onderdeel uit van de reguleringsimpactanalyse. De RIA is een gestructureerde analyse van de effecten van een voorgenomen regelgeving.³ De Vlaamse Regering besliste op 17 december 2004 om de maatregel in te voeren. Zij wil daarmee bereiken dat regelgeving wordt opgesteld na overweging of die wel nodig en doeltreffend is en met inzicht in de te verwachten effecten en neveneffecten. De Kenniscel Wetsmatiging is van mening dat de RIA helpt om⁴:

- het inzicht in de feitelijke toestand waarop de regelgeving van toepassing zal zijn te vergroten;
- mogelijke opties voor de realisatie van de gewenste beleidsdoelstelling te detecteren;
- na te denken over de te verwachten kosten, baten en effecten van uw voorstellen;
- de betrokkenheid van belanghebbende andere overheden en doelgroepen te versterken;

¹http://www.minfin.nl/default.asp?CMS_ITEM=MFCWDEFB86A0804164229ADC578262857F206X2X56266X33

² Better Regulation Task Force (2005), *Less is more, Reducing Burden , Improving outcomes*, Londen : 6-8

³ Kenniscel Wetsmatiging (2005), *Richtlijnen voor de opmaak van een ReguleringsImpactAnalyse*, Brussel : 9

⁴ ibidem

- vooraf reeds rekening te houden met de uitvoering, handhaving, en evaluatie;
- de politieke besluitvormers beter te informeren.

De RIA is verplicht voor alle regelgeving die een regulerend effect heeft op de burger, het bedrijfsleven of non-profit organisaties. Hieronder vallen alle voorontwerpen van decreet en ontwerpen van besluit, behalve ¹ :

- Autoregulering van de overheid zelf
- Begrotingsdecreten, decreten tot begeleiding van de begroting (louter budgettaire aard) en klassieke fiscale maatregelen en retributies (bv successierechten, dossiertaksen)
- Regelgeving ter goedkeuring van internationale en interregionale verdragen en akkoorden. (wel voor omzetting Europese richtlijnen)
- Decreten en besluiten zonder inhoudelijke impact of met een louter formeel karakter. (bv consolidaties, benoemingen, ...)
- Regulering vervat in ruimtelijke plannen. (bv ruimtelijke uitvoeringsplannen)
- Beslissingen van de Vlaamse Regering of van een Vlaams minister die geen regelgeving inhouden.
- Ministeriële besluiten.

Dezelfde uitzonderingen gelden ook voor de compensatieregel aangezien deze een onderdeel van de RIA is. Het niet toepassen van de compensatieregel op ministeriële besluiten (en ook omzendbrieven) is nadelig voor de administratieve lastenvermindering². Deze ministeriële besluiten bevatten vaak ook administratieve lasten die de Vlaamse regering aldus niet meet of in rekening brengt. In enkele zeldzame gevallen maakt de bevoegde administratie toch een RIA op voor een ministerieel besluit.

Het toevoegen van de compensatieregel aan de RIA is een nadeel want hij kan over het hoofd gezien worden in het geheel³. Degene die de regelgeving opstelt zou meer aandacht aan de compensatieregel besteden als deze een losstaand instrument was.

¹ Kenniscel Wetsmatiging (2005), Richtlijnen voor de opmaak van een ReguleringsImpactAnalyse, Brussel : 10

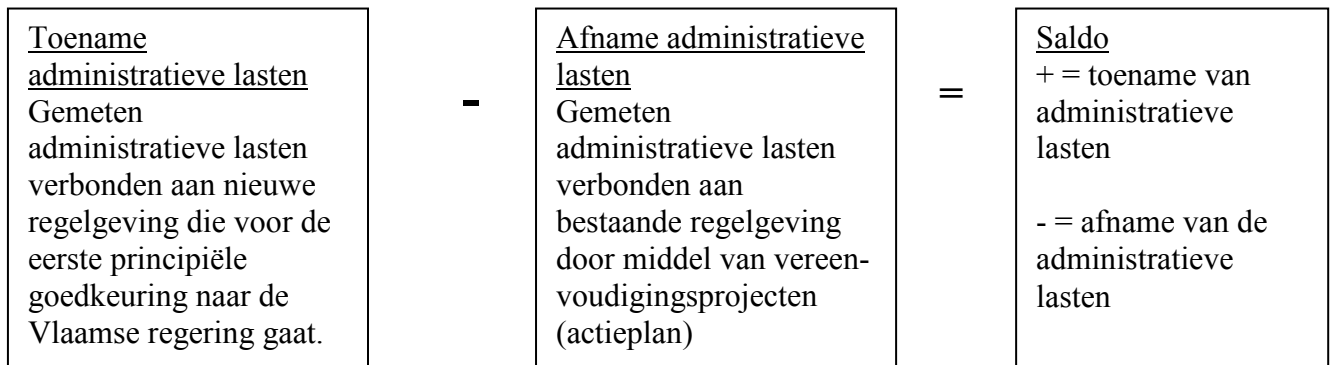
² Interview Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

³ ibidem

2.6.2 Concrete werking compensatieregel

Vlaams minister Geert Bourgeois komt tot volgende schematische voorstelling van de implementatie van de compensatieregel:

Figuur 2 : schematische voorstelling compensatieregel

(Bron: Nota aan de Vlaamse regering, 17 december 2004)

Figuur 2 toont wat de compensatieregel concreet inhoudt: een nieuwe bijkomende administratieve last (1^e kader) compenseren door een vermindering van de bestaande lasten (2^e kader) om zo de totale administratieve lasten trachten te verminderen (3^e kader). Dit schema toont ook aan wanneer de administratieve lasten van een nieuwe regelgeving moeten gemeten worden, namelijk vóór de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse regering. Een overzicht van de fases die regelgeving moet doorlopen is opgenomen in bijlage 2. Zoals blijkt uit bijlage 2 is de principiële goedkeuring de eerste fase. De meting van de administratieve lasten van een regelgeving gebeurt door het ministerie bevoegd voor de regelgeving in kwestie.¹ De Kenniscel Wetsmatiging kiest (steekproefsgewijs) enkele metingen die ze grondig gaat controleren.

De RIA, van een nieuwe regelgeving, moet bevatten: de omvang van de toename van de administratieve lasten, de regelgeving waarmee de compensatie zal gebeuren en de omvang van de administratieve lasten hiervan. Daarenboven moet het ministerie dat de meting gedaan heeft het saldo (toename-afname) meedelen aan de Kenniscel Wetsmatiging.² Die zal op haar website¹ een tabel bijhouden met de toename, de afname en het saldo van de administratieve lasten van elk beleidsdomein.

¹ Bourgeois G. (2004), Nota aan de Vlaamse regering betreffende de toepassing van de compensatieregel voor administratieve lasten, Brussel : s.p

² ibidem

Voor nieuwe regelgeving (ex ante) doorloopt het bevoegde ministerie volgende stappen²:

1. Het beleidsdomein somt de administratieve lasten in ontwerpregelgeving op en zoekt naar mogelijke alternatieven voor administratieve lasten.
2. Het beleidsdomein meet de bijkomende administratieve lasten (+/-) van de ontwerpregelgeving vóór de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse regering en deelt de resultaten van de meting aan de Kenniscel mee.
3. De Kenniscel neemt de, door haar goedgekeurde, resultaten van de meting op in een register.

Voor gerealiseerde vereenvoudigingen (ex-post) doorloopt het bevoegde ministerie volgende stappen³ :

1. Het beleidsdomein inventariseert de projecten en realisaties, gericht op vermindering van administratieve lasten, die werden genomen of die lopen sinds 1 september 2002 en beslist welke van die projecten en/of realisaties worden gemeten.
2. Het beleidsdomein meet de geselecteerde projecten. De Kenniscel Wetsmatiging stelt hiervoor de handleiding 'Meten om te Weten' ter beschikking. De Kenniscel treedt ook op als helpdesk voor de vragen en knelpunten tijdens de meting.
3. Het beleidsdomein deelt de resultaten van de meting (bedrag en omschrijving van de gemeten regelgeving) mee aan de Kenniscel.
4. De Kenniscel neemt de, door haar goedgekeurde, resultaten van de meting op in een register. De Kenniscel vraagt steekproefsgewijs rapporten van uitgevoerde metingen op bij de beleidsdomeinen, in het kader van de kwaliteitscontrole van de meting van administratieve lasten(verlaging).

Het gebruik van de compensatieregel in de praktijk is echter verschillend van de hierboven beschreven theorie in figuur 2.⁴ In de praktijk duidt het bevoegde ministerie niet voor elke regelgeving een specifieke compensatie aan. Dit wil zeggen dat de RIA niet vermeldt welke bestaande administratieve last geldt als tegengewicht voor de nieuw last. Wel houdt de

¹ <http://www.vlaanderen.be/wetsmatiging>

² Bourgeois G. (2004), Nota aan de Vlaamse regering betreffende de toepassing van de compensatieregel voor administratieve lasten, Brussel : s.p

³ Ibidem

⁴ Interview Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

Kenniscel Wetsmatiging een tabel bij van de toenames en de afnamen van de administratieve lasten per beleidsdomein. Zo ontstaat voor elk beleidsdomein een kredietlijn ter waarde van de totale afname van de administratieve lasten. Met dit krediet kan het beleidsdomein dan de nieuwe administratieve lasten compenseren. Elk van de domeinen moet ervoor zorgen dat de afname van de gemeten administratieve lasten groter is dan de toename. Uit het bovengaande blijkt dat Vlaanderen, ondanks het invoeren van de compensatieregul als wettelijk instrument, niet veel verschilt met de andere landen. Op het einde van de periode moet de afname van de administratieve lasten groter zijn dan de toename.

2.6.3 Evaluatie compensatieregul

In september 2005 heeft minister Bourgeois de compensatieregul en de RIA geëvalueerd in een nota aan de Vlaamse regering.¹ Hij stelt dat de RIA en de compensatieregul op de meest effectieve en efficiënte wijze gecommuniceerd en geïmplementeerd werden. Voorts blijkt ook dat in 93 van de 104 dossiers een RIA (en dus ook de compensatieregul) opgesteld is. De redenen waarom dit voor elf dossiers niet gedaan is, zijn de volgende : de dossiers waren reeds vergevorderd bij invoering RIA, er was onduidelijkheid over het toepassingsgebied en de spoedprocedure was ingesteld voor sommige dossiers.

Wat betreft de compensatieregul waren er 28 van de 104 dossiers niet in orde met de meting van de administratieve lasten. Minister Bourgeois vraagt dan ook uitdrukkelijk aan de Vlaamse regering om deze dossiers te meten en geeft de Kenniscel Wetsmatiging de opdracht deze dossiers te volgen. De niet gemeten dossiers per beleidsdomein staan in tabel 2:

¹ Kabinet van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, (2005) Nota aan de Vlaamse regering betreffende evaluatie RIA en compensatieregul : s.p

Tabel 2 : Aantal niet gemeten dossiers per beleidsdomein

Beleidsdomein	Aantal niet gemeten dossiers
Diensten Alg. Regeringsb.	0
Bestuurszaken	1
Financiën en begroting	0
Buitenlands Beleid ...	1
Economie, wetenschap en ...	2
Onderwijs en vorming	6
Welzijn en volksgezondheid	3
Cultuur en jeugd ...	0
Werk en sociale economie	1
Landbouw en visserij	4
Leefmilieu, natuur...	8
Mobiliteit, openb...	2
Ruimtelijke ordening...	0

(Bron: Nota van het Kabinet van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands beleid, Media en Toerisme, van 30 september 2005)

Tabel 2 geeft weer dat de helft van de niet gemeten dossiers toe te schrijven zijn aan twee beleidsdomeinen :

- Leefmilieu, natuur,...
- Onderwijs en vorming

In bijlage 3 is de toename en afname van de administratieve lasten per beleidsdomein weergegeven voor de periode januari - juni 2005. Hier valt op dat de administratieve lasten in Vlaanderen tussen 1 januari 2005 en 30 juni 2005 met € 4.701.341 zijn gedaald. Onderwijs en vorming is goed voor 86% van deze afname van de administratieve lasten. Sinds september 2002 zijn de administratieve lasten met ongeveer € 45 miljoen gedaald. Minister Bourgeois besluit hieruit dat de compensatieregel een sensibiliserende werking heeft : de opsteller van regelgeving denkt bewust na over de formaliteiten die hij oplegt aan de bedrijven of de burgers. Hij zegt dat er een grote inspanning gedaan is door de administraties, openbare instellingen en de Kenniscel Wetsmatiging om de compensatieregel en de RIA toe te passen. ¹

¹ Kabinet van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands beleid, Media en Toerisme, (2005) Nota aan de Vlaamse regering betreffende evaluatie RIA en compensatieregel : s.p

Voor het hele jaar 2005 zijn de administratieve lasten in Vlaanderen in 2005 met €12.133.528 gedaald. Er zijn in het jaar 2005 voor €1.037.721 administratieve lasten bijgekomen en voor €13.171.249 afgeschaft. Dit resultaat opgedeeld in kwartalen geeft volgend overzicht:

Tabel 3: Overzicht toename en afname AL in 2005 per kwartaal

Kwartaal	Toename AL in €	% toename	Afname AL in €	% afname
Januari-Maart	180.767	17,42	0	0
April-Juni	41.671	4,02	4.257.000	32,32
Juli-September	667.307	64,30	1.280.136	9,72
Oktober-December	147.976	14,26	7.634.113	57,96
Januari- December	1.037.721	100	13.171.249	100

(Bron: <http://www.wetsmatiging.be/home/dashboards/januari2006/pdf/oktober-december.pdf>)

Tabel 3 toont aan dat bijna zestig procent van de afname van de administratieve lasten in het laatste kwartaal gerealiseerd is. Dit kan erop duiden dat de administratieve lastenvermindering dan pas op snelheid begint te geraken in Vlaanderen. Om hiervan zeker te zijn zouden de cijfers van 2006 op hetzelfde niveau moeten doorgaan. De eerste cijfers van 2006 geven aan dat de administratieve lasten in het eerste kwartaal van dit jaar zijn afgenomen met 7,5 miljoen euro. Dit toont aan dat de administratieve lastenvermindering in 2006 verder gaat op het niveau van eind 2005. Om hiervan zeker te zijn, is het nodig de cijfers van de volgende kwartalen af te wachten.

Tabel 4 geeft een overzicht van het saldo van de administratieve lasten van elk beleidsdomein in Vlaanderen.

Tabel 4: Saldo AL in 2005 per beleidsdomein

Beleidsdomein	Saldo in €
Bestuurszaken	+ 2.280
Buitenlands beleid, Buitenlandse handel, Internationale samenwerking en Toerisme	+ 8.807
Werk en Sociale economie	+ 9.408
Landbouw en Visserij	+ 69.043
Economie, Wetenschap en Innovatie	- 23.400
Onderwijs en Vorming	- 4.522.706
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	- 6.515.582
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	- 544.729
Leefmilieu, Natuur en Energie	- 639.980
Diensten algemeen overheidsbeleid	0
Financiën en Begroting	0
Mobiliteit en Openbare werken	0
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	0

(Bron: <http://www.wetsmatiging.be/home/dashboards/januari2006/pdf/oktober-december.pdf>)

Uit tabel 4 blijkt dat negen van de dertien beleidsdomeinen de kerngedachte van de compensatieregel hebben gevolgd: namelijk een statusquo van de administratieve lasten. Natuurlijk behoren ook de beleidsdomeinen met een negatief saldo (een daling van de administratieve lasten) tot deze negen. Er zijn dus vier beleidsdomeinen waar de administratieve lasten zijn toegenomen voor het jaar 2005. Deze voldoen dus niet aan de kerngedachte van de compensatieregel.

In zijn nota haalt minister Bourgeois nog enkele opmerkingen voor de toekomst aan: ervoor zorgen dat in alle dossiers een meting van de administratieve lasten plaatsvindt, de effecten voor de verschillende doelgroepen toevoegen aan de RIA en een betere communicatie van

de compensatieregel naar het breed publiek toe.¹ Wanneer minister Bourgeois de effecten van de regelgeving voor de verschillende doelgroepen wil toevoegen aan de RIA, antwoordt hij hiermee op een vraag van UNIZO. De Unie van Zelfstandige Ondernemers reageerde als volgt op de compensatieregel :

“Op 17 december 2004 besliste de Vlaamse regering om bij elk voorstel van beslissing een Reguleringsimpactanalyse te voegen. Ook wordt met ingang van 1 januari 2005 de compensatieregel voor administratieve lasten ingevoerd om erover te waken dat de huidige administratieve lasten voor burgers en ondernemingen niet toenemen. Unizo hoopt dat deze beslissingen niet verworden tot papieren maatregelen, maar effectief leiden tot concrete lastenverlagingen voor KMO's, voelbaar op het terrein. De invoering van de compensatiemaatregel vorig jaar is uiteraard positief, maar enkel de absolute resultaten van deze maatregel (gerealiseerde besparingen uitgedrukt in euro) zijn publiek gekend. Voor een betere zichtbaarheid én correcte beoordeling van de impact van deze maatregel zou het goed zijn de resultaten ook per doelgroep (burgers of ondernemers) én per beleidsdomein bekend te maken.”²

In 2005 zijn de administratieve lasten in Vlaanderen gedaald met meer dan twaalf miljoen euro. De Kenniscel Wetsmatiging heeft ook gegevens vrijgegeven over de vermindering van de resultaten per doelgroep. Deze gegevens zijn opgenomen in tabel 5 alsook de procentuele verdeling:

Tabel 5: Verdeling vermindering administratieve lasten 2005 per doelgroep

Doelgroep	ALV	% v/d ALV
Bedrijven	579.000 euro	4,76%
Burger	1.800 euro	0,02%
Organisaties	9.774.000 euro	80,55%
Overheid	1.802.500 euro	14,85%

[Bron: <http://www.wetsmatiging.be>, dashboard, vereenvoudiging in cijfers]

¹ Kabinet van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands beleid, Media en Toerisme, (2005) Nota aan de Vlaamse regering betreffende evaluatie RIA en compensatieregel : s.p

² Unizo, persbericht 18 augustus 2005

Het valt op dat tachtig procent van de vermindering van de administratieve lasten ten bate is van de organisaties en minder dan vijf procent voor de ondernemingen. Onder organisaties verstaat de Kenniscel Wetsmatiging cultuurorganisaties, welzijnsorganisaties, VZW's, scholen, ziekenhuizen, Onder de doelgroep overheid zitten de lokale besturen die een administratieve verplichting hebben ten opzichte van de Vlaamse overheid.

Zoals hierboven al aangehaald zijn de administratieve lasten in het eerste kwartaal van 2006 met 7,5 miljoen euro gedaald in Vlaanderen. Hierbij is het zo dat 6,6 miljoen euro van deze lastenverlaging ten voordele is van de ondernemingen. Dit is een gunstige evolutie ten opzichte van 2005. Zeven miljoen euro van deze lastenvermindering is afkomstig van twee dossiers namelijk de afstemming van de milieuvergunning op de bouwvergunning en de harmonisatie van de rechten van voorkoop. Dit zijn twee initiatieven die aantonen dat de Vlaamse overheid in staat is om echt structurele veranderingen door te voeren die een grote administratieve lastenbesparing kunnen opleveren.

Dus in de periode januari 2005 - april 2006 zijn de administratieve lasten in Vlaanderen gedaald met 19,6 miljoen euro.

2.7 Realisaties inzake administratieve lastenvermindering

2.7.1 Vlaanderen

1) 1999-2004

De vorige Vlaamse regering schreef in zijn regeringsverklaring (1999) volgend doel neer: "Het is de bedoeling om aan het einde van de bestuursperiode tot een vermindering van 25% van de Vlaamse regelgeving te komen."¹ Deze doelstelling hebben ze echter niet behaald. De Vlaamse regering ondervond dat iets vereenvoudigen niet zo eenvoudig is.

De belangrijkste realisatie inzake de vermindering van de administratieve lasten is de oprichting van de Kenniscel Wetsmatiging. In 2002 richtte de Vlaamse regering de Kenniscel Wetsmatiging op, onder leiding van toenmalig minister-president Patrick Dewael.

¹ http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/regeerakkoord/1999_2004/regeerakkoord.pdf

De belangrijkste taak van deze onderzoekscel bestaat uit het ondersteunen van het reguleringsmanagement. Daarnaast is de Kenniscel bezig met het coördineren van de vereenvoudiging en het controleren van de kwaliteit van de Vlaamse regelgeving. In de beginfase (proefperiode van 1 januari tot 30 juni 2005) was de Kenniscel vooral een stimulerende coach voor de verschillende beleidsdomeinen. Daarna is ze zich ook meer en meer gaan bezig houden met de controle van de verschillende beleidsdomeinen omtrent de toepassing van de regels inzake reguleringsmanagement en administratieve vereenvoudiging.¹

Onder dezelfde regering is tevens het 'Actieplan Reguleringsmanagement 2003-2004' opgesteld dat meer dan negentig concrete projecten en zesendertig structurele ingrepen bevat om de administratieve overlast in Vlaanderen te verminderen. Het actieplan bevat de maatregelen die de Vlaamse overheid tijdens het parlementaire jaar 2003-2004 nam om de kwaliteit van de Vlaamse regelgeving te verbeteren. De Kenniscel Wetsmatiging heeft de zestien grote projecten uit het actieplan begeleid. Dit waren vooral ex post projecten, gericht op belangrijke administratieve vereenvoudigingen via het herschrijven van bestaande administratieve processen, procedures en formulieren. Één van de gerealiseerde projecten van dit actieplan, was de invoering van de compensatieregel.²

Samen beoogden de vereenvoudigingsprojecten van het Actieplan 2003-2004 een daling van de administratieve lasten met honderd miljoen euro. Dit cijfer behaalde de Vlaamse regering echter niet, de gemeten lastenverlaging dankzij het plan bedroeg € 58.659.930.

2) 2004-2009

De huidige Vlaamse Regering beschouwt de administratieve lastenvermindering als een belangrijk instrument voor het stimuleren van het ondernemerschap, de economische groei en de werkgelegenheid. In haar regeerakkoord 2004-2009 zegt de Vlaamse regering :

¹ <http://www.vlaanderen.be/wetsmatiging>

² <http://www.wetsmatiging.be/MFiles/voortgangsrapport20032004.pdf>

“Het aanspreekpunt van de overheid staat best zo dicht mogelijk bij de mensen. We laten de gemeenten evolueren naar aanspreekpunten bij uitstek voor alle verrichtingen van mensen met de overheid. Ondernemingsloketten vervullen deze rol voor de ondernemingen.” Verder zegt ze : “De concrete voorstellen die resulteren uit het ‘meldpunt administratieve lasten’ worden gebundeld tot een nieuw actieplan reguleringsmanagement.”²

Het meldpunt voor de administratieve lasten is samen met de Federale overheid en de gemeenschappen en de gewesten opgericht. Dit meldpunt is Kafka en komt in paragraaf 2.7.2 uitvoerig aan bod. Vanaf 1 februari 2006 tot 31 april 2006 kunnen de Vlaamse ondernemers hun meldingen ook doen op de website www.samenvereenvoudigen.be.³ Op 25 april 2005 werd het actieplan reguleringsmanagement 2005 met 104 vereenvoudigingsprojecten voorgesteld door minister Bourgeois. Het is een rollend actieplan geworden, d.w.z. dat de minister constant nieuwe projecten kan toevoegen of andere accenten kan leggen. Nieuw in dit plan is dat de vereenvoudiging in cijfers zal worden weergegeven, een percentage dat het aantal voltooide projecten weergeeft. Er zijn tot op heden (mei 2006) negenentwintig van de 104 vereenvoudigingsprojecten gerealiseerd. Dit actieplan geeft nog eens een bevestiging van de compensatieregel en de reguleringsimpactanalyse. Er zijn ook tal van nieuwe structurele initiatieven, zo zal Vlaams minister Bourgeois een systeem uitwerken voor de evaluatie van de impact van bestaande regelgeving en overleggen met de federale en lokale overheden.⁴

In de ‘Septemberverklaring van 2005’ zegt de Vlaamse regering het volgende :

“Eenvoud werkt meestal beter. Eenvoudige, kwaliteitsvolle regelgeving is gemakkelijker toepasbaar en leidt tot meer rechtszekerheid en betere handhaving. Wij zetten het proefproject inzake de reguleringsimpactanalyse en de compensatieregel voor administratieve lasten verder met de ambitie bij de Europese koplopers van het reguleringsmanagement te behoren. Wij willen e-

¹ <http://www.wetsmatiging.be/MFiles/regeerakkoord2004.pdf>

² <http://www.wetsmatiging.be/MFiles/regeerakkoord2004.pdf>

³ <http://www.samenvereenvoudigen.be>

⁴ http://www.wetsmatiging.be/MFiles/Actieplan_reguleringsmanagement_20051.pdf

government inzetten voor administratieve vereenvoudiging en lastenverlaging. De eenmalige gegevensopvraging is een prioritaire doelstelling.”¹

De Kenniscel Wetsmatiging staat gedurende deze regeerperiode onder toezicht van minister Geert Bourgeois, die bij de regeringsvorming uitdrukkelijk om de bevoegdheid van bestuurszaken² heeft gevraagd.³ In zijn beleidsverklaring zegt hij over de administratieve vereenvoudiging het volgende ⁴ :

“Mijn beleid terzake is: behoud van het concept van de vorige regeerperiode, maar met een aantal nieuwe accenten.” Deze nieuwe accenten zijn :

- Meer aandacht geven aan het meten van administratieve lasten
- Een evaluatie van de bestaande regels
- Administratieve vereenvoudiging is een voortdurend proces. (zie rollend plan)
- Reguleringsmanagement structureel verankeren binnen de Vlaamse regering.
- Een betere omzetting van de Europese richtlijnen.

Minister Bourgeois verklaart ook dat hij een meting wil van alle bestaande administratieve lasten voor alle beleidsdomeinen. Zo worden de zwaarste administratieve lasten opgespoord en kan de Vlaamse regering deze aanpakken. Daarenboven wil de minister een meting van de administratieve lasten per doelgroep.⁵ De Kenniscel acht een totale meting van de administratieve lasten in Vlaanderen echter niet haalbaar, daardoor zullen er slechts gedeeltelijke metingen kunnen gebeuren. Voor een totale nulmeting is er nood aan meer middelen en meer tijd.⁶

Dus de resultaten die tot op heden behaald zijn in Vlaanderen inzake administratieve lastenvermindering, zijn te danken aan zowel de vorige als de huidige regering. De vorige regering heeft met de oprichting van de Kenniscel Wetsmatiging, de voorbereiding van de compensatieregel en het opstellen van een actieplan reguleringsmanagement de basis

¹ Leterme Y. (2005), Septemberverklaring , Algemene beleidsverklaring van de Vlaamse regering, Brussel : 12

² waar administratieve vereenvoudiging een onderdeel van is

³ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

⁴ Bourgeois G. (2004), Beleidsnota bestuurszaken, Bouwen aan vertrouwen, Brussel : 8

⁵ Bourgeois G. (2004), Beleidsnota bestuurszaken, Bouwen aan vertrouwen, Brussel : 11

⁶ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

gelegd waarop de huidige regering verder kan bouwen. De fout die de vorige regering gemaakt heeft, is het vooropstellen van een vermindering van de administratieve lasten met vijftwintig procent, zonder eerst de administratieve lasten te meten. Hoe kan je iets met een kwart verminderen als je er de precieze omvang niet van kent? De huidige regering is op dit vlak genuanceerder: ze wil een substantiële verlaging van de administratieve lasten (dus geen vooropgesteld cijfer) en wil meer gaan meten.¹

2.7.2 België

Administratieve vereenvoudiging is een thema dat al lang aandacht geniet van de Belgische federale Regering. Reeds in 1975 werd de werkgroep 'Administratieve vereenvoudiging' opgericht. Dit was echter geen succes: de administratieve druk die op de burgers en bedrijven rustte, bleef stijgen. Zo is in België gedurende de jaren negentig het aantal pagina's in het Belgisch Staatsblad verdubbeld.²

De administratieve lastenvermindering staat ook op de politieke agenda van de huidige federale regering. In hun regeerakkoord staat volgend doel: de administratieve lasten fors verminderen door de realisatie van twaalf maatregelen.³ Deze zijn beter bekend als 'de XII werken van Van Quickenborne' en moeten ervoor zorgen dat de administratieve lasten voor zowel bedrijven als burgers verminderen. Van deze twaalf maatregelen zijn er begin mei 2006 acht gerealiseerd door de hiervoor aangestelde Staatssecretaris Van Quickenborne. Natuurlijk is de realisatie van deze maatregelen het minimum voor de regering en zijn daarnaast ook nog andere maatregelen nodig. Staatssecretaris 'Q'⁴ heeft als doel om de absurde regeltjes, procedures die alleen bedoeld lijken om ons het leven zuur te maken, onbegrijpelijke formulieren, voorschriften waarvan niemand meer weet waar ze voor dienen, aan te pakken.⁵

In 1998 is door de federale regering de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging (DAV) opgericht om de administratieve lasten in te perken. De belangrijkste taken van de

¹ <http://www.wetsmatiging.be/MFiles/regeerakkoord2004.pdf>

² <http://www.gbs-vbs.org/dgs/gs2006/jv2005/jv2005-03.asp>

³ http://www.belgium.be/eportal/ShowDoc/chancellery/imported_content/pdf/19990707-Regeerakkoord_nl.pdf?contentHome=entapp.BEA_personalization.eGovWebCacheDocumentManager.nl

⁴ Staatssecretaris Van Quickenborne vindt 'Q' een geslaagde vereenvoudiging van zijn naam.

⁵ <http://www.kafka.be>

DAV bestaan uit het formuleren van vereenvoudigingsvoorstellen, het becijferen van administratieve lasten en de samenwerking tussen de verschillende federale administraties organiseren.¹ In het algemeen heeft de DAV dus een gelijkaardige taak als de Kenniscel Wetsmatiging op Vlaams niveau heeft. Uit een onderzoek blijkt dat de DAV nog meer als een overzichtorgaan van de verschillende ministeries moet optreden.² Beide diensten (DAV en Kenniscel Wetsmatiging) wisselen regelmatig informatie uit³. Ondanks het samenwerkingsakkord zijn er echter weinig projecten waarin beiden samenwerken omdat ze het te druk hebben met de eigen projecten te voltooien. Naar de toekomst toe gaat er door de oprichting van coördinerende cellen een intensievere samenwerking tot stand komen tussen de DAV en de Kenniscel Wetsmatiging.

De federale regering pakt de administratieve lasten door middel van het project 'Kafka'. Dit omschrijft ze als volgt:

*"Het geeft een overzicht van alle gerealiseerde en lopende vereenvoudigingsprojecten en vat de inbreng van alle Regeringsleden daarin samen. Het Kafkaplan is een 'rollend' plan: het wordt om de drie maanden aangepast om 1) de nieuwe vereenvoudigingen op te nemen, 2) de portfolio van vereenvoudigingsprojecten bij te werken en 3) de op te lossen knelpunten inzake vereenvoudiging te identificeren. Op die manier wordt het resultaat van de vereenvoudigingsactie van de Regering geactualiseerd en, belangrijker, kunnen de nodige beslissingen worden genomen om verdere vereenvoudigingen te stimuleren. Het Kafkaplan vormt ons eerste en meest zichtbare beleidsspoor, namelijk het verminderen van de bestaande administratieve rompslomp."*⁴

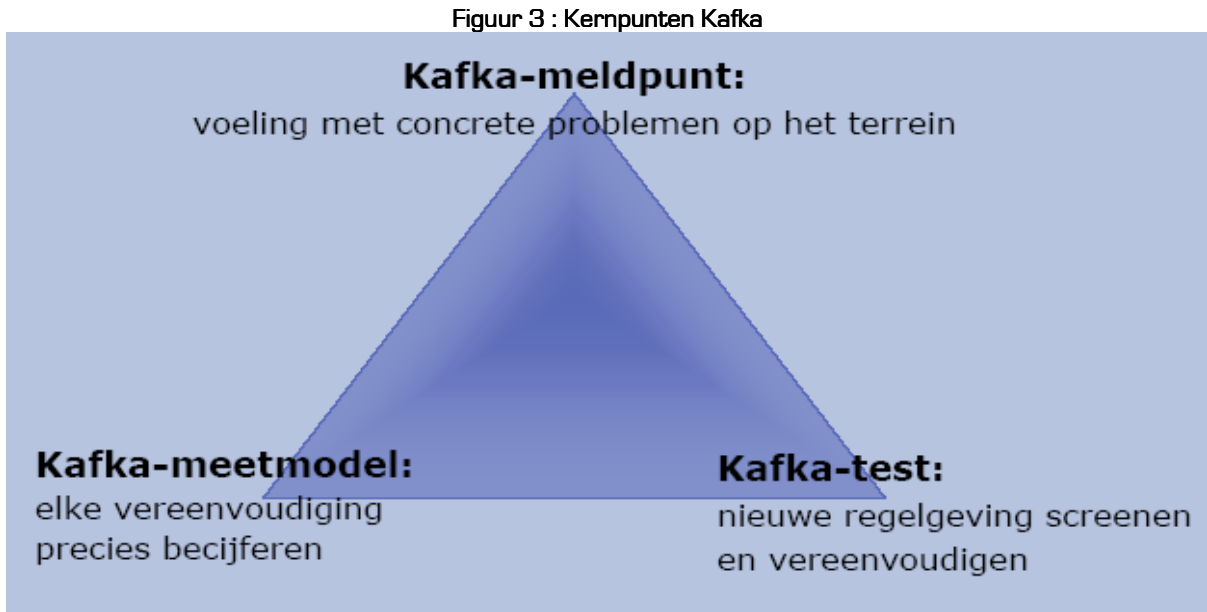
¹ <http://www.simplification.fgov.be/nl/default.html>

² Jacobs and Associates (2004), Regulatory management and administrative simplification in Belgium and Flanders, Washington : 4

³ Interview Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

⁴ Van Quickenborne V. (2004), Algemene beleidsnota van de staatssecretaris voor administratieve vereenvoudiging, Kafka Werkt : 1

Figuur 3 geeft de kernpunten weer waarop de Kafka aanpak steunt.

Bron: Kafka werkt, Guy Verhofstadt, 2005

Figuur 3 toont dat het Kafka-meldpunt een centraal punt is van de aanpak van de regering. Bij dit meldpunt kunnen alle bedrijven en burgers met hun klachten, opmerkingen over administratieve lasten terecht. Tussen december 2003 en maart 2004 ontving het meldpunt voor administratieve lasten maar liefst 3478 meldingen van burgers, zelfstandigen, ambtenaren en ondernemingen over hun problemen met een bepaalde administratieve last.¹ Dit meldpunt is zoals eerder gezegd samen door de Vlaamse en de Federale overheid opgericht. Het Kafka-meetmodel laat toe om alle vereenvoudigingen precies te becijferen. Dit Kafka meetmodel is een toepassing van het standaardkostenmodel en komt in hoofdstuk 3 uitvoerig aan bod. De Kafka-test is een instrument om nieuwe regelgeving te screenen en te vereenvoudigen. De Kafka-test is de opvolger van de Kafka-clausule die te beperkt en niet efficiënt genoeg was.²

De Kafka-test is een toets op de administratieve lasten veroorzaakt door nieuwe regelgeving. Met behulp van deze toets kunnen de beleidsmakers de impact van nieuwe regelgeving op de administratieve lasten voor burgers, ondernemingen en non-profit organisaties in kaart brengen. De Kafka-test wil door middel van een ex ante wetsevaluatie

¹ Meldpunt voor administratieve lasten, Eindrapport december 2003- maart 2004, 4

² Jacobs and Associates (2004), Regulatory management and administratieve simplification in Belgium and Flanders, Washington: 27

op het gebied van administratieve lasten een betere regelgeving tot stand laten komen. Deze test maakt het mogelijk zowel de toenames als de afnamen van de administratieve lasten van een bepaald voorstel in beeld te brengen.¹ De Kafka-test verloopt volgens de boomstructuur opgenomen in bijlage 4.

Wanneer er nieuwe administratieve lasten verbonden zijn aan het wetsvoorstel, moet de indiener volgende factoren omschrijven²:

- De doelgroep van de administratieve lasten
- Een omschrijving van de betrokken formaliteiten
- De initiatiefnemer van de betrokken formaliteiten
- De periodiciteit
- De opgevraagde gegevens
- De vereiste attesten, getuigschriften of andere stukken
- De wijze van informatie overdracht

Volgens de federale regering zijn de resultaten van haar administratieve vereenvoudiging spectaculair: in twee jaar tijd zou er een besparing van 1,7 miljard euro plaatsgevonden hebben. Ze verwijst hiervoor naar de tweejaarlijkse enquête van het Federaal Planbureau. Deze enquête peilt 5969 ondernemingen en zelfstandigen over de administratieve lasten. Slechts 926 van de geënquêteerden hebben geantwoord. In hoofdstuk 3 komen de voor- en nadelen van deze methodologie aan bod. Volgens de uitgevoerde enquête is de totale administratieve last in België voor ondernemingen en zelfstandigen gedaald van 8,97 miljard euro in 2002 naar 7,28 miljard euro in 2004. De administratieve lasten bedroegen 3,43% van het BBP in 2002, in 2004 was dit nog 2,57% van het BBP. Dit komt overeen met een daling van vijftwintig procent van de administratieve lasten.³ Mevrouw Van Neck vindt deze resultaten niet geheel realistisch, de werkelijke vermindering van de lasten ligt lager vanwege het feit dat het om een enquête gaat⁴. Deze resultaten tonen volgens haar wel een tendens aan: de administratieve lasten in België zijn aan het dalen. Tevens merkte

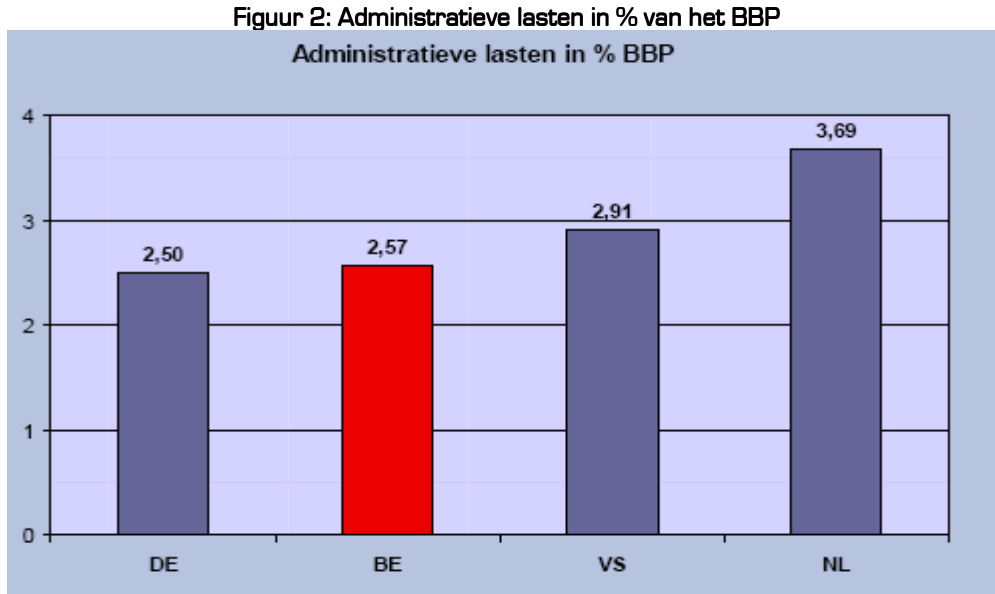
¹ Van Quickenborne V., (2004b), Leidraad voor de Kafka-test, Brussel : 4

² Van Quickenborne V., (2004b), Leidraad voor de Kafka-test, Brussel : 10-14

³ Verhofstadt G., Van Quickenborne V. (2005), Kafka werkt, *Administratieve lastendruk met 25% gedaald*, Brussel: 8-10

⁴ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

ze op dat in deze meting ook de administratieve lasten zitten die dankzij de Vlaamse regering bespaard zijn. Staatssecretaris Van Quickenborne haalt volgende figuur aan bij het voorstellen van de resultaten van de enquête:

(Bron: Verhofstadt G., Van Quickenborne V., (2005), *Kafka werkt, Administratieve lastendruk met 25% gedaald*. 13)

Deze cijfers zijn echter niet correct. De geschatte administratieve lasten van België in 2004 worden vergeleken met de administratieve lasten van Nederland en Denemarken in 2002. In het jaar 2004 bedroegen de administratieve lasten in Denemarken 2,2% van het BBP.¹ Voor Nederland waren de administratieve lasten in 2004 alleszins lager dan 3,69% aangezien de lasten met 900 miljoen euro gedaald waren in 2004.²

Uit dezelfde enquête van het Federaal Planbureau blijkt dat in Vlaanderen een meerderheid van de ondernemers vindt dat de administratieve lasten gestegen zijn. Voor het domein milieu denkt 76% van de ondernemingen dat de administratieve lasten de voorbije twee jaar gestegen zijn, voor de domeinen tewerkstelling en fiscaliteit is dit respectievelijk 66% en 53%. In bijlage 5 zit de tabel die deze percentages in detail weergeeft voor alle landsdelen.³ Uit een ander onderzoek blijkt dat 68% procent van de Belgische bedrijven vindt dat de administratieve lasten voor tewerkstelling gestegen zijn.⁴

¹ <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=73>

² <http://www.administratievelasten.nl>

³ Federaal Planbureau (2004) De administratieve lasten in België voor het jaar 2004, Brussel :24

⁴ http://www.eim.nl/observatory_7_and_8/en/ensr/2001/survey_6.htm

De enquête van het Federaal Planbureau geeft aan dat de administratieve lasten in België op twee jaar tijd gedaald zijn met 1,69 miljard euro. De werkelijke administratieve lastenvermindering gemeten door de DAV bedraagt in april 2006 echter 'slechts' 203 miljoen euro.¹ Dit is aanzienlijk lager dan de geschatte lastenvermindering. Het is wel zo dat de werkelijk gemeten administratieve lasten niet alle vereenvoudigingen in kaart brengen, enkel en alleen de grootste. De werkelijke daling van de administratieve lasten zal meer dan 203 miljoen euro en aanzienlijk minder dan 1,69 miljard euro bedragen. Het is echter moeilijk om een concreet cijfer te geven omtrent de omvang van de lastenvermindering. Wel tonen de beide resultaten aan dat de administratieve lasten in België aan het dalen zijn.

Uit een rapport van de Wereldbank blijkt dat België bij de top 10 landen behoort inzake het verminderen van de administratieve lasten in 2004. Tevens haalt dit rapport aan dat het aantal doorlooptijden om een bedrijf op te starten in België in 2004 gedaald is van 56 tot 26 dagen.²

In 2004 is het aantal startende ondernemingen in België met bijna tien procent gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.³ Staatssecretaris Van Quickenborne heeft op basis van Unizo statistieken berekend dat het aantal starters in 2005 twintig procent hoger zal liggen dan in 2003. Volgens hem is dit te wijten aan de daling van de administratieve lasten dankzij de door hem genomen maatregelen.⁴ Het is wel degelijk zo dat de administratieve lasten een negatieve invloed hebben op het aantal startende bedrijven (zie inleiding). Maar of de toename van het aantal startende bedrijven in 2005 volledig te wijten is aan de administratieve lastenvermindering is niet aangetoond.

Ook in het buitenland zijn de resultaten die in ons land behaald zijn met Kafka opgevallen. In de Seattle Times stond volgende titel : "*Belgium saves big, thanks to Kafka site*". Het artikel

¹ <http://www.simplification.fgov.be/showpage.php?iPageID=649>

² <http://rru.worldbank.org/Documents/DoingBusiness/Intro.pdf>

³ Tendenzen starters in 2004, (2005)

http://www.startersservice.be/images/res63282_2.pdf

⁴ <http://www.nieuwsblad.be/Article/Detail.aspx?ArticleID=GESJ3T0N>

vermeldt dat België 281 miljoen dollar in twee jaar tijd heeft bespaard, inzake administratieve vereenvoudiging.¹ In de Financial Times stond het volgende citaat: "*Belgium is blazing the simplification trail*".² Zowel Nederland als Frankrijk gaan de naam Kafka overnemen voor hun eigen vereenvoudigingsproject.

2.7.3 Europa

2.7.3.1 Europese Wetgeving

Zoals hierboven reeds aangehaald is volgens een Nederlands onderzoek ongeveer veertig procent van de totale administratieve last die bedrijven en burgers ervaren afkomstig van Europese wetgeving.³ Gegevens uit Denemarken bevestigen dit percentage, in dit land is drieënveertig procent van de administratieve lasten afkomstig uit internationale wetgeving. Vijftien procent van deze wetgeving is van oorsprong internationaal, maar omgezet in nationale wetgeving.⁴ De totale administratieve last in Europa in het jaar 2002 bedraagt volgens dit onderzoek ongeveer 340 miljard euro. Tevens zou een daling van de administratieve lasten van Europa met vijftwintig procent leiden tot een toename van het BBP per land met gemiddeld 1,7%.⁵ Dit onderzoek komt in hoofdstuk 5 uitgebreid aan bod.

Op Europees vlak is het de Europese Commissie die zich bezig houdt met de administratieve vereenvoudiging. De Europese Commissie is momenteel allerlei voorstellen aan het uitwerken die moeten resulteren in een toenemende efficiëntie van de administratie. De Europese Commissie stelt in een mededeling (16 maart 2005) dat een betere regelgeving in Europa noodzakelijk is voor economische groei en meer banen. Dus dringt de EC erop aan dat alle lidstaten effectbeoordelingssystemen ontwikkelen die de effecten van regelgeving op economisch, sociaal en milieuvlak moeten weergeven.⁶ In 2003 heeft de Europese Commissie de "Impact Assessment" verplicht voor alle nieuwe Europese wetgevingen. Dit komt overeen met de RIA die Vlaanderen hanteert. De Europese

¹ http://seattletimes.nwsourc.com/html/nationworld/2002356475_kafka03.html

Dit artikel is voor de bekendmaking van de cijfers van het Federaal Planbureau verschenen

² <http://www.kafka.be/showpage.php?iPageID=1431&sLangCode=NL#ft>

³ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag : 2

⁴ <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=73>

⁵ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag : 2

⁶ Bourgeois G., (2005) Nota aan de Vlaamse regering betreffende evaluatie RIA en compensatieregel, Brussel : s.p

Commissie kondigde begin 2005 aan dat ze een gezamenlijk meetinstrument voor de hele Europese wetgeving wil ontwikkelen.¹ Nederland heeft het EU-voorzitterschap (in de tweede helft van 2004) benut om de vermindering van administratieve lasten op de Europese agenda te zetten. De Nederlandse inspanningen richtten zich onder andere op de ontwikkeling, door de Europese Commissie, van een Europese meetmethode voor administratieve lasten.² Daarnaast heeft Nederland samen met andere landen werk gemaakt van meer aandacht voor administratieve lasten in het al bestaande Europese programma voor de vereenvoudiging van regels. Op initiatief van Nederland is de agenda voor de administratieve lastenvermindering voor de volgende voorzitterschappen van Europa al vastgelegd. Deze punten zijn ³ :

- De uitwerking van een kwantitatieve reductiedoelstelling voor administratieve lasten (vergelijkbaar met Nederland)
- Het systematisch doorrekenen van administratieve lasten bij nieuwe regelgeving
- Een tijdpad bij vereenvoudigingsvoorstellen die de Commissie gaat doen,
- Een jaarlijks onderzoek naar de hoogste prioriteiten voor vereenvoudiging
- De indicatoren voor de kwaliteit van regelgeving bepalen
- Alternatieven voor regelgeving ontwikkelen
- Een adviesgroep vormen van ondernemers en economen.

2.7.3.2 Andere landen

In dit onderdeel komen volgende onderdelen aan bod : het SCM network, Nederland, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk.

SCM network

Sinds 2003 vormen een aantal Europese landen het 'Standard Cost Model' netwerk dat gebruik maakt van eenzelfde methodologische aanpak in het meten en aanpakken van de administratieve lasten. Het netwerk bestaat momenteel uit de volgende landen : Verenigd Koninkrijk, Noorwegen, Zweden, Denemarken, België, Nederland, Polen, Frankrijk, Hongarije, Italië, Tsjechië en Estland. Al deze landen maken gebruik van het

¹ Europese Commissie (2005), Communication on Better Regulation for Growth and Jobs

² <http://www.compliancecosts.com>

³ <http://www.compliancecosts.com>

standaardkostenmodel om de administratieve lasten te meten, omdat deze metingen door hun transparantie ideaal zijn om de administratieve lasten te verminderen. Twee tot vier keer per jaar komen afgevaardigden van enkele van deze landen samen om de evoluties van de huidige en de toekomstige acties te bespreken.¹ Het gebruik van dezelfde meetmethode in de verschillende landen biedt hun de mogelijkheid om de resultaten met elkaar te vergelijken.

Nederland

De koploper in Europa, als het gaat om het meten van administratieve lasten, is ongetwijfeld Nederland. In Nederland zijn de twee bekendste meetmethodes voor administratieve lasten ontwikkeld, namelijk de Mistral en het standaardkostenmodel. Dit standaardkostenmodel wordt door de Vlaamse, Belgische, Deense, Zwitserse, Noorse, Estse, Poolse, Hongaarse, Franse, Italiaanse, Britse overheden (in sommige gevallen gedeeltelijk) gebruikt om de administratieve lasten in kaart te brengen. Ook op Europees wetgevingsvlak zijn er proefprojecten bezig met het standaardkostenmodel.²

In 2002 heeft Nederland als eerste land in de wereld een volledige nulmeting van de administratieve lasten uitgevoerd. Dit wil zeggen dat ze alle bestaande administratieve lasten gemeten hebben, dit heeft enkele jaren in beslag genomen. De totale administratieve lasten in Nederland bedroegen in het jaar 2002 meer dan zestien miljard euro. Dit kwam overeen met 3,6% van het Nederlandse BBP. Meer dan een kwart van deze lasten bleek afkomstig te zijn uit wetgeving van het departement Financiën. Eveneens bleek dat zeven miljard euro van de administratieve kosten door Europese wetgeving veroorzaakt werd. De Nederlandse regering heeft zich in 2003 het doel gesteld om in vier jaar tijd de administratieve kosten met een kwart te verminderen. In 2004 was de administratieve last al met 900 miljoen euro gedaald. Tegen eind 2005 verwachtte Nederland een vermindering van deze lasten met 1,7 miljard euro. Dit hebben ze echter niet gehaald. Voor 2007 is de doelstelling: een daling van de administratieve lasten met 4,1 miljard euro ten opzichte van 2002.³

¹ <http://www.administrative-burdens.com>

² *ibidem*

³ <http://www.compliancecosts.com>

Volgens Vincent Van Quickenborne besteedde de Nederlandse regering de laatste jaren vooral aandacht aan rapportering en minder aan concrete verminderingen. Hij beweert dat onze noorderburen voor een pragmatische aanpak de Belgische vereenvoudigingsacties als basis gebruiken. Vooral het Kafka meldpunt zou interesse genieten van de Nederlandse minister Gerrit Zalm.¹ Toch is het dankzij het Nederlands onderzoek, dat veel Europese landen (waaronder België) een degelijke aanpak voor de vermindering van de administratieve lasten hebben kunnen opstellen.

Denemarken

Ook Denemarken heeft een volledige meting van de administratieve lasten gedaan voor het jaar 2004/2005 (vanaf augustus 2004 tot en met juli 2005). Daarnaast hebben ze de evolutie van de administratieve lasten sinds 2001 berekend. In het jaar 2004-2005 bedroegen de administratieve lasten er ongeveer 4,326 miljoen euro. Dit komt overeen met 2,2% van het BBP. Tegen 2010 wil de Deense regering een daling van de administratieve lasten met 25 procent gerealiseerd hebben.²

Verenigd Koninkrijk

Een ander land dat veel aandacht besteedt aan het verminderen van de administratieve kosten, is het Verenigd Koninkrijk. Een cijfer over de precieze omvang van deze lasten is er momenteel niet, er is enkel geweten dat de administratieve lasten tussen twintig en veertig miljard £ per jaar bedragen. Daarom is 'the Better Regulation Executive' bezig aan een volledige meting van de administratieve lasten, zoals in 2002 in Nederland heeft plaatsgevonden.³ De BRE geeft de resultaten van deze meting vrij in september 2006. De 'Better Regulation Task Force' (BRTF) heeft, in opdracht van de Britse premier Tony Blair, een onderzoek gevoerd naar de wijze waarop het Verenigd Koninkrijk de administratieve lasten het best aanpakt. Volgende conclusies kwamen naar voren⁴:

<http://www.administratievelasten.nl>

¹ Van Quickenborne V. (2004), Algemene beleidsnota van de staatssecretaris voor administratieve vereenvoudiging, Kafka Werkt, Brussel : 7

² <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=132>

³ <http://www.brtf.gov.uk/>

⁴ Better Regulation Task Force (2005), Less is more, *Reducing Burden , Improving outcomes* : 3

“There are two key conclusions from our report:

1. The United Kingdom can considerably reduce the regulatory burden on business by adopting the successful Dutch approach to reducing administrative costs. This approach involves first measuring administrative burdens and then setting a target to reduce them. The golden rule is that what gets measured gets done.

2. We need a “One in, One out” approach to new regulation, which forces departments to prioritise between new regulations and to simplify and remove existing regulations. This will complement the administrative cost reduction programme.” Zoals hierboven reeds aangehaald is deze ‘One in, One out’ hetzelfde als de compensatieregel die in Vlaanderen in voege is.

Naast het meten van de administratieve lasten is de Britse regering vooral bezig met het reguleringsmanagement. In dit domein is het Verenigd Koninkrijk volgens minister Bourgeois de koploper in Europa. De Britse RIA, die in vele landen als standaard gebruikt wordt, is zelfs geëvolueerd naar een “KMO-impacttoets” en een “mededingingstoets”. Met deze toetsen speelt de Britse regering in op de vraag die ze krijgt vanuit het bedrijfsleven.¹

Tevens heeft de Britse regering een meldpunt ontwikkeld waar bedrijven en burgers de onnodige, irriterende administratieve lasten kunnen melden, net zoals het Kafka-meldpunt in België. De verschillende Britse ministeries zijn verplicht om binnen te negentig dagen te reageren op de vereenvoudigingsvoorstellen die er vanuit de bevolking en de bedrijfswereld komen. Met dit meldpunt hoopt de Britse regering te weten te komen aan welke administratieve lasten de bedrijven en burgers zich het meest ergeren.²

2.8 Administratieve lasten en efficiëntie

Een begrip dat deel uitmaakt van het concept ‘het verminderen van de administratieve lasten’ is efficiëntie. Efficiëntie is de hoeveelheid ingezette middelen die een onderneming gebruikt om zijn productie te bereiken.³ Een onderneming is efficiënt wanneer er geen

¹ Bourgeois G., (2005) Nota aan de Vlaamse regering betreffende evaluatie RIA en compensatieregel, Brussel: s.p

² <http://www.betterregulation.gov.uk>

³ Daft L. (2003), Organization theory and design, Thomson : 66

mogelijkheid is om dezelfde resultaten te leveren met een geringere inzet van middelen.¹ Het toepassen van de definitie van efficiëntie op de administratieve lasten leidt tot : Een onderneming is efficiënt in zijn administratie als het niet aan dezelfde informatieverplichtingen (output) kan voldoen, met minder middelen (input: personeel, machines) dan reeds het geval is. Een regelgeving is efficiënt als de informatieverplichtingen (output) die eruit voortvloeien niet kunnen nageleefd worden door minder administratieve handelingen (input) van de actoren. Dus eigenlijk is het hele verhaal rond het verminderen van de administratieve lasten terug te brengen tot het verhogen van de efficiëntie van de administratie. Inefficiëntie bij bedrijven leidt tot hogere kosten voor bedrijven en een verlies aan concurrentiekracht. Voor het verhogen van de efficiëntie van de administratie zijn de bedrijven dus aangewezen op de overheid. De overheid kan door een efficiënte regelgeving de welvaart van het land verhogen. Het is algemeen geweten dat de werking van de overheid en efficiëntie vaak niet goed samengaan. De overheid verwacht van de publieke bedrijven dat ze efficiënt met de gekregen middelen omgaan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de toenemende aandacht voor kostenefficiëntie in ziekenhuizen. Het is logisch dat deze bedrijven dan verwachten dat de overheid de opgelegde informatieverplichtingen zo efficiënt mogelijk organiseert.

Een begrip dat nauw samenhangt met efficiëntie is effectiviteit, dit is de mate waarin een organisatie haar doelen bereikt.² In het kader van administratieve lasten is effectiviteit de mate waarin de genomen maatregelen, om de administratieve lasten te verminderen, hun vooropgestelde doelen behalen.

Deze begrippen komen in hoofdstuk 5 nog uitgebreid aan bod.

2.9 Obstakels bij het vereenvoudigen

In dit onderdeel komen enkele principes aan bod die een verklaring geven waarom het zo moeilijk is om te vereenvoudigen. Er zijn een viertal redenen die aan bod zullen komen.

¹ <http://www.benchmarkenindepubliekesector.nl>

² Daft L. (2003), Organization theory and design, Thomson : 66

Ten eerste is er Parkinson's Law die stelt dat het werkvolume toeneemt tot de beschikbare tijd opgevuld is. Hierachter zijn er twee drijvende krachten: de ambtenaar zijn prestige hangt af van het budget dat hij beheert en de omvang van de staf die hij onder zich heeft. Daarom zal hij steeds werk creëren voor zichzelf en voor anderen.¹

Ten tweede is er het prisoner's dilemma (ook gekend als het Nash principe). Dit dilemma stelt dat de actor (burger, bedrijf of organisatie) die de strijd aanbindt tegen bepaalde administratieve lasten de volledige kost hiervan draagt. De voordelen van een vereenvoudiging vloeien echter terug naar iedereen. Een rationeel handelend individu zal afwachten en een ander de strijd laten aangaan. Dit heeft tot gevolg dat uiteindelijk niemand er iets aan doet.²

Ten derde is er het protectionisme van de belangengroepen die door een regelgeving beschermd worden. Deze belangengroepen zullen lobbyen bij de overheid om de regelgeving die hun beschermt in zijn huidige vorm te behouden.

Ten vierde is het argument dat de overheid geen marktdruk ervaart. Het risico op een faillissement, dat een grote motivatie is om efficiënt te werken, is onbestaande bij de overheid.

¹ Parkinson C. N. (1957), Parkinson's Law, Houghton Mifflin : 2

² <http://pespmc1.vub.ac.be/PRISDIL.html>

Hoofdstuk 3 : Het meten van administratieve lasten

Dit hoofdstuk geeft eerst een korte bespreking van het nut van een meting van de administratieve lasten (3.1). Vervolgens komen de verschillende methodes om de administratieve lasten te meten aan bod. Na een grondige bespreking van het standaardkostenmodel (3.2), passen paragraaf 3.3 en 3.4 dit model toe in respectievelijk een full scan en een quick scan. Daarna behandelt dit hoofdstuk de Mistral (3.5.1) en de survey (3.5.2) om ze nadien te vergelijken met het standaardkostenmodel. Ten slotte volgt er een bespreking van de Administratieve Lastenbarometer (3.5.3). Dit alles om tot de meest geschikte methode te komen om de administratieve lasten van V&S in kaart te brengen (3.7).

3.1 Belang van het meten van administratieve lasten

Zoals reeds gezegd in hoofdstuk 2 stellen vele regeringen zich het doel de administratieve lasten te verminderen. Om te weten of de administratieve lasten werkelijk verminderen, is het nodig om deze lasten te kwantificeren. Daarenboven levert het meten van de administratieve lasten nuttige informatie op voor het aanpassen of het uitwerken van een beleid gericht op administratieve vereenvoudiging. Bovendien is het meten van de administratieve lasten niet alleen nuttig, soms is het ook een wettelijke verplichting. Zo is de Vlaamse beleidsmaker, sinds het invoeren van de compensatieregel op 1 januari 2005, verplicht om elke toename en afname van de administratieve lasten te kwantificeren.¹

Het meten van administratieve lasten is een waardevol instrument in elke fase van een beleid dat gericht is op het verminderen van deze lasten. Zo draagt een objectieve meting van de administratieve lasten bij tot een bewustwording omtrent de noodzaak van een reductie van de administratieve rompslomp.² Gedurende de fase van de

¹ Bourgeois G. (2004), Nota aan de Vlaamse regering betreffende de toepassing van de compensatieregel voor administratieve lasten, Brussel : s.p

² Kenniscel Wetsmatiging, (2004a), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 6

beleidsvoorbereiding is het meten van de administratieve lasten van voorgenomen regelgeving een goed instrument om deze lasten zo beperkt mogelijk te houden.¹

Bij het bepalen van de prioriteiten van het beleid inzake administratieve vereenvoudiging is het hebben van objectieve meetgegevens een groot voordeel. Een meting van de (geschatte) impact van verschillende vereenvoudigingsprojecten op de administratieve lasten laat toe deze projecten met elkaar te vergelijken. Deze meetgegevens kunnen dan een rol spelen bij het bepalen van de prioriteiten van het beleid betreffende de administratieve vereenvoudiging.²

Een regelmatige meting van de administratieve lasten maakt het mogelijk om het gevoerde beleid te evalueren. Het bevoegde orgaan voor een bepaald vereenvoudigingsproject, kan kijken of de vooropgestelde doelstellingen inzake administratieve lastenvermindering gerealiseerd zijn. Indien nodig kunnen er op basis van de meetgegevens bijstellingen aan het gevoerde beleid gebeuren.³

3.2 Standaardkostenmodel (SKM)

3.2.1 Inleiding standaardkostenmodel

Het meest gebruikte model om de administratieve lasten te meten, is het standaardkostenmodel. Dit model is ontwikkeld in Nederland door IPAL⁴ en is daar sinds 2002 reeds uitvoerig toegepast. De Kenniscel Wetsmatiging heeft na het uitvoeren van enkele proefprojecten in 2003 gekozen voor het standaardkostenmodel om de administratieve lasten, verbonden aan Vlaamse wet- en regelgeving, te meten.⁵ Naast de Kenniscel Wetsmatiging maakt ook de DAV gebruik van het standaardkostenmodel om de administratieve lastenvermindering in kaart te brengen.⁶ Andere Europese landen maken

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2004a), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 6

² ibidem

³ ibidem

⁴ Interdepartementale Projectdirectie Administratieve Lasten

⁵ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 8

⁶ <http://www.veroeenvoudiging.fgov.be/showpage.php?iPageID=649>

eveneens gebruik van het standaardkostenmodel (zie 2.7.3.2). Zo zijn er bijvoorbeeld al benchmarkoefeningen uitgevoerd waarin meerdere EU-lidstaten de administratieve lasten hebben gemeten van de btw-wetgeving. De verwachting is dat het gebruik van het SKM zal evolueren naar een Europese standaardaanpak voor het meten van administratieve lasten.¹

3.2.2 Werkwijze standaardkostenmodel

Het standaardkostenmodel bestaat uit het voltooien van volgende stappen² :

- Selectie van één of meerdere regelgevingsdomeinen
- Onderzoeken van de geselecteerde regelgeving op informatieverplichtingen voor de betrokken actoren
- Opsommen van alle administratieve handelingen, die de actor uitvoert om te voldoen aan de informatieverplichting. Dit voor elke informatieverplichting.
- Verzamelen van informatie over volgende parameters :
 - de tijd nodig om de administratieve handelingen uit te voeren.
 - het tarief van degene die de handelingen uitvoert.
 - de eventuele out of pocketkosten. (zie 3.3)
 - De frequentie van de handeling
- Berekenen van de administratieve lasten aan de hand van de informatie uit voorgaande stappen.

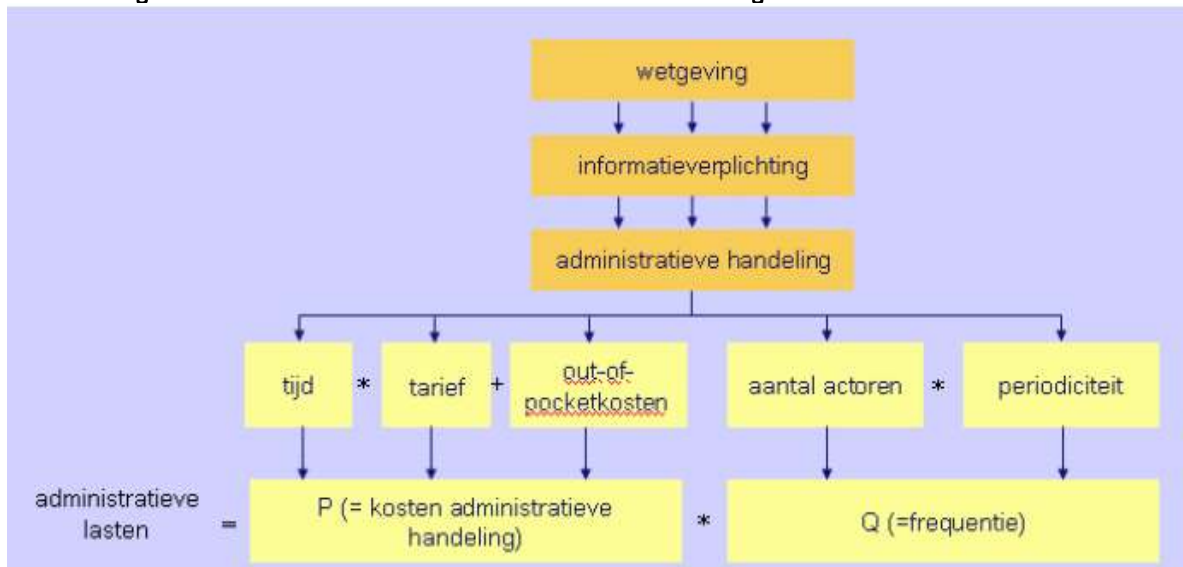
De gedetailleerde uitwerking van deze stappen is verschillend naargelang het doel van de meting en komt uitgebreid aan bod in paragrafen 3.3 en 3.4.

Het standaardkostenmodel beschouwt de administratieve lasten van een wet als de kosten van de informatieverplichtingen (uitgedrukt in euro) die de wet bevat. Figuur 5 licht de samenstellende delen van de kosten van informatieverplichtingen toe.

¹ Kenniscl Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 23

² Kenniscl Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 23

Figuur 5: Samenstellende delen administratieve lasten volgens het standaardkostenmodel

[Bron: Kenniscel Wetsmatiging, *Metten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, tweede herwerkte versie van januari 2006: 9]

Figuur 5 toont dat een wet één of meerdere informatieverplichtingen kan bevatten. Om aan een specifieke informatieverplichting te voldoen, zal de actor bepaalde administratieve handelingen moeten uitvoeren. Het uitvoeren van elke administratieve handeling neemt tijd van de betrokken actor in beslag en betekent dus een kost voor de actor. Indien de actor een bedrijf is, dan moet dit bedrijf een loon betalen aan de werknemer die de handelingen uitvoert. De benodigde tijd vermenigvuldigd met het uurtarief van degene die de handeling uitvoert, vormen de tijdsbestedingskosten. Daarnaast zijn er ook de out-of-pocketkosten:

“dit zijn de uitgaven van de actoren om de informatieverplichtingen na te leven, bijvoorbeeld de kosten voor het versturen van een aangetekende zending of de kilometerkosten voor een verplaatsing naar het gemeentehuis of de post.”¹

De tijdsbestedingskosten en de out-of-pocketkosten vormen samen de prijscomponent P.

Een bepaald aantal actoren moet een bepaald aantal keren per jaar (periodiciteit) een administratieve handeling uitvoeren. Het product van de periodiciteit en het aantal actoren vormt de zogenaamde hoeveelheidscomponent Q. Deze hoeveelheidscomponent is de frequentie van de administratieve handeling. (figuur 5)

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), *Metten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 24

De administratieve last die overeenstemt met de uitvoering van een bepaalde administratieve handeling is het product van P en Q. De som van de administratieve lasten van de verschillende administratieve handelingen vormt de administratieve last van een informatieverplichting. De administratieve lasten van een wet, ten slotte, stemmen overeen met de som van de administratieve lasten van de verschillende informatieverplichtingen in die wet.

Het standaardkostenmodel kijkt alleen naar de kosten die wet- en regelgeving met zich meebrengen en laat de baten ervan bewust buiten beschouwing.¹ Hiervoor haalt de Kenniscel Wetsmatiging enkele redenen aan² :

- De baten van wet- en regelgeving zijn veel moeilijker te meten dan de kosten ervan.
- De politieke discussie over het nut en de noodzaak van publieke doelen kan het best vermeden worden. Hierbij verwijst de Kenniscel naar de Verenigde Staten waar er door het meten van de administratieve baten minder aandacht is voor de administratieve kosten en de administratieve lastenvermindering bijgevolg minder resultaten oplevert.

Tevens beschouwt het standaardkostenmodel de gedeerde omzet van de actor niet als een administratieve last. De meting bevat dus uitsluitend de kosten gemaakt om te voldoen aan de informatieverplichting.³

3.2.3 Toepassingsmogelijkheden standaardkostenmodel

Het standaardkostenmodel leent zich tot verschillende toepassingsmogelijkheden. Ten eerste is het mogelijk om een quick scan of een full scan uit te voeren.⁴ Een full scan berekent de administratieve lasten tot op het niveau van de administratieve handelingen. Voor een full scan is dan ook meer veldwerk van de onderzoeker nodig aangezien er meer

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 28

² ibidem

³ Interdepartementale Projectdirectie Administratieve Lasten, (2003), *Metten is weten, Handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven*, Den Haag : 25

⁴ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 25

gedetailleerde informatie nodig is. Een quick scan daarentegen is een indicatieve schatting van de administratieve lasten van alle of meerdere wet- en regelgevingsdomeinen en hierbij is eerder desk research vereist van de onderzoeker. De quick scan en de full scan zijn de twee uitersten waartussen veel variaties mogelijk zijn op basis van de beschikbare tijd en het uitgevoerde veldwerk. Het belangrijkste (en vaak het enige) criterium voor de keuze tussen full scan en quick scan is de doelstelling van de meting. Indien het de bedoeling is om de wetten of decreten die de grootste administratieve lasten veroorzaken te identificeren, is de quick scan aangewezen. Voor nauwkeurige informatie over de administratieve lasten van de verschillende wetten of decreten is het beter om de full scan te hanteren.¹ In bijlage 6 is een overzicht van de andere criteria opgenomen die weliswaar een kleinere rol kunnen spelen bij de keuze tussen full scan en quick scan. In het kader van de compensatieregel heeft de wetgever bepaald dat het uitvoeren van een quick scan voldoende is.² In paragrafen 3.3 en 3.4 komen de gedetailleerde uitwerkingen van respectievelijk de full scan en de quick scan aan bod.

Een tweede toepassingsmogelijkheid van het standaardkostenmodel is het uitvoeren van een nulmeting en een éénmeting. De nulmeting heeft betrekking op de omvang van de administratieve lasten voor een administratieve vereenvoudiging of een wetswijziging. De éénmeting slaat op de situatie erna. Het verschil (in euro) tussen beide metingen is de administratieve lastenvermindering of -verhoging tengevolge de doorgevoerde vereenvoudiging of wetswijziging. Het is hierbij belangrijk na te gaan of de verandering in administratieve lasten (volledig of gedeeltelijk) toe te schrijven is aan het onderzochte regelgevingsinitiatief of aan veranderingen in exogene factoren.³

Tevens is het standaardkostenmodel toe te passen op zowel voorgenomen als reeds bestaande regelgeving. Dit is belangrijk in het kader van de compensatieregel. Zo bepaalt de compensatieregel dat de administratieve lasten van voorgenomen wetgeving niet hoger mogen zijn dan een hiermee compenserende vermindering van de administratieve lasten. Hiervoor is het noodzakelijk de omvang van de administratieve lasten veroorzaakt door de

¹ ibidem

² Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 29

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 26

voorgenomen, nieuwe wetgeving te kunnen bepalen. Het berekenen van deze lasten verloopt analoog aan het berekenen van de administratieve lasten van bestaande wetgeving. Wel is het zo dat degene die de regelgeving opstelt de parameters (tarief, tijd en frequentie), noodzakelijk voor het bepalen van de administratieve kosten, moet schatten.¹

De vierde toepassingsmogelijkheid van het standaardkostenmodel is het berekenen van de beheerskosten. Dit zijn de kosten die de overheid maakt voor het uitvoeren, controleren en het handhaven van de informatieverplichtingen die ze aan de actoren oplegt. Wel moeten de administratieve lasten en de beheerskosten gescheiden blijven en niet in eenzelfde meting terecht komen.²

3.3 Full scan

Het standaardkostenmodel vindt zijn toepassing in twee meetmethodes namelijk de full scan de quick scan. De full scan berekent de administratieve lasten tot op het niveau van de administratieve handelingen. Deze scan is een bottom-up benadering van de administratieve lasten: één wet of één regelgevingsdomein diepgaand onderzoeken op administratieve lasten. Er is dus sprake van een laag aggregatieniveau.³ Het uitvoeren van een full scan geeft een gedetailleerd zicht op het relatieve belang van de samenstellende delen van de administratieve lasten⁴ :

- Welke wetten of decreten (binnen het geselecteerde wetgevingsdomein) zorgen voor de grootste administratieve lasten?
- Welke redenen bestaan hiervoor? Is het de prijscomponent of de volumecomponent die zorgt voor de hoge administratieve lasten? Met andere woorden vergt het uitvoeren van de handelingen veel tijd of heeft de persoon die de handelingen uitvoert een hoge loonkost?

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 27

² ibidem

³ EIM, (2003), Meetmethode administratieve lasten, Eindrapport, Brussel : 21

⁴ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 27

Na het uitvoeren van de full scan is de uitvoerder van de meting in staat deze vragen te beantwoorden. De antwoorden op deze vragen vormen dan vaak de basis voor het bepalen van een toekomstig beleid dat gericht is op de administratieve lastenvermindering.

De Kenniscel Wetsmatiging heeft in 2003 een stappenplan opgemaakt voor het uitvoeren van een nulmeting. In januari 2006 heeft de Kenniscel de naam nulmeting gewijzigd in full scan. De nulmeting slaat nu op de toestand voor een vereenvoudiging of wetswijziging. Tegelijkertijd (januari 2006) is er ook een stappenplan voor de full scan opgesteld dat identiek is aan het stappenplan van de nulmeting van 2003. In Vlaanderen is er (nog) geen volledige full scan uitgevoerd voor de totale administratieve lasten. Hiervoor zijn de middelen en de tijd (voorlopig) niet beschikbaar. Het stappenplan van de full scan fungeert als een algemene leidraad en bijgevolg staat het de onderzoeker vrij naargelang de context van een project bepaalde stappen weg te laten of samen te voegen.¹ Tabel 6 geeft een overzicht van het stappenplan van de full scan.

Tabel 6 : Overzicht stappenplan full scan

Stap 1	Afbakening regelgevingsdomein
Stap 2	Inhoudsanalyse wetteksten
Stap 3	Draagvlakoverleg
Stap 4	Verzameling tijd- en tariefparameters
Stap 5	Verzameling frequentieparameters
Stap 6	Analyse en normering van verzamelde parameters
Stap 7	Deskundigenoverleg
Stap 8	Berekening van de administratieve lasten
Stap 9	Rapportage

[Bron : Kenniscel Wetsmatiging, (2006), *Meten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap : 30]

De eerste stap duidt op een nauwkeurige en volledige afbakening van het regelgevingsdomein, de wet, het decreet of regelgeving in kwestie. Het is hierbij nodig ook

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), *Meten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 30

de lagere regelgeving te betrekken in deze afbakening. Op het einde van deze stap is het de bedoeling een lijst te bekomen met de relevante wetgeving. ¹

Bij de inhoudanalyse van de wetteksten (stap 2) maakt de uitvoerder van de meting een volledige inventarisatie van alle informatieverplichtingen voor de betrokken actoren. Om de uitvoering van deze stap te vereenvoudigen, heeft de Kenniscel Wetsmatiging het werkblad 'resultaten' opgesteld.² In bijlage 7 is een blanco versie van dit werkblad opgenomen. Het hanteren van dit werkblad geeft voor elke informatieverplichting volgende informatie³:

- Een uniek nummer
- Een omschrijving van de informatieverplichting
- De aanduiding van het wetsartikel dat betrekking heeft op de informatieverplichting
- De aanduiding van de actor waarop de informatieverplichting van toepassing is
- De melding of het gaat om een informatieverplichting aan de overheid of aan derden
- De aanduiding of er een samenloop met het kernproces, andere wetten of decreten is.

Tijdens het draagvlakoverleg (stap 3) bespreekt de onderzoeker samen met de vertegenwoordigers van de actoren en de overheid de verkregen resultaten uit voorgaande stappen om hiervoor een draagvlak te creëren. ⁴

Het proces van het verzamelen van de tijd- en tariefparameters (stap 4) omvat volgende werkzaamheden⁵:

- Het opstellen van een voorlopig werkproces met de administratieve handelingen per informatieverplichting.

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 32

² Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 33

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 35

⁴ *ibidem*

⁵ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 37

- Het bespreken van deze voorlopige werkprocessen in enkele proefgesprekken met deskundigen.
- Het vastleggen van de definitieve werkprocessen per informatieverplichting.
- Het verzamelen van informatie over de parameters tijd en uurtarief voor het uitvoeren van de werkprocessen. Dit gebeurt door middel van interviews met de betrokken deskundigen en actoren.

Ook voor het uitvoeren van deze fase heeft de Kenniscel Wetsmatiging een hulpmiddel opgesteld namelijk het werkblad 'parameters'.¹ Een blanco versie van dit werkblad is opgenomen in bijlage 8.

Tijdens deze stap is het aangewezen om de gevonden werkprocessen steeds te linken aan de definitie van administratieve lasten, zoals omschreven in 2.2 hierboven. De onderzoeker mag de gevonden administratieve handeling slechts opnemen in zijn berekeningen als deze handeling de toetsing met de definitie van administratieve lasten doorstaat.²

De bepaling van het uurtarief van de administratieve handeling is afhankelijk van het feit of de actor de handeling al dan niet uitbesteedt. Het tarief van een uitbesteedde handeling is de kostprijs die de betrokken actor betaalt aan de externe uitvoerder voor het uitvoeren van deze handeling. Wanneer de actor de administratieve handeling niet uitbesteedt zijn er twee mogelijkheden³:

- De uitvoerder van de handeling werkt in dienstverband. In dit geval stemt het tarief overeen met de brutoloonkost per uur, vermeerderd met een overhead. De brutoloonkost is inclusief werkgevers- en werknemersbijdrage sociale zekerheid. Ook het vakantiegeld, eindejaarspremie en andere voordelen zoals bedrijfswagen, maaltijdcheques, ... vormen een onderdeel van de brutoloonkost. De persoon die de handelingen uitvoert, maakt gebruik van de telefoon, een pc, het kopieerapparaat, Om deze kosten mee te nemen in de

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 37

² Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 39

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 41-42

berekening telt de onderzoeker een overhead bij de brutoloonkosten. De gebruikelijke toeslag voor de overhead is twintig procent bovenop de brutoloonkost.

- De uitvoerder van de handeling werkt niet in dienstverband. Meestal gaat het in dit geval om zelfstandigen of vrije beroepen. Voor deze actoren zijn er wel schattingen beschikbaar omtrent de inkomsten. In sommige gevallen hanteert de Kenniscel Wetsmatiging hetzelfde tarief dat van toepassing is indien de persoon in dienstverband zou werken. Zo paste de Kenniscel voor dokters met een vrije beroepspraktijk het tarief toe van de dokters die in dienstverband werken.

Het product van de benodigde tijd en het uurtarief geeft de tijdsbestedingskosten van de administratieve handeling weer. De tijdsbestedingskosten vermeerderd met de out-of-pocketkosten weerspiegelen de kosten van de administratieve handeling eenmaal uitgevoerd door de betrokken actor.¹ De out-of-pocketkosten zijn de uitgaven die de actoren doen om de informatieverplichting na te leven bijvoorbeeld de verplaatsingskosten naar het gemeentehuis, de kosten van een aangetekende verzending,... . Bepalend voor de out-of-pocketkosten is dat het gaat om kosten die de actor specifiek maakt om aan de informatieverplichting te voldoen. Zo zijn de kosten voor het inschakelen van een onderzoeksbureau om de informatie te verkrijgen (die vereist is door de informatieverplichting) out-of-pocketkosten.² Aan het einde van stap vier geeft het werkblad 'parameters' per actor en per administratieve handeling een overzicht van het uurtarief, de benodigde tijd en de externe kost.

Het verzamelen van de frequentieparameters (stap 5) maakt net zoals stap 4 gebruik van het werkblad 'parameters' (bijlage 2) opgesteld door de Kenniscel Wetsmatiging. Er zijn bij deze stap twee mogelijke gevallen³ :

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 2

² Ministerie BZK, (2006), Tab 3 – Meetmethodiek AL burger, Werkmap AL burger : 4

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 46-47

- De betrokken administratie beschikt over cijfers met betrekking tot het aantal actoren die een bepaalde informatieverplichting moeten naleven. De onderzoeker zoekt in de relevante wetgeving naar de periodiciteit van de informatieverplichting en vermeldt deze op het werkblad 'parameters'.
- De betrokken administratie beschikt niet over cijfers met betrekking tot het aantal actoren die een bepaalde informatieverplichting moeten naleven. De onderzoeker moet andere bronnen zoeken om dit aantal te schatten. Hierbij kan hij bijvoorbeeld gebruik maken van publiek toegankelijke statistieken of sectororganisaties die de betrokken actoren vertegenwoordigen. Het bepalen van de periodiciteit gebeurt ook hier op basis van de relevante wetgeving.

Het product van het aantal actoren (al dan niet geschat) en de periodiciteit van de informatieverplichting leidt tot de frequentie (hoeveelheidscomponent) van de administratieve handeling.

De meting van de administratieve lasten gaat in eerste instantie uit van de feitelijke naleving van de informatieverplichting. Dit houdt in dat de uitvoerder van de meting kijkt naar het aantal keer dat de informatieverplichting effectief werd uitgevoerd en niet naar het aantal keer deze volgens de wet zou moeten uitgevoerd zijn. Wanneer de frequentieparameters bij de betrokken administratie opvraagbaar zijn, is dit natuurlijk meteen de feitelijke frequentie. De onderzoeker die de frequentieparameter schat, moet rekening houden met het feit dat de werkelijke frequentie lager zal liggen dan volgens de wet vereist is. In praktijk voert de Kenniscel Wetsmatiging een procentuele vermindering van de frequentie door, dit percentage is afhankelijk van de betrokken informatieverplichting.¹

De analyse en normering van de parameters (stap 6) gebeurt aan de hand van een analyse van de resultaten ingevuld op het werkblad 'parameters'. De onderzoeker kijkt in het bijzonder naar de uitschieters en zal deze opnieuw navragen bij de betrokken actor. Daarna maakt de onderzoeker een rekenkundig gemiddelde van de ingegeven resultaten voor de

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), *Metten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 46

parameters uurtarief, tijd en externe kost. Per administratieve handeling ontstaat zo de genormeerde tijd, tarief en externe kost.¹

Tijdens het deskundigenoverleg (stap 7) legt de onderzoeker de (in stap 6 bekomen) genormeerde parameters voor aan een aantal deskundigen. De bedoeling is te achterhalen of de deskundigen zich kunnen vinden in de genormeerde parameters voor de verschillende administratieve handelingen. Na overleg met de deskundigen kan de onderzoeker de definitieve genormeerde parameters invullen in het werkblad 'parameters'.²

De berekening van de administratieve lasten (stap 8) gebeurt door het toevoegen van de gegevens uit het werkblad 'parameters' aan het werkblad 'resultaten'. Dit laatste werkblad is zo opgesteld dat het, na het invullen van de gegevens uit het andere werkblad, automatisch de administratieve lasten berekent. Het werkblad 'resultaten' geeft de administratieve lasten van de informatieverplichtingen en de administratieve handelingen weer op jaarbasis uitgedrukt in euro. Er is ook een opsplitsing voorzien tussen de administratieve lasten voortvloeiend uit informatieverplichtingen tegenover de overheid of tegenover derden.³

De laatste stap uit het stappenplan van de full scan is de rapportage (stap 9). De gevonden resultaten en een analyse ervan staan centraal in de rapportage. Hoe ver de onderzoeker gaat in zijn analyse is afhankelijk van de doelstellingen van het project. Is het de bedoeling om de administratieve lasten enkel in kaart te brengen of is het de bedoeling uit de bekomen resultaten acties te vinden om de administratieve lasten te reduceren?⁴

De full scan is in Vlaanderen al uitgevoerd op bepaalde wetten en decreten maar nog niet op een heel wetgevingsdomein. Nederland daarentegen heeft in 2002 een full scan uitgevoerd voor elk wetgevingsdomein en zo de totale administratieve lasten van dat jaar

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 47-48

² Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 49

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 50-51

⁴ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 52

[16,4 miljard euro¹] in kaart gebracht. De Nederlandse beleidsmakers gebruiken het resultaat van deze full scan als ijkpunt voor de huidige metingen, die vooral bestaan uit het uitvoeren van een quick scan.²

3.4 Quick scan

Naast de full scan is het standaardkostenmodel ook toe te passen in een quick scan. Door het uitvoeren van een quick scan verkrijgt de onderzoeker een globaal beeld van de administratieve lasten van meerdere of alle wetgevingsdomeinen. De quick scan is eenvoudiger om uit te voeren dan de full scan, maar de resultaten ervan zijn minder nauwkeurig. Dit is te wijten aan het feit dat de onderzoeker bepaalde parameters moet schatten. Doordat een quick scan meerdere wetgevingsdomeinen behandelt, is het een top-down benadering van de administratieve lasten. De quick scan speelt zich dus af op een hoog aggregatieniveau.³

Net zoals voor de full scan heeft de Kenniscel Wetsmatiging in 2003 een stappenplan ontworpen voor de uitvoering van een quick scan. De onderzoeker kan dit stappenplan naargelang de context van een project aanpassen door stappen weg te laten of samen te voegen. Sommige van de stappen zijn gelijkaardig aan deze van de full scan.⁴ Tabel 7 geeft het stappenplan van de quick scan.

¹ <http://www.administratievelasten.nl>

² Interdepartementale Projectdirectie Administratieve Lasten, (2003), *Metten is weten, Handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven* : 5

³ EIM, (2003), Meetmethode administratieve lasten, Eindrapport, Brussel : 21

⁴ Kenniscel Wetsmatiging, (2003), *Metten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 45

Tabel 7 : Overzicht stappenplan quick scan

Stap 1	Selectie regelgevingsdomein
Stap 2	Selectie op onderwerp
Stap 3	Selectie op inhoud
Stap 4	Inschatten van de tijd- en tariefparameters
Stap 5	Verzameling frequentieparameters
Stap 6	Berekening van de administratieve lasten
Stap 7	Indeling naar zwaartecategorie
Stap 8	Rapportage

(Bron : Kenniscel Wetsmatiging, (2003), *Meten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap : 45)

De eerste stap van de quick scan is het selecteren van de te onderzoeken wet- en regelgeving inclusief de “lagere” regelgeving zoals uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven. Bij het meten van de administratieve lasten van de betrokken administratie, moet de onderzoeker alle wet- en regelgeving die onder de politieke verantwoordelijkheid valt van deze administratie onderzoeken. Het selectiecriteria hierbij is de ondertekening door de verantwoordelijke minister. Aan het eind van deze stap ontstaat er een lijst met wetgevingsitems die in aanmerking komen voor de berekening van de administratieve lasten.¹

Stap 2 omvat volgende twee activiteiten: een tekstuele beoordeling van de geselecteerde regelgeving en een indeling ervan naar onderwerp. De wetgevingsitems die geen informatieverplichting bevatten, vallen af. Het tweede deel van deze stap is het indelen van de wetgevingsitems, die een informatieverplichting bevatten, naar onderwerp. Zo ontstaan er categorieën met wetten, decreten, uitvoeringsbesluiten, ... die betrekking hebben op eenzelfde onderwerp. De verschillende beleidsterreinen zijn een mogelijk voorbeeld van de indeling naar onderwerpen. De voornaamste doelstelling van het categoriseren naar

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2003), *Meten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 47

onderwerp is het vereenvoudigen van de verdere inventarisatie en het voorkomen van dubbeltellingen van informatieverplichtingen.¹

Gedurende de selectie op inhoud (stap 3) maakt de onderzoeker een volledige inventarisatie van alle informatieverplichtingen voor de betrokken actoren per wets- of decreetartikel. Om deze stap te voltooien heeft de Kenniscel Wetsmatiging het werkblad 'resultaten' opgesteld. Dit is hetzelfde werkblad als dat van de full scan (zie bijlage 2). Het hanteren van dit werkblad bij een quick scan leidt tot dezelfde informatie als bij de full scan.

De vierde stap van de quick scan is het inschatten van de tijd- en tariefparameters. De bepaling van het tarief bij een quick scan is volledig analoog aan het bepalen van het tarief bij een full scan (zie hierboven).

De tijdparameter voor een bepaalde informatieverplichting is hetzelfde voor de quick scan als voor de full scan. Indien voor een informatieverplichting nog geen full scan heeft plaatsgevonden, dan is de tijdparameter een inschatting die de onderzoeker maakt van elke administratieve handeling. Enkele telefonische interviews met deskundigen kunnen deze schattingen toetsen aan de realiteit.²

Het verzamelen van de frequentieparameters (stap 5) voor de quick scan is analoog aan het verzamelen van de frequentieparameters voor de full scan (zie hierboven).

De berekening van de administratieve lasten (stap 6) maakt gebruik van de parameters die in stap vier en vijf verzameld en ingevoerd zijn in het werkblad 'resultaten'. Nadat alle parameters zijn ingevoerd, berekent het programma automatisch de administratieve lasten: per informatieverplichting, per regelgevingsdomein, per onderwerp en de totale administratieve lasten van alle onderwerpen samen.³

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2003), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 48

² Kenniscel Wetsmatiging, (2003), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 52-53

³ Kenniscel Wetsmatiging, (2003), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 58

De indeling naar zwaartecategorie (stap 7) gaat alle onderzochte wetten of decreten indelen in zwaartecategorieën. De categorieën zijn gebaseerd op de indicatief gekwantificeerde omvang van de administratieve lasten en/of de type actoren waarop ze betrekking hebben. Zo kan de onderzoeker bijvoorbeeld de groepen hoge, middelgrote en lage administratieve lasten onderscheiden. De indeling naar zwaartecategorie levert een globaal inzicht in de verdeling van de administratieve lasten over de verschillende onderwerpen. De indeling naar zwaartecategorie is cruciaal aangezien het doel van de quick scan meestal het identificeren van de wetten,decreten,... die leiden tot grote administratieve lasten is. ¹

De rapportage (stap 8) van de quick scan verloopt net hetzelfde als de rapportage van de full scan (zie hierboven).

3.5 Andere meetmethodes

In dit onderdeel komen drie andere meetmethodes van de administratieve lasten aan bod. Dit zijn de Mistral, de survey en de Administratieve Lastenbarometer.

3.5.1 Mistral

De Mistral² is ontwikkeld in Nederland door het EIM op aanvraag van de 'Commissie Vermindering Administratieve Lasten'. Aanvankelijk werd de Mistral alleen toegepast op de administratieve lasten afkomstig van fiscale wetgeving. Nadien besliste de Nederlandse regering om de Mistral toe te passen op alle wetgeving en zo een volledige nulmeting (heet nu full scan) uit te voeren.³ Sindsdien zijn andere landen de Mistral gaan overnemen. De Kenniscel Wetsmatiging maakte tot voor enkele jaren ook gebruik van dit meetinstrument om (een gedeelte van) de administratieve lasten in Vlaanderen in kaart te brengen.⁴

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2003), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 59-60

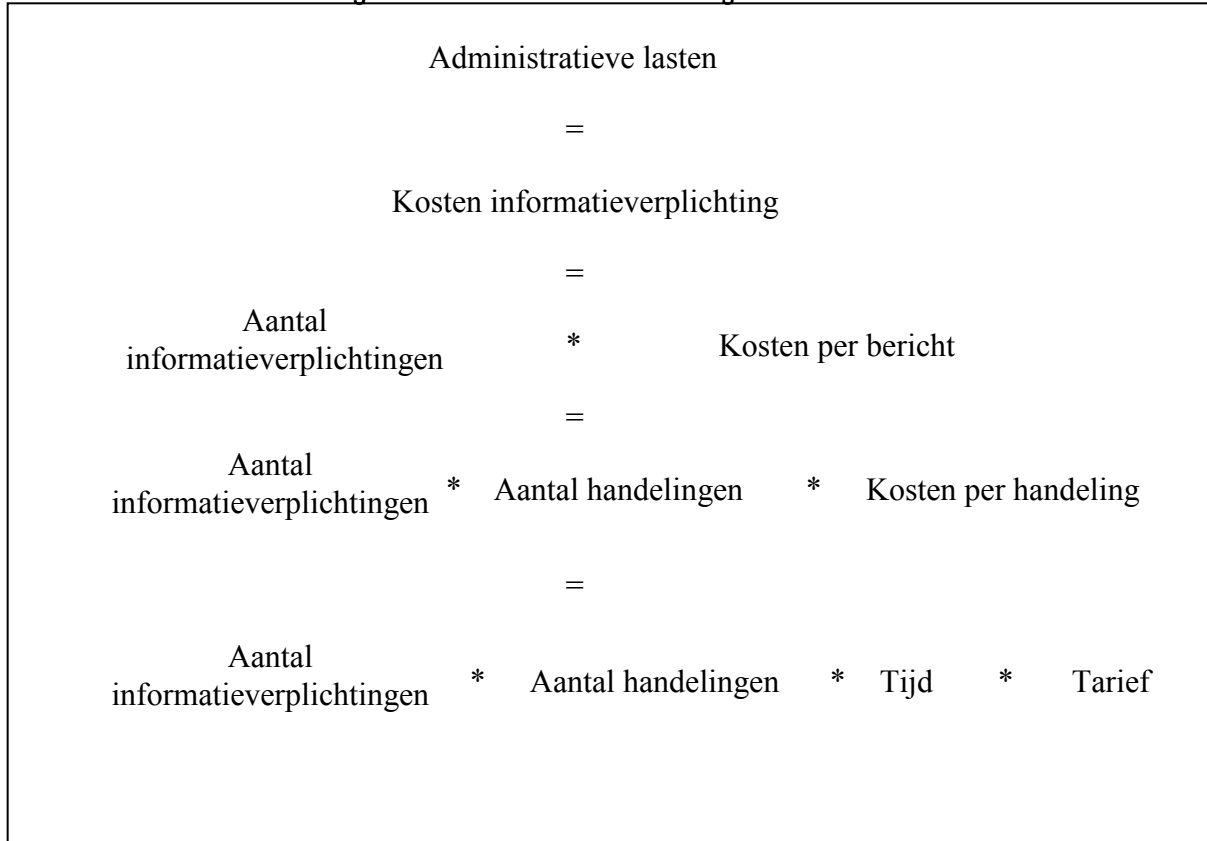
² Mistral is een acroniem voor 'Meetinstrument Administratieve Lasten'

³ Nijsen A., Vellinga N., (2002), Mistral, A Model to Measure the Administrative burdens of Businesses, Zoetermeer : 6-7

⁴ Kenniscel Wetsmatiging, (2003), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel: 15

De laatste jaren is de Mistral vervangen door het standaardkostenmodel dat gebaseerd is op de Mistral. Figuur 6 toont de wijze waarop de Mistral de administratieve lasten meet.

Figuur 6: Administratieve lasten volgens de Mistral

Bron : Kenniswet Wetmatiging, (2004a), Meten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten, Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap: 16

Uit figuur 6 blijkt dat de Mistral de administratieve lasten als volgt bepaalt:

De administratieve lasten van een informatieverplichting bestaan uit het product tussen het aantal informatieverplichtingen in die wet (volume) en de kosten per informatieverplichting (prijs). De kosten per informatieverplichting bestaan uit het product tussen het aantal handelingen die de onderneming moet stellen om de informatieverplichting na te komen en de kosten per handeling. Deze kosten per handeling zijn samengesteld uit het product tussen de tijd nodig om die handeling uit te voeren en het tarief van diegene die belast is met de uitvoering van de handeling.¹

¹ Nijsen A., Vellinga N., (2002), Mistral, A Model to Measure the Administrative burdens of Businesses, Zoetermeer : 23

Een vergelijking tussen het standaardkostenmodel en de Mistral kan gebeuren aan de hand van figuren 5 en 6 en levert volgende resultaten op:

- De prijscomponent van de administratieve lasten bestaat bij de Mistral enkel uit de tijdsbestedingskosten (tarief * tijd), het standaardkostenmodel voegt daarbij ook nog de out-of-pocketkosten.
- Beide meetmethodes houden rekening met het aantal informatieverplichtingen in een wet en het aantal administratieve handelingen de actor moet stellen.
- Het grote verschil is dat de Mistral de administratieve lasten bekijkt op het niveau van één actor die de administratieve handeling éénmaal uitvoert. Het standaardkostenmodel daarentegen houdt rekening met de periodiciteit en het aantal actoren dat de administratieve handeling moet uitvoeren.
- Een ander belangrijk verschil is dat de Mistral alleen de administratieve lasten van de doelgroep 'bedrijven' in kaart kan brengen. Het standaardkostenmodel kan ook de administratieve lasten van andere doelgroepen in kaart brengen. Een voorbeeld van een andere doelgroep is 'de burger'.¹

3.5.2 Survey

Een andere mogelijkheid om de administratieve lasten te meten, is aan de hand van een survey. De survey neemt meestal de vorm aan van een schriftelijke enquête. Bij de survey gaat de betrokken actor, die steekproefsgewijs is geselecteerd, als statistische meeteenheid fungeren. Net zoals bij de quick scan leidt het uitvoeren van een survey tot een breed overzicht van de administratieve lasten van bestaande wet- en regelgeving uit meerdere wetgevingsdomeinen. De resultaten bekomen met behulp van de survey zijn dus globaal en niet gespecificeerd naar administratieve deelhandelingen. Vandaar dat de survey net zoals de quick scan een top-down benadering met een hoog aggregatieniveau is. De informatie komende uit een survey heeft vooral een signalerende functie en kan bijdragen aan het uitstippelen van een beleid gericht op administratieve lastenvermindering.²

Het Federaal Planbureau voert tweejaarlijks een schriftelijke enquête uit om de kost van de administratieve formaliteiten bij zowel de ondernemingen als de zelfstandigen te bepalen.

¹ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker van de Kenniscel Wetsmatiging

² EIM, (2003), Meetmethode administratieve lasten, Eindrapport, Brussel : 20-21

Het Planbureau spitst zich hierbij toe op de sectoren : milieu, fiscaliteit en tewerkstelling. (Zie hoofdstuk 2 voor meer informatie)¹ . Het Federaal Planbureau vermeldt volgende nadelen aan het gebruik van een enquête²:

- De verstrekte informatie is subjectief
- Het invullen van de vragenlijst is een bijkomende administratieve last voor de onderneming.
- Er kan een neiging tot overschatten van de resultaten ontstaan omdat ondernemingen en zelfstandigen de opgelegde administratieve lasten door overheidsinstanties moeilijk kunnen onderscheiden van de lasten die voortkomen uit het beheer van de onderneming.
- De ondernemingen en zelfstandigen nemen niet vlug een marginale administratieve vereenvoudiging waar, hierdoor zullen ze hun beoordeling pas aanpassen indien er belangrijke wijzigingen gebeuren.
- Een afwijking in de resultaten is ook mogelijk indien enkel ondernemingen antwoorden die het efficiëntst de administratieve formaliteiten vervullen of indien de onderneming de administratieve last overschat om op die manier de druk op het proces van administratieve vereenvoudiging te vergroten.

3.5.3 Administratieve Lastenbarometer

Een nieuw instrument om de administratieve lasten te meten is de Administratieve lastenbarometer (ALB) van Voka. Deze barometer is pas in april 2006 aan het bestaande instrumentarium toegevoegd. De ALB heeft als doel om de evolutie van de administratieve kosten, die de bedrijven als het meest storend ervaren, te meten.³

De ALB is een micro-economische benadering van de administratieve lasten. De barometer gaat bij de bedrijven zelf kijken welke problemen er zijn omtrent deze lasten. Dus ook de

¹ Federaal Planbureau (2002) De administratieve lasten in België voor het jaar 2004 :7

² Federaal Planbureau (2002) De administratieve lasten in België voor het jaar 2004 :8

³ Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 72

ALB werkt vanuit een bottom-up benadering. Het is niet de bedoeling van de barometer om de resultaten te extrapoleren naar heel Vlaanderen.

Hoe werkt de ALB nu concreet? Voka heeft samen met tien bedrijven een lijst opgesteld met de administratieve lasten die de grootste kosten of het meeste ergernis veroorzaken. Bij het samenstellen van deze groep werd de relevantie van de bedrijven in aanmerking genomen. De groep bevatte zowel grote als kleine bedrijven uit verschillende sectoren. Met deze diversiteit wilde Voka de meest belastende regels opsporen.¹

Samen met de groep van tien bedrijven heeft het Voka-kenniscentrum de informatieverplichtingen die voor de grootste reële last zorgen opgespoord. Deze informatieverplichtingen samen vormden een lastenlijst die over drie categorieën werd verdeeld²:

- *arbeid en tewerkstelling*
- *boekhouding en fiscaliteit*
- *milieu, preventie en ruimtelijke ordening.*

Samen met de lastenlijst stelden Voka en de bedrijven zeventig beleidsvoorstellen op. De beleidsvoorstellen werden voor de drie categorieën opgedeeld op basis van de uitgangspunten van de beleidsvoorstellen. De eerste opdeling - schrappen - bevat alle problemen rond overbodige gegevensopvraag. Dit omvat zowel het opvragen van gegevens waarover de overheid al beschikt als het opvragen van onnodige gegevens. Van de 70 beleidsvoorstellen zijn er 19 waarbij de overheid enkel overbodige gegevens moet schrappen. Deze lijst is opgenomen in bijlage 9. Een tweede opdeling - digitaliseren - geeft alle problemen rond al dan niet bestaande elektronische systemen weer. Van de 70 beleidsvoorstellen zijn er 12 waarbij de overheid moet zorgen voor (beter werkende) elektronische systemen. De derde en laatste opdeling - verbeteren - omvat de beleidsvoorstellen over het verbeteren van bestaande wetten en procedures.

¹ Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 13

² Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 19

“In deze opdeling werden alle problemen opgesomd met wetten en procedures die niet (meer) beantwoorden aan de huidige bedrijfsrealiteit, die een te lange doorlooptijd kennen, die niet gestroomlijnd genoeg verlopen, of waarvoor een betere afstemming is vereist tussen de verschillende regelgevende overheden.”

Deze categorie omvat 39 van de 70 beleidsvoorstellen. Bijlage 10 geeft een overzicht van de administratieve lastenlijst van Voka voor de beleidscategorieën digitaliseren en verbeteren.¹

De lastenbarometer neemt de bovenvernoemde lastenlijst als uitgangspunt. Voor zestien van de administratieve verplichtingen heeft Voka samen met de bedrijven de indeling gemaakt naar de administratieve handelingen nodig voor het uitvoeren van elke verplichting. Daarna gaf elk van de tien bedrijven aan hoeveel tijd ze nodig had voor elke handeling die ze moest uitvoeren. Deze tijd werd vermenigvuldigd met het sectoraal standaarduurtarief om zo de kostprijs van de handeling te bepalen. Indien de handeling door een externe partner werd uitgevoerd, telde het factuurbedrag mee. Vervolgens berekende het Voka-kenniscentrum voor elke handeling de gemiddelde kostprijs voor de bedrijven samen en werden die gemiddelden voor elke administratieve verplichting opnieuw opgeteld. Zo kwam Voka tot de gemiddelde kostprijs die de bedrijven betalen voor de administratieve verplichting.²

De stappen om tot de kostprijs van de administratieve verplichting te komen zijn³:

- Elk bedrijf voor wie deze verplichting van toepassing is, geeft voor de deelhandelingen de volgende informatie: de tijd (in uren) nodig om deze handelingen uit te voeren. Eventueel het factuurbedrag van externe partners die (een deel van) de handeling uitvoeren
- Voor elk bedrijf wordt per deelhandeling de kostprijs berekend: tijd in uren maal het uurtarief + eventueel factuurbedrag externe partners

¹ Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 19

² Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 74

³ Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 75

- Voor elke deelhandeling wordt de gemiddelde kostprijs van de bedrijven samen berekend.
- De gemiddelde kostprijs van de vier deelhandelingen wordt opgeteld tot de gemiddelde kostprijs voor de administratieve verplichting.

Het optellen van de kostprijs van de zestien administratieve verplichtingen en dit herleiden naar 100, geeft de ijking van de administratieve barometer in jaar 0 (2006). Voka past geen weging toe bij deze ijking omwille van volgende reden¹:

“Bij deze ijking hebben we geen weging toegepast waardoor de grote bedrijven in absolute getallen voor heel wat van de zestien verplichtingen zwaarder doorwegen dan de kleine. Daardoor hebben verplichtingen die aan grote bedrijven veel kosten (zoals het milieueffectenrapport) een groot aandeel in de lijst, hoewel dat niet betekent dat ze voor alle bedrijven in Vlaanderen samen ook de grootste administratieve kost zouden betekenen. Dat is echter geen probleem omdat de barometer als enige bedoeling heeft de evolutie van de zestien verplichtingen te meten, niet hun absolute aandeel in de totale administratieve last. Bovendien zal de volgende meting opnieuw bij dezelfde tien bedrijven plaatsvinden. De barometer is dus een thermometer en geen ranking!”²

In jaar 1 (2007) zal Voka voor de tien bedrijven opnieuw de kostprijs berekenen van de administratieve handelingen. Daarna kan de kost van jaar 1 (2007) vergeleken worden met de kost van jaar 0 (2006). Hierbij zal Voka een weging maken die andere effecten wegzuivert zoals bijvoorbeeld het aantal werknemers. Voka maakt volgende redenering:

“Als een van de tien bedrijven tweehonderd werknemers meer in dienst heeft, zal dat immers een serieuze absolute impact hebben op een aantal administratieve

¹ Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 75

² ibidem

verplichtingen (zoals bijvoorbeeld op de verdeling van maaltijdcheques). De relatieve kostprijs (in dit geval per werknemer) zal echter gelijk blijven.”¹

Volgend jaar zal de administratieve barometer gestegen of gedaald zijn. Hieruit kan Voka dus afleiden of de overheid werk maakt van de administratieve vereenvoudiging voor bedrijven. Figuur 7 geeft de resultaten van de Administratieve Lastenbarometer weer.

Figuur 7: Resultaat administratieve barometer

NULMETING ALB (2006)		
Administratieve verplichting	in euro	aandeel op 100
Arbeid en tewerkstelling		
Jaarlijks opstellen van de sociale balans	2.616	2,8
De Multi-Functionele Aangifte	2.362	2,5
Maandelijks bedelen van maaltijdcheques	992	1,1
Procedure voor educatief verlof	129	0,1
De loonstructuurenquête	962	1,0
Aanvraag fiscale vrijstelling wetenschappelijk personeel	16.810	17,8
Boekhouding en fiscaliteit		
Lokale belastingen	7.214	7,6
Opmaak van individuele jaarrekeningen	5.256	5,6
Opmaak van individuele jaarverslagen	3.075	3,2
De structuurenquête van de ondernemingen	493	0,5
Milieu, preventie en ruimtelijke ordening		
Decretale milieu-audit	2.594	2,7
(Drie)maandelijkse verslagen over preventie en bescherming op het werk	234	0,2
Vijfjaarlijkse opmaak van een globaal preventieplan	1.231	1,3
Milieueffectenrapport (MER)	41.699	44,0
Aanvraag van een milieuvergunning	6.327	6,7
Aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning	2.679	2,9
Totaal	94.673	100

(Bron: Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: figuur p 77)

Uit figuur 7 blijkt dat vooral het milieueffectenrapport bij de onderzochte bedrijven voor grote administratieve lasten zorgt. In totaal is de categorie milieu, preventie en ruimtelijke

¹ Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: 75-76

ordering verantwoordelijk voor bijna zestig procent van de totale gemeten administratieve last.

De administratieve lastenbarometer van Voka is een zeer nuttig instrument om de evolutie van de administratieve lasten in kaart te brengen. Uit een doorlichting van Jacobs & Associates blijkt dat de Vlaamse regering meer contact met de stakeholders van de administratieve vereenvoudiging moet hebben.¹ In dit opzicht is de ALB een goed instrument waarmee de bedrijfswereld zijn ergernissen en voorstellen omtrent de administratieve lastenvermindering naar de overheid kan communiceren. Ook kunnen de bedrijven en Voka echt volgen wat de overheid met de voorstellen van Voka doet. De Vlaamse regering kan nu echt tonen dat ze volop werk maakt van de administratieve vereenvoudiging.

3.6 Overzicht meetmethodes

Dit onderdeel geeft een kort overzicht van de sterktes en de zwaktes van de verschillende meetmethodes aan de hand van tabel 8. Deze tabel is een samenvatting van de kenmerken van de meetmethodes besproken in dit hoofdstuk.

¹ Jacobs and Associates (2004), Regulatory management and administrative simplification in Belgium and Flanders, Washington : 67-68

Tabel 8 : Overzicht kenmerken meetmethodes

Kenmerk	Top down survey	Top down quick scan	Bottom-up full scan *
Meeteenheid	Betrokken actor	Wet/regeling	Wet/regeling voor typical actor
Dekking wetgevingsdomein	Alle of meerdere	Alle of meerdere	Eén
Aggregatieniveau	Hoog	Hoog	Laag
Onderzoeksinstrument	Schriftelijke vragenlijst	Desk research: doornemen wetteksten	Veldwerk en expertinterviews.
Snelheid in uitvoering	Snelst	Snel	Traag
Sleutels voor oplossingen	Geen	Weinig of geen	Wel (meerdere) sleutels
Beoordeling van alternatieven	Moeilijk	Mogelijk, maar betrouwbaarheid?	Goed mogelijk
Nauwkeurigheid resultaten	Laagste nauwkeurigheid	Lagere nauwkeurigheid	Nauwkeurigste

(Bron: EIM, (2003), Meetmethode administratieve lasten, Eindrapport, Brussel : 19-23)

* De administratieve lastenbarometer sluit aan bij de full scan.

3.7 Keuze meetmethode voor meting administratieve lasten V&S

In dit onderdeel is het de bedoeling het meest geschikte meetinstrument te selecteren voor het meten van de administratieve lasten van de KMO V&S. Dit zal gebeuren op basis van de informatie uit paragraaf 3.1 tot en met 3.6 .

De eerste belangrijke afweging is de keuze tussen full scan en quick scan. Zoals blijkt uit paragraaf 3.2 is het belangrijkste criterium hiervoor de doelstelling van de meting. Aangezien dit onderzoek tot doel heeft nauwkeurige informatie te verkrijgen omtrent de administratieve lasten van V&S is de full scan aangewezen. Ook het bekijken van de andere kenmerken van tabel 7 leiden tot de keuze voor de full scan. Als meeteenheid in dit onderzoek komt de wetgeving die van toepassing is op V&S in aanmerking. Het is in dit onderzoek niet de bedoeling om de administratieve lasten van alle wetgevingsdomeinen voor V&S te meten maar wel voor de domeinen milieu, tewerkstelling en fiscaliteit.

Het uitvoeren van een schriftelijke survey is in dit onderzoek niet aangewezen aangezien er maar één betrokken actor is. De bekomen resultaten zouden dan leiden tot een zeer lage representativiteit en waarschijnlijk minder nauwkeurig zijn dan de resultaten van een full scan. Een quick scan uitvoeren op V&S leidt net zoals de survey tot een lagere representativiteit en nauwkeurigheid. Daarenboven is de quick scan doeltreffender in het vluchtig meten van de administratieve lasten van meerdere (of alle) wetgevingsdomeinen dan het nauwkeurig bepalen van de lasten van één betrokken actor.

De keuze tussen het standaardkostenmodel en de Mistral is eenvoudig. Dit onderzoek maakt gebruik van het standaardkostenmodel, aangezien dit model de standaard is in Vlaanderen, België en binnenkort waarschijnlijk in Europa.

De precieze toepassing van het standaardkostenmodel en de full scan op V&S is terug te vinden in hoofdstuk 4 alsook de resultaten van de meting van de administratieve lasten van V&S.

Hoofdstuk 4 : Meting administratieve lasten V&S

4.1 Toepassing standaardkostenmodel op V&S

Zoals aangehaald in paragraaf 3.7 hanteert dit onderzoek het standaardkostenmodel om de administratieve lasten van V&S (beschrijving zie 1.2) te meten. Het is echter nodig om enkele concrete aanpassingen te maken aan het standaardkostenmodel (zoals beschreven in 3.2) zodat het model geschikt is om de administratieve lasten van V&S te meten. Zo heeft dit onderzoek niet de intentie om de administratieve lasten van een bepaald wetgevingsdomein voor alle onderworpen actoren te meten. Het is echter de bedoeling om de administratieve lasten voor slechts één betrokken actor te meten, met name V&S, en dit voor drie wetgevingsdomeinen: milieu, tewerkstelling en fiscaliteit. In het kader van de compensatieregel is het aangewezen enkel de administratieve lasten van de Vlaamse wetgeving te meten voor deze drie domeinen. Milieu, tewerkstelling en fiscaliteit zijn ook de drie wetgevingsdomeinen die het Federaal Planbureau tweejaarlijks onderzoekt aan de hand van een survey. De meting die in dit werk plaatsvindt, kan niet steunen op (of vergelijken met) andere metingen van administratieve lasten in een bedrijf, aangezien er geen andere metingen bestaan.¹ Voorts is het nodig aan te halen dat de meting van de administratieve lasten van V&S betrekking heeft op het volledige jaar 2005.

De parameters van het standaardkostenmodel nemen de volgende waarden aan gedurende de meting van de administratieve lasten van V&S :

- Het aantal actoren : aangezien dit onderzoek zich toespitst op de administratieve lasten van V&S is het aantal actoren gelijk aan één.
- Het tarief waaraan de betrokken actor de handelingen uitvoert is afhankelijk van de persoon die de administratieve handeling uitvoert.
 - Indien de secretaresse (mevrouw Loos), die in dienstverband werkt, de handeling uitvoert is het tarief : 15 euro per uur. Dit tarief bestaat uit een brutoloon van 12,5 euro per uur vermeerderd met een overhead van 2,5 euro per uur. Deze overhead is twintig procent van

¹ Gebaseerd op interview met mevrouw Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

het brutoloon daar dit de gebruikelijke standaard is. (Zie paragraaf 3.3)

- Indien de bedrijfsleider Johan Verneyns de administratieve handeling uitvoert, is het bepalen van de brutoloonkost per uur moeilijker. In paragraaf 3.3 staat dat het tarief van de handeling dan hetzelfde is als dat van de werknemer, namelijk 15 euro. De Kenniscel Wetsmatiging heeft echter ook een richtlijst opgesteld met de brutoloonkosten per uur voor alle sectoren. Voor de sector bouwnijverheid (waaronder V&S valt) bedraagt deze kost 61 euro per uur.¹ Dit is inclusief een overhead van twintig procent. Het is de heer Verneyns die zal bepalen welk van deze twee tarieven (€15 of €61) volgens hem het beste de werkelijkheid benadert.
- De vereiste tijd is afhankelijk van de administratieve handeling in kwestie.
- De out-of-pocketkosten zijn eveneens variabel over de verschillende administratieve handelingen. Indien er out-of-pocketkosten zijn, zal er per administratieve handeling een schatting van deze kosten plaatsvinden. Daarna zal er een vergelijking plaatsvinden met de standaardtarieven voor de out-of-pocketkosten opgesteld door de Kenniscel Wetsmatiging.²
- De periodiciteit van de administratieve handelingen komt voort uit een interview met de heer Verneyns. Vervolgens vergelijkt dit onderzoek deze gegevens met de periodiciteit bepaald in wet- of regelgeving betreffende de administratieve handeling in kwestie. Indien er een discrepantie bestaat tussen de twee periodiciteiten, gaat de periodiciteit vermeld door de heer Verneyns de doorslag krijgen aangezien de feitelijke naleving van de wet een uitgangspunt is. (zie 3.3)

¹ Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 60

² Kenniscel Wetsmatiging, (2006), Meten om te weten, *Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Tweede herwerkte versie, Brussel: 62

4.2 Wetgevingsdomein milieu

De keuze voor het wetgevingsdomein milieu is als volgt tot stand gekomen. In het kader van deze thesis komt alleen Vlaamse wetgeving in aanmerking, aangezien de compensatieregel enkel van toepassing is op Vlaamse wetgeving. Verder is het zo dat het wetgevingsdomein milieu geregionaliseerd is, waardoor de wet- en regelgeving die op de bedrijven rust inzake milieu van de Vlaamse wetgever afkomstig is. Verder blijkt dat de administratieve lasten voor het wetgevingsdomein milieu aanzienlijk kunnen oplopen afhankelijk van de activiteit van een bedrijf.¹ Denk hierbij ook aan de resultaten van de Administratieve Lastenbarometer waaruit bleek dat voor de tien onderzochte bedrijven de administratieve lasten uit milieuwetgeving fors opliepen.

De meting van de administratieve lasten voor het wetgevingsdomein milieu gebeurt aan de hand van het stappenplan van de full scan (zie 3.3). Waar nodig past deze meting het stappenplan van de full scan aan naargelang de context van de meting.

De eerste stap (van het stappenplan) is het afbakenen van het wetgevingsdomein en het opstellen van een lijst met relevante regelgeving. Dit gebeurt aan de hand van de Vlaamse navigator milieuwetgeving, die een overzicht geeft van alle Vlaamse milieuwetgeving. De navigator maakt ook een indeling van de wetgeving naar twaalf verschillende rubrieken. (zie tabel 9) De lijst met een gedetailleerd overzicht van de (relevante) wetgeving is opgenomen in bijlage 11.

Tabel 9 : Indeling Vlaamse milieuwetgeving naar rubriek

Afval	Algemeen	Bodem
Geluid	Grondwater	Lucht
MER/VR	Milieuvergunning	Natuur
Oppervlaktewater	Productbeleid	Water

(Bron : <http://www.emis.vito.be/navigator>)

Vervolgens schrijft het stappenplan een inhoudsanalyse van de wetteksten voor, op zoek naar informatieverplichtingen. Deze stap is aangepast in dit onderzoek omwille van het feit dat de bedrijfsleider de informatieverplichtingen zelf kan identificeren. Hiervoor is eerst een

¹ Interview mevrouw Van Neck : Medewerker Kenniscel Wetsmatiging

interview met de heren Johan Verneyns en Patrick Verneyns afgenomen met als doel de informatieverplichtingen van V&S inzake milieu te achterhalen. Beide heren kwamen tot de conclusie dat V&S voor het wetgevingsdomein milieu slechts één informatieverplichting moest naleven ten opzichte van de Vlaamse overheid en diens instellingen. Dit is de informatieverplichting van het opstellen van een integraal milieuverslag (IMJV). Daarna is samen met de heer Johan Verneyns de gedetailleerde lijst in bijlage 11 overlopen op zoek naar extra informatieverplichtingen. Ook dit leidde tot het verrassende resultaat dat V&S slechts één informatieverplichting aan de Vlaamse overheid heeft inzake het beleidsdomein milieu.

De gevonden informatieverplichting is opgenomen in het werkblad 'resultaten milieu' in figuur 8. De nodige gegevens (zie 3.3 stap 2) omtrent deze informatieverplichting zijn ook ingevuld.

De wetgeving die het integraal milieuverslag bepaalt is:

- Besluit van de Vlaamse regering van 2 april 2004 tot invoering van het integrale milieujaarverslag – zoals gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse regering van 7 januari 2005.
- Besluit van de Vlaamse regering van 2 april 2004 tot invoering van het integrale milieujaarverslag – Bijlage – zoals gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse regering van 27 januari 2006.
- Besluit van de Vlaamse regering van 5 december 2003 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (VLAREA)

De relevante artikels van elke administratieve handeling staan vermeld in figuur 8.

De derde stap van het stappenplan is het draagvlakoverleg. Dit onderzoek legt de gevonden resultaten voor aan mevrouw Van Neck van de Kenniscel Wetsmatiging die deze nakijkt.

Het verzamelen van de tarief- en tijdparameters (stap 4) en de frequentieparameters (stap 5) voor de gevonden informatieverplichting verloopt zoals beschreven in paragraaf 3.3. De bekomen resultaten zijn weergegeven in het werkblad opgenomen in figuur 8. De tijdparameter in minuten is bepaald door de heer Johan Verneyns voor de verschillende

administratieve handelingen. Aangezien het integraal milieuverslag een jaarlijkse verplichting is, krijgt de parameter periodiciteit de waarde één. De andere parameters zijn bepaald in paragraaf 4.1. Er zijn voor het voldoen aan deze informatieverplichting geen verplaatsingskosten gemaakt. De kost van de postzegel is wel een out-of-pocketkost.

Het werkblad parameters is niet van toepassing in deze meting aangezien er maar één betrokken actor is in deze meting en er dus geen normering (van de waarden van de parameters voor verschillende actoren) nodig is. Dus stap zes van het stappenplan van de full scan is niet van toepassing op deze meting. Ook stap zeven van het stappenplan is niet aan de orde in deze meting aangezien de beste deskundige inzake de administratieve lasten van V&S inzake milieu de heer Verneyns zelf is.

De berekening van de administratieve lasten gebeurt net zoals beschreven in paragraaf 3.3. Het product van de samenstellende delen van de administratieve lasten leidt tot het resultaat weergegeven in het werkblad 'resultaten milieu' in figuur 8. Uit deze figuur blijkt dat de administratieve lasten voor V&S voortkomende uit Vlaamse milieuwetgeving slechts 20,44 euro bedroegen voor het jaar 2005.

Figuur 8 : Werkblad resultaten milieu V&S

nr	omschrijving informatieverplichting				toerekenings- % igv samenloop andere wetgeving	parameters					Administratieve Lasten
	nr	omschrijving handeling/ out-of- pocketkosten	artikel	uitbestedings- percentage		tijd	uurtarief	externe kost	aantal actoren	periodiciteit	
1						TOTAAL informatieverplichting 1					20 €
tijdsbestedingskosten											
1.1	Ontvangen van leeg integraal milieoverslag	Art 2	0%	100%	2	15 €	0 €	1	1	1 €	
1.2	Verzamelen van gegevens	Art 3 §1	0%	100%	35	15 €	0 €	1	1	9 €	
1.3	Opstellen van integraal milieoverslag	Art 3 §1	0%	100%	25	15 €	0 €	1	1	6 €	
1.4	Kopiëren van integraal milieoverslag	nvt	0%	100%	2	15 €	0 €	1	1	1 €	
1.5	Versturen van integraal milieoverslag	Art 3 §2	0%	100%	10	15 €	0 €	1	1	3 €	
1.6	Archiveren van integraal milieoverslag	nvt	0%	100%	4	15 €	0 €	1	1	1 €	
						TOTAAL tijdsbestedingskosten					20 €
out-of-pocketkosten											
1.11	Postzegel									0,44€	
						TOTAAL out-of-pocketkosten					0,44 €

TOTALE ADMINISTRATIEVE LASTEN	20,44 €
--------------------------------------	----------------

4.3 Wetgevingsdomein tewerkstelling

Naast het wetgevingsdomein milieu kijkt dit onderzoek ook naar de administratieve lasten van V&S voortkomende uit de Vlaamse wetgeving inzake tewerkstelling. Hiervoor is het belangrijk aan te halen welke de bevoegdheden van Vlaanderen zijn op het vlak van de tewerkstelling. Vlaanderen is binnen België bevoegd voor de beroepsopleiding en de arbeidsbemiddeling. Daarnaast is de Vlaamse overheid ook bevoegd voor het toekennen van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten. De uitvoering van deze taken gebeurt door de administratie werkgelegenheid.¹

Na een gesprek met de heer Verneyns van V&S is duidelijk geworden dat er geen administratieve verplichting voor V&S voortvloeit uit de Vlaamse bevoegdheden voor tewerkstelling. Dit wil zeggen dat er niemand binnen V&S aan beroepsopleidingen deelneemt, er geen arbeidsbemiddeling is en er geen arbeidsvergunningen of arbeidskaarten aangevraagd zijn in het jaar 2005.

Dus voor dit wetgevingsdomein is de conclusie de volgende : V&S ervaart in het jaar 2005 geen administratieve lasten veroorzaakt door Vlaamse wetgeving inzake tewerkstelling.

4.4 Wetgevingsdomein fiscaliteit

Het derde wetgevingsdomein waarvan dit onderzoek de administratieve lasten voor V&S bepaalt, is 'fiscaliteit'. Ook hiervoor heeft Vlaanderen maar een beperkt aantal bevoegdheden gekregen. Zo is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor het heffen van belastingen op afvalstoffen, water, mest, grind, leegstand en verkrotting, taxi's, reclamedrukwerk. Daarnaast is ze ook bevoegd voor de onroerende voorheffing en de registratierechten binnen het Vlaamse Gewest.²

Net zoals het domein van de tewerkstelling, heeft V&S geen administratieve verplichtingen die voortvloeien uit dit wetgevingsdomein. Dit houdt niet in dat V&S geen afvalstoffen heeft,

¹ <http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/werk/index.html>

² http://212.123.21.202/NASApp/cs/ContentServer?pagename=MVG_CMS4/Page/MVG_CMS4_VT_Special_Subnav&c=Page&cid=1089122915391&p=1079095956646

maar wel dat dit een kleine hoeveelheid is waarop geen heffingen verschuldigd zijn. Voor de onroerende voorheffing is het zo dat V&S sinds 2004 een vrijstelling van vijf jaar heeft verworven in het kader van de voordelen van de expansiewetgeving.¹

Het wetgevingsdomein fiscaliteit veroorzaakte in het jaar 2005 geen administratieve lasten voor het bedrijf V&S.

Dus uit deze meting blijkt dat de totale administratieve last (uit Vlaamse wetgeving) van V&S in 2005 voor de drie beleidsdomeinen: milieu, tewerkstelling en fiscaliteit slechts € 20,44 bedraagt. Dit is een zeer verrassend resultaat, zeker in het licht van de grote belangstelling van de bedrijven en de overheid voor een vermindering van de administratieve lasten. Ook mevrouw Van Neck vond dit een verrassend resultaat. De bedoeling van de meting was om te kijken naar het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten van V&S. Het is dan ook logisch, gezien de behaalde resultaten, dat er in 2005 bij V&S geen invloed van de compensatieregel op de administratieve lasten is vast te stellen. De conclusies die uit deze meting af te leiden zijn, komen in hoofdstuk 6 aan bod.

¹ Ministerie voor de Vlaamse , ABAFIM & CIPAL, (2005), Onroerende Voorheffing, *Jaarverslag 2004* : 22

Hoofdstuk 5: Economisch effect van een administratieve lastenvermindering

In dit hoofdstuk is het eerst de bedoeling om te kijken naar het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten in Vlaanderen. Daarna behandelt dit hoofdstuk (in paragraaf 5.3) zowel het macro-economisch als het micro-economisch effect van de administratieve lastenvermindering. Leidt een daling van de administratieve lasten tot economische groei, of tot een stijgende tewerkstelling? Dit hoofdstuk zal vanuit een literatuurstudie tentatieve antwoorden op deze vragen formuleren en enkele beschouwingen voor een toekomstig onderzoeksprogramma beschrijven.

5.1 Effect van de compensatieregel op de administratieve lasten

Zoals hierboven al gezegd, heeft de compensatieregel als doel: een status-quo van de administratieve lasten, veroorzaakt door de Vlaamse wetgeving, bekomen.¹ In hoofdstuk 2 is reeds aangehaald dat de Vlaamse beleidsmakers de compensatieregel enigszins anders toepassen dan oorspronkelijk bedoeld was. Het is dus niet zo dat zij elke (nieuwe) wet, die zorgt voor bijkomende administratieve lasten, koppelen aan een bestaande wet waarvan de administratieve lasten minstens evenveel gaan dalen. Wat de beleidsmakers wel doen, is het bedrag van elke vereenvoudiging die ze doorvoeren in een soort kredietlijn plaatsen, die dient als pasmunt voor toekomstige nieuwe administratieve lasten. Wanneer er dan op het einde van het jaar een positief saldo bestaat dan zijn de administratieve lasten voor dit beleidsdomein gedaald ten bedrage van dit saldo.

In het jaar 2005 zijn de administratieve lasten in Vlaanderen gedaald met meer dan twaalf miljoen euro.² Bijna twee derde van dit bedrag is gerealiseerd in het vierde kwartaal van 2005.³ Het is niet correct om te zeggen dat de administratieve lasten in Vlaanderen met twaalf miljoen euro gedaald zijn door de compensatieregel op zich. Wel is het zo dat door

¹ Somers B. (2004), Nota aan Vlaamse regering betreffende compensatieregel administratieve lastenvermindering, Brussel, s.p

² <http://www.wetsmatiging.be/home/index.cfm>

³ ibidem

gebruik te maken van het instrument 'de compensatieregel' er een daling van de administratieve lasten is. De compensatieregel is de enige verplichting die de beleidsmakers in Vlaanderen ertoe aanzet om werk te maken van een reductie van de administratieve lasten voor burgers en ondernemingen. De bemerking die hierbij hoort is: Hoe zouden de administratieve lasten in 2005 geëvolueerd zijn zonder het invoeren van de compensatieregel? Het kan zijn dat de verantwoordelijken bepaalde vereenvoudigingen enkel en alleen hebben doorgevoerd om voldoende krediet op te bouwen om daarna nieuwe regelgeving met bijkomende administratieve lasten in te voeren. Het is ook niet mogelijk om van de verschillende vereenvoudigingen te zeggen of ze omwille van de compensatieregel zijn gebeurd.

Dus in principe is het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten eenvoudig te omschrijven: de compensatieregel zorgt voor een status quo in de administratieve lasten. Echter in de praktijk zal de compensatieregel ook wel voor een daling van de administratieve lasten gezorgd hebben, maar niet voor een daling van twaalf miljoen euro.

5.2 Effect administratieve lasten op economie

De vorige paragraaf behandelde het effect van de compensatieregel op de administratieve lasten. Dit onderdeel onderzoekt de vraag: Wat is het economische effect van een administratieve lastenvermindering? Hieronder staat een overzicht van de antwoorden, die zowel in Vlaanderen als in het buitenland, gebruikelijk volgen op deze vraag:

*"Administratieve lastenvermindering is dan ook een belangrijk instrument voor het stimuleren van het ondernemerschap, de economische groeikracht en de werkgelegenheid."*¹

"De concurrentiekracht van ondernemingen wordt meer en meer bepaald door de omgevingsfactoren, waaronder het functioneren van de overheid een belangrijke plaats inneemt. Een 'beter bestuurd' overheid, die ook de administratieve lasten tot

¹ Bourgeois G. (2004), Nota aan de Vlaamse regering betreffende de toepassing van de compensatieregel voor administratieve lasten, Brussel : s.p

een minimum beperkt, vormt dan ook een troef om de creatie en de groei van ondernemingen en van de werkgelegenheid te stimuleren.”¹

“Een administratieve lastenverlaging draagt bij tot een grotere vrijheid en meer dynamiek voor de bedrijven.”²

“Vermindering van administratieve lasten is goed voor de economie en vergroot de concurrentiekracht van het Nederlandse bedrijfsleven.”³

Bovenstaande citaten zijn de standaardantwoorden die de effecten van de administratieve lastenvermindering beschrijven. Het valt op dat deze antwoorden spreken over een groei van de economie, een stimulering van de werkgelegenheid en een toename van de concurrentiekracht, maar verder weinig concreet zijn.

Het is zo dat de administratieve lasten een extra kost zijn voor de bedrijven bovenop de productiekosten. De bedrijven kunnen deze kost op de consumenten afwentelen in de vorm van een prijsverhoging. Doen ze dit niet dan zullen de bedrijven de kost zelf dragen en zal hun winstgevendheid en investeringsvermogen afnemen. Deze effecten zijn duidelijk, maar om het precieze effect van een administratieve lastenvermindering te kennen, is het nodig een antwoord voor onderstaande vragen te vinden:

- Hoeveel economische groei komt er voort uit een reductie van de administratieve lasten in Vlaanderen/ in België?
- Hoeveel nieuwe jobs ontstaan er door een administratieve lastenvermindering?
- Wat is het effect van een administratieve lastenvermindering op de prijzen?
- Wat zijn de effecten van de lastenverlaging op korte en op lange termijn voor het BBP, de investeringen, de werkgelegenheid, de import en export, de rendabiliteit van de ondernemingen,

¹ Van Quickenborne V., (2003), Beleidsnota administratieve vereenvoudiging, Brussel : 7

² The Danish Government (2002), The Danish Growth Strategy, Kopenhagen : 45

³http://www.minfin.nl/default.asp?CMS_ITEM=MFCWDEFB86A0804164229ADC578262857F206X2X56266X33#_Toc98230550

Uit onderzoek blijkt dat in België 43% van de KMO's denkt dat de administratieve lasten voorkomende uit tewerkstelling geen invloed hebben op het aannemen van werknemers. Daarentegen denkt 54% van de KMO's dat deze administratieve lasten wel degelijk een invloed hebben op het aannemen van werknemers. Dit gaat van een kleine invloed tot een zeer grote invloed. Eén op drie denkt dat er zelfs een grote tot zeer grote invloed is.¹ Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat 39% van de Belgische KMO's denkt dat de administratieve lasten met betrekking tot tewerkstelling een invloed hebben op het uitbesteden van werk aan derden.² Ongeveer één KMO op vier denkt dat de administratieve lasten met betrekking tot tewerkstelling een invloed hebben op het aantal tijdelijke werkers aangenomen door KMO's.³

De administratieve lasten in Vlaanderen zijn in het jaar 2005 met twaalf miljoen euro gedaald.⁴ Wat wil een lastenvermindering met twaalf miljoen euro nu zeggen in het kader van de bovenstaande vragen? Zorgt deze twaalf miljoen voor extra economische groei, jobs en zo ja, hoeveel? Op deze vragen is er geen duidelijk antwoord beschikbaar in Vlaanderen. Ook in andere landen is er weinig bekend over de precieze effecten van de administratieve lastenvermindering. Daarom is het aangewezen om later bijkomend onderzoek te voeren om deze effecten te achterhalen. Wel is het mogelijk om de bestaande onderzoeken omtrent de effecten van een lastenvermindering in het buitenland te bespreken om zo te komen tot de basis voor een onderzoek in België en/of Vlaanderen. Volgende onderdelen van deze tekst behandelen twee werkwijzen om de effecten van de administratieve lasten in kaart te brengen. Paragraaf 5.2.1 beschrijft een macro-economische gerichte aanpak, paragraaf 5.2.2 een micro-economische gerichte aanpak.

5.2.1 Macro-economisch effect van een administratieve lastenvermindering

Er zijn twee onderzoeken (beiden gevoerd door het CPB) die een beschrijving en becijfering van de effecten van de administratieve lasten op macro-economisch vlak geven.⁵

¹ http://www.eim.nl/observatory_7_and_8/en/ensr/2001/survey_6.htm

² ibidem

³ ibidem

⁴ <http://www.wetsmatiging.be/home/index.cfm>

⁵ CPB is het Centraal Planbureau

Het eerste onderzoek beschrijft de effecten van een administratieve lastenvermindering in alle Europese landen met vijftwintig procent.¹ Dit onderzoek neemt de cijfers die gekend zijn in Nederland als uitgangsbasis. In Nederland bedroegen in het jaar 2002 de administratieve lasten 3,6% van het BBP. Dit percentage passen de onderzoekers toe op alle Europese landen aangezien Nederland het enige land met betrouwbare gegevens over de omvang van deze lasten is. Dit wil zeggen dat (volgens dit onderzoek) de administratieve lasten in de vijftwintig lidstaten van Europa 3,6 procent van het BBP bedroegen in het jaar 2002. Dit kwam neer op een bedrag van 340 miljard euro. Het onderzoek brengt zowel de directe als de indirecte effecten van een administratieve lastenvermindering voor bedrijven in de Europese Unie in kaart. Om de indirecte effecten te bepalen maken de onderzoekers gebruik van simulaties met het algemeen economisch evenwichtsmodel 'Worldscan'. Dit model bevat zestien sectoren en zestien regio's om (vooral) lange termijn problemen in de internationale economie te bestuderen bv globalisatie, klimaatsverandering, Het model is gebaseerd op de neoklassieke theorie, het zoekt het evenwichtspunt waar de welvaart in de desbetreffende regio (in dit onderzoek: Europa) maximaal is, rekening houdend met de beperkingen bv milieubeperkingen, technologische beperkingen, Het voordeel van een algemeen evenwichtsmodel als Worldscan is dat het de afhankelijkheid tussen de verschillende sectoren mee in rekening brengt. Het Worldscan model steunt op de GTAP5 database met als basisjaar 1997. Zowel de product- als de factormarkten van de wereld- en de Europese economie zijn opgenomen in dit model.²

Het onderzoek van het CPB bekijkt twee vragen³ :

- Wat is het verschil tussen een gecoördineerde lastenvermindering van de 25 lidstaten en een unilaterale lastenvermindering van één land?
- Wat is het verschil in impact op de verschillende sectoren?

Verder maken de onderzoekers enkele assumpties⁴:

- De administratieve kosten bestaan grotendeels uit lonen voor werknemers die het bedrijf in dienst neemt om de administratieve verplichtingen tegenover de

¹ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burden in Europe, CPB, Den Haag: 1

² Lejour A., ea (2006), Worldscan: A Model for International Economic Policy Analysis, CPB, Den Haag: 9-12

³ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burden in Europe, CPB, Den Haag: 2

⁴ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burden in Europe, CPB, Den Haag: 3

overheid uit te voeren. Een reductie van de administratieve lasten zorgt ervoor dat deze werknemers rechtstreeks kunnen bijdragen tot de productie. Dus er is een toename van de arbeidsefficiëntie: minder werknemers zijn nodig als de productie niet wijzigt.

- Een reductie in administratieve lasten is bekomen door het verhogen van de efficiëntie van de administratieve processen, dus de welvaart en de productie worden enkel en alleen gewijzigd door een verandering in de arbeidsefficiëntie.
- In Nederland bedroegen de administratieve lasten in het jaar 2002 3,6 procent van het BBP. Aangezien dit percentage voor de andere Europese landen in 2004 niet beschikbaar was, stelden de onderzoekers dat de administratieve lasten van alle Europese landen 3,6% van het BBP bedroegen.
- De arbeidsefficiëntie neemt in alle landen en in alle sectoren toe met 1,6%.

Het resultaat van het onderzoek is dat een gecoördineerde reductie van de administratieve lasten in Europa met een vijfentwintig procent op korte termijn leidt tot een toename van het reële BBP met één procent voor de hele Europese Unie. De toename van de arbeidsefficiëntie zorgt voor een hogere return on investment, dit laatste zorgt voor een instroom van kapitaal in Europa met 0,3% ten opzichte van de situatie zonder administratieve lastenvermindering.¹

Het lange termijn effect van een lastenvermindering is nog groter: een hoger inkomen zorgt voor extra sparen, extra investeringen en extra kapitaal. Door het extra sparen gaat de rentevoet van kapitaal dalen. De lange termijn toename van het reële BBP (van de Europese landen) bedraagt 1.4%. Het feit dat de toename van het reële BBP kleiner is dan de toename van de arbeidsefficiëntie heeft volgens het CPB drie oorzaken: een verslechtering van de ruilvoet (terms-of-trade losses), de vaste productie factoren zoals land, een verschuiving van arbeid naar arbeidsintensieve diensten. De verslechtering van de ruilvoet komt als volgt tot stand: $\text{Ruilvoet} = (\text{index van de exportprijzen} / \text{index van de importprijzen}) * 100$

¹ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag: 4

Door een daling van de administratieve lasten, dalen de productiekosten van de bedrijven. De exportprijzen van de producten zullen eveneens dalen. Daardoor daalt de ruilvoet. Een daling van de ruilvoet is een ruilvoetverslechtering, aangezien er meer eigen producten moeten uitgevoerd worden om een zelfde pakket te kunnen importeren.

Wanneer het onderzoek op lange termijn ook de R&D spillovers¹ opneemt, stijgt het reële BBP met 1,7% tengevolge van een gecoördineerde administratieve lastenvermindering in Europa. Door de productiviteitstoename nemen ook de R&D uitgaven in de verschillende sectoren toe. Deze toename van de R&D uitgaven heeft op zijn beurt een positief effect op de productiviteit van zowel de eigen sector alsook op mogelijke andere sectoren die steunen op deze sector. De extra productiviteitstoename zorgt voor een bijkomende toename in het reële BBP.²

De centrale vraag van het onderzoek is het verschil in effect tussen een unilaterale reductie van de administratieve lasten en een gecoördineerde vermindering. Als voorbeeldland hebben de onderzoekers gekozen voor Duitsland aangezien dit land een belangrijke invloed heeft op de Europese economie. De twee redenen voor het opteren voor een gecoördineerde vermindering van de administratieve lasten zijn³:

- Veertig procent van de administratieve lasten zijn afkomstig van Europese regelgeving, die al dan niet moet omgezet worden in nationale wetgeving. Daarom is het beter om de administratieve lasten met een kwart te verminderen in het kader van een gezamenlijke Europese aanpak.
- Een unilaterale vermindering van een lidstaat heeft ook een positief effect op de economie van de andere lidstaten. Een hogere productie (als gevolg van een administratieve lastenvermindering) leidt tot meer export waardoor de exportprijzen zullen dalen. Voor het andere land zal de importprijs vanuit het

¹ R&D spillovers: Het feit dat een deel van de voordelen van R&D toevloeien aan andere partijen dan de partij die het onderzoek doet. R&D is private activiteit, ...maar leidt ook tot *publieke goederen*: kennis; ...en beïnvloedt anderen buiten markten om zodat een externaliteit ontstaat. (http://center.uvt.nl/staff/smolders/gtlit/gt_02_masurerd.pdf)

² Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag: 5

³ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag: 6

land met de vermindering van de lasten dalen. Ook de toename in de R&D uitgaven heeft een positief effect op de handelspartners.

Een unilaterale vermindering van de administratieve lasten in Duitsland leidt op lange termijn tot een toename van het reële BBP van Duitsland met 1,61%. Een gecoördineerde vermindering van de lasten van de vijftiwintig lidstaten zou voor Duitsland een toename van het BBP met 1,75% inhouden. Het feit dat een unilaterale vermindering een lagere impact heeft op het BBP heeft twee redenen: een ruilvoetverslechtering voor Duitsland en het ontbreken van een invloed van de R&D spillovers van de andere landen bij een unilaterale vermindering.¹

Het onderzoek, zoals hierboven beschreven, veronderstelt een gelijke verdeling van de administratieve lasten over de verschillende sectoren. Uit de resultaten van de nulmeting die Nederland in 2002 heeft gehouden, blijkt echter dat dit niet realistisch is. Daarom hebben de onderzoekers een simulatie gedaan met de veronderstelling dat de administratieve lasten per sector voor alle vijftiwintig lidstaten hetzelfde is als in Nederland in het jaar 2002. Deze simulatie leidt tot quasi dezelfde resultaten (wat betreft het BBP) die de onderzoekers vonden voor de gelijke verdeling van de administratieve lasten over de verschillende sectoren.

Tot zover de bespreking van de resultaten van dit onderzoek. Het feit dat het onderzoek gepubliceerd werd in 2004 is geen toeval. Dit was net de periode dat Nederland voorzitter was van de Europese Unie en drukte op een gezamenlijke aanpak van de administratieve lasten in Europa. Met dit onderzoek wilde Nederland andere lidstaten warm maken voor het idee van de administratieve lastenvermindering op Europees niveau. Daar is het redelijk goed in geslaagd, kijkend naar de initiatieven die op Europees vlak genomen worden om de lasten te verminderen.² Echter uit een doorlichting van Jacobs & Associates gevoerd in het jaar 2004 komt volgende passage waaruit een zwakheid van de Belgische vereenvoudigingsaanpak blijkt:

¹ Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag: 7

²http://www.administratievelasten.nl/default.asp?CMS_ITEM=114DCE3FAA814A56910B2C70DB0A8972X1X45897X39

“First, the federal policy is still driven by a piecemeal and bottom-up approach dominated by those with the most to lose from simplification. This strategy, accentuated by the current government, responds to the legitimate political desire for “quick wins” with minimal conflict. And it has produced some results. However, with the limited resources available, ASA has not been able to develop a longer-term strategy to correct systemic blockages to quality, to implement key tools such as the measurement of impacts, to effectively advocate for further reforms to the administration and its ‘back offices’, to improve coordination with other levels of government, and to take regulatory actions to prevent administrative complexity creeping in the first place. In other words, the system itself is still broken in Belgium, and there is no doctor to cure it.”¹

De passage hierboven toont aan dat de Belgische regering koos voor quick wins om zo minimaal conflict op te roepen. Dit effect zal zich op Europees niveau nog veel sterker manifesteren aangezien het daar nog veel moeilijker zal zijn om alle betrokkenen op dezelfde golflengte te krijgen. Daarom is het plaatsen van vraagtekens bij de haalbaarheid van een reductie van de administratieve lasten op Europees niveau niet onlogisch. Als dit al mogelijk is, zal dit niet voor de korte termijn zijn aangezien er weinig metingen van de administratieve lasten op Europees niveau hebben plaatsgevonden.

Er zijn bij dit werk ook enkele opmerkingen te maken over de keuzes die de onderzoekers maken. Eerst en vooral is de assumptie dat in alle Europese landen de administratieve lasten 3,6% van het BBP bedragen niet realistisch. In België waren de administratieve lasten in 2002 3,42% van het BBP², in Denemarken 2,5% van het BBP³. Dus de werkelijke administratieve lasten kunnen soms (sterk) verschillen van de 3,6 procent die de onderzoekers hanteerden. Een andere studie van het CPB schat de administratieve lasten voor negentien Europese lidstaten voor het jaar 2003.⁴ Het onderzoek geeft een lage en

¹ Jacobs and Associates (2004), Regulatory management and administrative simplification in Belgium and Flanders, Washington : 61

² Federaal Planbureau (2002) De administratieve lasten in België voor het jaar 2002, Brussel :21,41

³ <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=73>

⁴ Centraal Planbureau (2005), CPB-Memorandum: *Intra-EU differences in regulation-caused administrative burdens for Companies*, Den Haag

een hoge schatting van de administratieve lasten uitgedrukt in procent van het BBP. Tabel 10 toont enkele resultaten van deze studie. Voor de volledige lijst zie bijlage 12.

Tabel 10 : Schatting administratieve lasten in procent van het BBP voor 2003

Land	Lage schatting	Hoge schatting
België	2,2%	2,8%
Frankrijk	2,9%	3,7%
Duitsland	2,9%	3,7%
Verenigd Koninkrijk	1,2%	1,5%

(Bron: CPB (2005), Intra-EU differences in regulation-caused administrative burdens for Companies, Tabel 5.1: 14)

Tabel 10 toont aan dat de omvang van de administratieve lasten in de verschillende lidstaten varieert. De resultaten van de landen die in bijlage 12 zijn opgenomen, geven weer dat de 3,6 procent die het CPB hanteert niet realistisch is. Natuurlijk is het hanteren van de 3,6% een logische oplossing door het gebrek aan betere, betrouwbare informatie op het moment dat de studie uitgevoerd werd. Aan het einde van 2006 als er betrouwbare gegevens (nulmeting van alle administratieve lasten) beschikbaar zijn voor Nederland, Denemarken, Tsjechië en Engeland is het vinden van een meer betrouwbaar percentage ongetwijfeld mogelijk.

Daarnaast is het veronderstellen dat de arbeidsefficiëntie in alle sectoren met hetzelfde percentage (1,6%) toeneemt ook niet realistisch. Zo is het niet ondenkbaar dat de efficiëntieverhoging bijvoorbeeld in de landbouw verschillend zal zijn met deze in de industriële sector. Een sector die weinig administratieve lasten heeft, zal bij een daling van de administratieve lasten met een kwart een lagere efficiëntietoename kennen. Ook is het logisch om aan te nemen dat niet alle landen eenzelfde toename van de arbeidsefficiëntie zullen kennen. De toename van de arbeidsefficiëntie met 1,6% halen de auteurs uit een ander onderzoek van het CPB. Uit dit onderzoek blijkt echter dat de toename van 1,6% slechts na 15 jaar bereikt wordt. Na 3 jaar is de toename van de arbeidsefficiëntie slechts 0,9%.¹ Hierbij aansluitend is de veronderstelling dat de verdeling van de administratieve lasten over de verschillende sectoren hetzelfde is in alle vijftwintig lidstaten zeer kort

¹ CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag: 2

door de bocht. Om dit te illustreren volgende tabel 11 die een vergelijking maakt tussen Nederland en Denemarken. Er dient bij deze tabel opgemerkt dat de cijfers voor Denemarken betrekking hebben op het jaar 2001. Aangezien de administratieve lasten in Denemarken voor het jaar 2002 bijna niet gewijzigd zijn ten opzichte van 2001 gaat de vergelijking tussen beide landen toch op. Tabel 11 geeft enkel de ministeries weer die gelijke bevoegdheden hebben en dezelfde samenstelling hebben.

Tabel 11: Verdeling administratieve lasten per sector

Domein	Nederland	Denemarken
Sociale zaken en Werkgelegenheid	15,5%	12,6%
Justitie	15%	2,2%
Financiën (incl. belastingen)	26%	27,5%
Economische Zaken	4,12%	26%
Totale administratieve lasten	16.307 miljoen euro = 100%	4.417 miljoen euro= 100%

(Bron: Eigen berekeningen op basis van: tabel 2.1 op website www.minfin.nl en http://www.administrativeburdens.com/filesystem/2006/04/results_from_the_danish_baseline_measurement_196.xls)

Tabel 11 toont aan dat voor sommige ministeries de procentuele verdeling van de administratieve lasten tussen beide landen vergelijkbaar is, maar voor andere ministeries is dit niet het geval. Het was echter voor de auteurs niet mogelijk om betere informatie te vinden op het ogenblik van het uitvoeren van het onderzoek. Eind 2006 wanneer deze cijfers voor vier of vijf lidstaten bekend zijn, is het vinden van een betere verdeling mogelijk.

Het onderzoek van het CPB maakt ook geen enkele melding van het effect van een administratieve lastenvermindering op de werkgelegenheid in de Europese Unie. Daar de werkgelegenheid toch een factor is die ongetwijfeld zal wijzigen door een reductie van de administratieve lasten en een toename van de arbeidsefficiëntie. Het is echter in Europese context niet eenvoudig om het effect op de werkgelegenheid te schatten rekening houdende met de diversiteit op de arbeidsmarkten. Een mogelijke reden van het weglaten van deze parameter kan ook te maken hebben met de (eerder negatieve) resultaten van een ander onderzoek van het CPB. Dit onderzoek komt hieronder aan bod.

De opmerkingen hierboven geformuleerd brengen het betrouwbaarheidsgehalte van het onderzoek op een lager niveau, niettegenstaande dat het een nuttige oefening is. Het is het eerste onderzoek dat kijkt naar de effecten van een administratieve lastenvermindering en het onderzoek had beperkte gegevens om mee te werken. Toch toont het onderzoek aan dat een gezamenlijke vermindering van de administratieve lasten in Europa een groter positief effect heeft op het BBP van de lidstaten. De haalbaarheid van een reductie op Europees niveau is voorlopig niet heel groot. Daarom past dit onderzoek perfect in het kader van de Nederlandse strategie op dat moment: proberen de andere lidstaten van Europa ervan te overtuigen een gezamenlijke aanpak van de administratieve lasten te bepalen.

Het tweede onderzoek naar de macro-economische effecten van de administratieve lastenverlaging is eveneens gevoerd door het CPB in 2004¹. In dit onderzoek kijkt het onderzoeksbureau enkel naar de economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten in Nederland. Dit onderzoek heeft betrekking op de doelstelling van het Nederlandse kabinet om de administratieve lasten tegen 2007 met een kwart (ongeveer vier miljoen euro) te verminderen. De maatregelen die het kabinet vooropstelt om deze lastenvermindering te bekomen, worden getoetst om hun effecten in kaart te brengen. De centrale stelling van het werk is dat een verlaging van de administratieve lasten leidt tot een efficiency winst, dezelfde productie kan met minder kosten (arbeidskosten in dit geval) plaatsvinden. Daarnaast houden de onderzoekers rekening met bijkomende kosten die door de administratieve lastenverlaging kunnen ontstaan, bijvoorbeeld extra ICT investeringen op korte termijn.²

In dit werk maken de onderzoekers gebruik van het model Jade³ om de effecten van een lastenreductie te analyseren. Jade onderscheidt vier bedrijfstakken in dit onderzoek⁴:

- Marktsector
- Onroerend goed
- Delfstoffenwinning

¹ CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag

² CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag: 1

³ Jade is een acroniem voor Joint Analysis of Dynamics and Equilibrium.

⁴ CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag: 1

- Zorg

In deze vier sectoren is de productie afhankelijk van de productiefactoren kapitaal en arbeid. De onderzoekers vertalen de maatregelen, die het kabinet vooropgesteld heeft om de administratieve lasten te reduceren, naar een toename van de efficiëntie van arbeid. De mogelijke maatregelen zijn toegeschreven aan de betrokken sectoren. Indien dit niet mogelijk is, dan zijn de maatregelen proportioneel verdeeld over de vier sectoren volgens de werkgelegenheid in deze sectoren.¹

De volgende resultaten kwamen voort uit het onderzoek en zijn terug te vinden in figuur 9. Als gevolg van de administratieve lastenverlaging neemt de efficiëntie van de particuliere sector toe. Aangezien de onderzoekers veronderstellen dat dit volledig toe te schrijven is aan de productiefactor arbeid, is er op korte termijn een neerwaarts effect op de productiekosten en een neerwaarts effect op de werkgelegenheid. Ex ante leidt het pakket van maatregelen tot een daling van de werkgelegenheid bij de bedrijven met 1,8%. Het neerwaarts effect op de werkgelegenheid verklaren de onderzoekers als volgt: Voor eenzelfde productie is minder arbeid nodig aangezien de efficiëntie is toegenomen. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat op korte termijn de toename van de efficiëntie (en de daling van de werkgelegenheid die hiervan het gevolg is) groter is dan de toename van de productie. Ook in de collectieve sector (zorgsector in dit onderzoek) daalt de werkgelegenheid. Uit het onderzoek blijkt dat op korte termijn het werkgelegenheidseffect domineert en dus de uitgaven van de sociale verzekeringsfondsen toenemen. De nominaal besteedbare inkomens van de gezinnen gaan ook afnemen.²

De daling van de productiekosten veroorzaken een daling van de afzetprijzen waardoor de concurrentiepositie van Nederland ten opzichte van het buitenland verbetert. Hierdoor nemen de export alsook de productie en de investeringen toe. De lagere afzetprijzen hebben ook een negatief effect op de contractlonen. Dus de besteedbare inkomens van de gezinnen nemen verder af, maar door de dalende afzetprijzen kan het toch zijn dat de reële beschikbare inkomens licht stijgen, wat zorgt voor een positief effect op de consumptie.³

¹ CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag: 1

² CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag: 2

³ ibidem

Op middellange termijn zal de toegenomen werkloosheid leiden tot een daling van de lonen. De arbeid zal verschuiven naar een meer arbeidsintensief productieproces, dit zorgt voor een minder grote daling van de werkgelegenheid. Door de lagere lonen zijn ook de productiekosten en de afzetprijzen lager en verbetert de concurrentiepositie van Nederland. Hierdoor stijgt de productie en de export en zal de werkgelegenheid stilaan terug toenemen. Ook zorgt de toename in productie en export voor meer investeringen en meer inkomsten voor de overheid. De auteurs veronderstellen dat substitutieprocessen of een productiestijging in de collectieve sector de werkgelegenheidsdaling niet afremmen.¹

Op lange termijn (15 jaar) zal de werkgelegenheid terug ongeveer hetzelfde niveau bereiken als het geval was voor de efficiency winst. Op lange termijn stijgt het BBP van Nederland met 1,4 procent als gevolg van de vooropgestelde maatregelen van het Nederlandse kabinet om de administratieve lasten te verminderen.²

De laatste kolom van figuur 9 geeft de resultaten van een simulatie weer waarbij het voordeel dat de overheid haalt uit een verlaging van de administratieve lasten (0.3% van het BBP) als belastingvermindering (loon- en inkomstenbelasting) terugvloeit naar de burgers. Door de belastingvermindering stijgt het besteedbare inkomen van de burger waardoor deze meer zal consumeren. Hierdoor zal ook de productie toenemen en bijgevolg ook de investeringen en de werkgelegenheid in de marktsector. Vooral de forse toename van de werkgelegenheid in de marktsector is opmerkelijk: de werkgelegenheid bedraagt nu 50 (uitgedrukt in arbeidsjaren) tegenover 18 wanneer de budgetneutrale assumptie niet in het model is opgenomen. Ook zal het BBP in deze simulatie stijgen met 1,9% ten opzichte van 1,4%.

¹ CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag: 2-3

² CPB (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, Den Haag: 3

Figuur 9: Gecumuleerde effecten van reductie administratieve lasten

jaar	1	2	3	4	15	Budget neutraal
Prijzen						
Loonsom per werknemer in marktsector	0,2	0,2	-0,3	-1,0	-1,9	-2,1
Contractloon marktsector	-0,1	-0,1	-0,5	-1,2	-2,5	-2,8
Prijs particuliere consumptie	0,0	-0,0	-0,1	-0,4	-1,6	-1,8
Prijs BBP marktprijzen	-0,1	-0,2	-0,5	-0,9	-2,5	-2,7
Prijs uitvoer goederen, excl. energie	-0,3	-0,4	-0,5	-0,6	-1,0	-1,1
Prijs productie marktsector	-0,2	-0,4	-0,8	-1,3	-3,2	-3,5
Reële arbeidskosten marktsector	0,3	0,6	0,6	0,3	1,3	1,4
Gebruikskosten kapitaal	0,0	0,0	-0,1	-0,3	-1,8	-2,0
Volumes						
Volume particuliere consumptie	0,0	0,0	-0,2	-0,5	-0,1	0,8
Volume investeringen, excl. woningen	0,2	0,6	0,4	0,2	1,6	2,6
Volume uitvoer goederen, excl. energie	0,4	0,5	0,7	1,0	2,7	2,9
Volume invoer van goederen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	1,2
Volume productie marktsector	0,4	0,4	0,4	0,4	2,0	2,6
Bruto binnenlands product	0,2	0,3	0,2	0,2	1,4	1,9
Arbeidsproductiviteit marktsector	0,5	0,7	0,9	0,9	1,6	1,7
Werkgelegenheid marktsector incl. de, wo (arb.jrn)	-6,0	-16,0	-24,0	-26,0	18,0	50,0
Werkgelegenheid collectieve sector incl. zo (arb.jrn)	-6,0	-12,0	-18,0	-24,0	-24,0	-24,0
Totale werkgelegenheid (arb.jrn)	-12,0	-28,0	-41,0	-49,0	-5,0	26,0
Totale werkgelegenheid (personen)	-14,0	-32,0	-48,0	-58,0	-9,0	26,0
Totaal arbeidsaanbod (personen)	-1,0	-4,0	-7,0	-10,0	-2,0	11,0
Werkloze beroepsbevolking (personen)	12,0	29,0	41,0	47,0	7,0	-15,0
Werkloosheidsvoet	0,2	0,4	0,5	0,6	0,1	-0,2
Quoten en wig						
Saldo lopende rekening (% BBP)	0,0	0,0	0,1	0,1	0,5	0,3
Arbeidsinkomensquote marktsector	-0,2	-0,1	-0,2	-0,4	-0,3	-0,4
Replacement rate	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1
Wig (%)	0,1	0,2	0,2	0,2	-0,2	-1,6
Vorderingensaldo overheid (%BBP)	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,3	0,0
Vorderingensaldo sociale verzekeringen (% BBP)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EMU saldo (% BBP)	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,3	0,0

Bron : CPB, (2004), Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten, tabel 2.1 : 4)

In het voorgaande hebben de auteurs aangenomen dat de daling van de administratieve lasten in de collectieve sector (zorgsector) zal leiden tot een daling van de werkgelegenheid en de uitgaven in de zorgsector. In een simulatie hebben de onderzoekers de mogelijkheid onderzocht dat het bestaande budget voor de zorg behouden blijft en er een kwantitatieve of kwalitatieve uitbreiding van de zorg komt. In deze simulatie geldt dus de veronderstelling dat de werkgelegenheid in de collectieve sector op hetzelfde niveau blijft. Op korte termijn stijgt de werkloosheid in de marktsector minder snel en dalen de lonen minder ten opzichte van de situatie hierboven beschreven. De inkomens van de gezinnen zijn dus hoger en er zal meer consumptie zijn. Daarnaast zullen, door de minder sterke daling van de lonen, de afzetprijzen alsook de productie minder fors dalen. De auteurs komen tot volgende conclusie bij deze simulatie:

“Vooral op lange termijn blijkt er sprake te zijn van een uitruil tussen de verbetering van de positie van de zorgsector en de verdere expansie van de marktsector.”

Dit onderzoek toont aan dat op korte termijn een daling van de administratieve lasten een nadelig effect kan hebben op de werkgelegenheid. Weliswaar zijn er een aantal elementen waar het onderzoek geen rekening mee houdt:

- Een verlaging van de administratieve lasten voor de burger en de ondernemingen kan ook voor de overheid een effect hebben. Zo kunnen de kosten voor de overheid stijgen doordat ze over minder informatie dan voorheen beschikt. Of de kosten voor de overheid kunnen zelfs dalen omdat deze minder informatie moet verwerken. Dus de beheerskosten (zie hoofdstuk 2) van de overheid kunnen dalen. Een daling van het aantal ambtenaren is dan ook een mogelijk gevolg van de administratieve vereenvoudiging (voor zover dit politiek haalbaar is). Net zoals de ondernemingen kan de administratieve lastenvermindering dus ook voor de overheid een efficiëntie winst opleveren aangezien hetzelfde werk met minder ambtenaren kan gebeuren. Of dezelfde ambtenaren kunnen meer taken uitvoeren. Het is echter moeilijk om deze effecten in kaart te brengen aangezien er geen informatie over bestaat. Om hierover een beeld te vormen zou er een onderzoek moeten gebeuren bij de betrokken administraties zelf.

- De collectieve sector in dit onderzoek bestaat enkel en alleen uit de zorgsector. Dit is echter kort door de bocht aangezien er ook nog andere sectoren zijn zoals bijvoorbeeld onderwijs waar de administratieve lasten hoog oplopen. Het kan zijn dat de auteurs de informatieverplichtingen van het onderwijs niet als een administratieve last ervaren omdat deze sector door de overheid gefinancierd wordt. Deze redenering is ook in andere Nederlandse werken terug te vinden, de Kenniswet Wetsmatiging neemt deze assumptie niet over. Deze redenering betekent dat een school die niet enkel en alleen gefinancierd wordt door overheidsmiddelen zoals een Steiner- of een Freinet school wel administratieve lasten ervaart. Een gesubsidieerde vrije basisschool met dezelfde administratieve verplichtingen ervaart geen administratieve lasten.
- Het feit dat de auteurs stellen dat een toename van de efficiëntie leidt tot een daling van de werkgelegenheid, kan in vraag gesteld worden. Door een daling van de productiekosten zal ook de prijs van het product dalen. Hierdoor zal de vraag toenemen waardoor ook het aanbod kan stijgen. De productie zal stijgen, waardoor ook de werkgelegenheid zal toenemen. Het is dus niet geheel onrealistisch om een stijging van de werkgelegenheid te verwachten. Verder onderzoek zal dit moeten uitmaken.

Het onderzoek toont aan dat op korte termijn de effecten van een administratieve lastenvermindering minder rooskleurig *kunnen* zijn voor de economie. Als deze resultaten toch bevestigd worden door een ander onderzoek zal het zeer moeilijk zijn om nog mensen te overtuigen van de noodzaak van de administratieve vereenvoudiging. Het is niet zeker dat de effecten van een administratieve lastenvermindering in België hetzelfde zijn als in Nederland maar het is evident dat dezelfde factoren (werkgelegenheid, afzetprijzen, economische groei, lonen, ...) zullen wijzigen. Net zoals Nederland is België een kleine open economie waardoor er naar alle verwachting een ruilvoeteffect zal plaatsvinden. Een aanpassing van de lonen naar beneden is niet zo evident in België. De werknemersvertegenwoordigers zullen dit niet gemakkelijk toestaan.

Om de macro-economische effecten van een administratieve lastenvermindering in Vlaanderen te kennen of in België is er nog bijkomend onderzoek nodig. Het onderzoek kan

gebruik maken van een economisch evenwichtsmodel, hiervoor kan de onderzoeker een bestaand model zoals Jade aanpassen aan de Vlaamse of Belgische context. De onderzoeker kan ook zelf het neoklassieke model zoals dat van Romer, Weil en Mankiw of Solow als vertrekpunt nemen en dit model zelf aanpassen aan de situatie van de administratieve lastenvermindering. Het is hierbij beter om het model van Romer te nemen aangezien dit model het menselijk kapitaal ook als factor hanteert.

5.2.2 Micro-economisch effect van een administratieve lastenvermindering

In de inleiding is reeds aangehaald dat de administratieve lasten een negatieve invloed hebben op het aantal startende bedrijven en nieuwe initiatieven.¹ In Duitsland bleek dat de trage groei van de biotechnologie te wijten was aan de hoge administratieve druk die op de bedrijven rustte. Na het verminderen van deze druk, nam het aantal bedrijven in de sector fors toe.² Rekening houdend met deze gegevens is het zeker en vast interessant om te kijken naar de effecten van een administratieve kostenvermindering op micro-economisch vlak.

Om te achterhalen wat het micro-economisch effect van een administratieve lastenvermindering is, kan de onderzoeker volgende methodologie hanteren:

De onderzoeker stelt twee groepen van bedrijven op. Hij stelt deze groepen zo op dat elk bedrijf een (aanvaardbaar) vergelijkbaar bedrijf in de andere groep (controlegroep) heeft. De bedrijven van de eerste groep ervaren wel een administratieve lastenvermindering, de bedrijven uit de tweede groep (controle groep) niet. Het doel van zo een onderzoek zou dan zijn om te kijken naar de verschillen tussen de leden van deze twee groepen veroorzaakt door een reductie van de administratieve lasten bij de eerste groep. Het is hierbij wel nodig om de verschillen tussen de bedrijven veroorzaakt door andere factoren dan de administratieve lastenvermindering uit het onderzoek te filteren.

¹ Stel van A., Stunnenberg V. (2004), Linking Business Ownership and Perceived Administrative Complexity: An Empirical Analysis of 18 OECD Countries, Zoetermeer :14-16

² Kraus G., Stahlecker T. (2001), New biotechnology firms in Germany, Small Business Economies, 17 : 143-153

Het speelt in zo een onderzoek geen rol of de administratieve lastenvermindering voortkomt uit een vereenvoudiging van de Vlaamse, Federale, Europese of lokale regelgeving. Aangezien het voor een bedrijf ook geen rol speelt uit welke regelgeving de kostenbesparing voortkomt.

Bij het samenstellen van de twee groepen kan de onderzoeker best volgende punten in het achterhoofd houden om tot empirisch aanvaardbare resultaten te komen:

- Elke groep zou bestaan uit bedrijven met een verschillende omvang: éénmansondernemingen, KMO's, grote ondernemingen. Dit omdat de administratieve lasten ervaren door deze verschillende bedrijven anders is en ook een ander gewicht heeft. Zo blijkt dat in Nederland de administratieve lasten van kleine ondernemingen negen procent bedragen van de toegevoegde waarde gecreëerd door dat bedrijf, voor grote ondernemingen is dit slechts één procent.¹
- Elke groep zou bedrijven omvatten uit de verschillende sectoren zodat (bijna) alle sectoren vertegenwoordigd zijn. Dit omwille van het feit dat de administratieve lasten doorheen de verschillende sectoren sterk kunnen verschillen.
- Voor het vinden van twee vergelijkbare bedrijven kunnen volgende factoren in aanmerking komen : de omzet van de bedrijven, de rendabiliteit (en eventueel de liquiditeit) van de bedrijven, het aantal werknemers, de activiteit van de bedrijven.

Het volgende probleem stelt zich echter: indien twee vergelijkbare bedrijven (uit de twee verschillende groepen) dezelfde activiteit uitoefenen, zal een maatregel ter vermindering van de administratieve lasten waarschijnlijk beide bedrijven beïnvloeden. Dus de onderzoeker moet zich afvragen of de factor 'activiteit van het bedrijf' in aanmerking mag komen om de groepen samen te stellen.

¹ Jansen M., Tom M.J.F. (2003), Onevenredig belast , Administratieve lasten in het kleinbedrijf 2002, Zoetermeer : 14

Een ander probleem dat zich ongetwijfeld zal opdringen, is het volgende. Stel dat de overheid twee maatregelen X en Y doorvoert om de administratieve lasten in te perken. Voor maatregel X stelt de onderzoeker twee groepen op waarbij de eerste groep bedrijven bevat waarvan de administratieve kosten verminderen door maatregel X, de administratieve kosten van de tweede groep wijzigen niet door deze maatregel. Het kan echter zijn dat voor maatregel Y er wel bedrijven uit de tweede groep een vermindering van de administratieve kosten waarnemen. Dus de samenstelling van de groepen die voor maatregel X in orde was, is dit misschien niet voor maatregel Y. Dit eenvoudig voorbeeld toont aan dat het niet eenvoudig is om de twee groepen samen te stellen. Stel dat naast maatregel X en Y ook nog maatregel Z in het spel komt. Dan zijn er bedrijven in de eerste groep die beïnvloed worden door ofwel alleen X ofwel X en Z. In de controlegroep zullen er bedrijven zijn die beïnvloed worden door: ofwel Y, ofwel Y en Z. Het is duidelijk dat het zeer moeilijk (zometertijd onmogelijk) zal zijn om het effect van X en Y op de bedrijven te bepalen. In de praktijk zijn er veel maatregelen die inspelen op de bedrijven en zal het quasi onmogelijk zijn om de twee groepen samen te stellen zoals hierboven beschreven en het effect van de afzonderlijke maatregelen in kaart te brengen.

Een andere mogelijkheid is dat de onderzoeker de groepen samenstelt over de taalgrens heen. Zo zal de eerste groep alleen Vlaamse bedrijven bevatten en de controle groep enkel Waalse bedrijven. De overheid die dan de maatregelen ter vereenvoudiging neemt, is de Vlaamse overheid. Dit wil zeggen dat de vereenvoudigingsvoorstellen enkel en alleen betrekking hebben op de Vlaamse bedrijven terwijl de situatie voor de Waalse bedrijven ongewijzigd blijft. Deze oplossing levert echter een bijkomende moeilijkheid op: ook de Waalse overheid kan maatregelen nemen om de administratieve lasten van de Waalse bedrijven te verlichten. Daarenboven beïnvloeden de maatregelen van het Federale niveau zowel de Vlaamse als de Waalse bedrijven. Dit kan zorgen voor hetzelfde probleem als hierboven geïllustreerd met maatregelen X, Y en Z.

Zoals blijkt is het moeilijk om het systeem van controlegroepen toe te passen in een onderzoek naar de effecten van een administratieve lastenvermindering. Wel is het mogelijk om in een beperkt aantal bedrijven te kijken naar het effect van een

administratieve lastenvermindering zonder de resultaten te vergelijken met een controlegroep. Dit zal dan natuurlijk een lage representativiteit met zich meebrengen.

Een nadeel van het micro-economisch onderzoek (ten opzichte van een macro-economisch onderzoek) is de tijdsspanne waarin het onderzoek moet gebeuren. Uit de studie hierboven is duidelijk gebleken dat de effecten van een administratieve lastenvermindering slechts op lange termijn (15 jaar) volledig zichtbaar zijn. Voor een vergelijkend onderzoek tussen twee groepen heeft de onderzoeker meestal maar enkele jaren tijd en kan hij enkel de korte termijn effecten in kaart brengen. Zo zal bijvoorbeeld een wijziging in het productieniveau pas na enkele jaren volledig zichtbaar zijn. Het voordeel van een vergelijkend onderzoek is dat het zich baseert op de werkelijke feiten, de macro-economische modellen daarentegen maken vaak gebruik van schattingen en simulaties.

Hoofdstuk 6 : Conclusies

In dit hoofdstuk worden de voornaamste conclusies omtrent de compensatieregel gepresenteerd. Daarnaast worden enkele beleids- en onderzoeksvoorstellen geformuleerd.

De invoering van de compensatieregel in Vlaanderen in 2004 was een unicum. Nergens anders bestond dit systeem als een apart instrument. Na een proefperiode in de eerste helft van 2005 is de compensatieregel stilaan op kruissnelheid aan het komen. De toepassing van de compensatieregel in de praktijk is enigszins anders dan de oorspronkelijke bedoeling ervan. Zoals gezegd in hoofdstuk 2 werken de beleidsdomeinen in Vlaanderen met kredietlijnen (bestaande uit de gemeten lastenverminderingen sinds 2002) om de nieuwe administratieve kosten te compenseren. Vier van de dertien beleidsdomeinen tonen eind 2005 een positief saldo, dit wil zeggen de administratieve lasten van het beleidsdomein zijn in 2005 toegenomen, ondanks de compensatieregel. Deze beleidsdomeinen hebben de compensatieregel niet (goed) toegepast. Een ander minpunt is dat de compensatieregel niet van kracht is voor ministeriële besluiten en omzendbrieven die ook administratieve lasten kunnen bevatten.

Uit de resultaten van het jaar 2005 blijkt dat de administratieve lastenvermindering in Vlaanderen twaalf miljoen euro bedraagt. Het opvallende is echter dat tachtig procent van deze vermindering ten gunste van non-profit organisaties is, voor de bedrijven bedraagt dit slechts vier procent. Dit terwijl de compensatieregel vooral tot doel heeft om de administratieve lasten voor de bedrijven en voor de burgers te verminderen. Wil dit zeggen dat de compensatieregel zijn doel gemist heeft? Geenszins, want de compensatieregel heeft als doel te zorgen voor een stand-still van de administratieve lasten. Dit algemene doel heeft de compensatieregel bereikt, er is zelfs een algehele daling van de administratieve lasten. Het stellen dat de administratieve lasten in Vlaanderen met twaalf miljoen euro gedaald zijn dankzij de compensatieregel is niet correct. Wel is het zo dat de twaalf miljoen euro gerealiseerd is onder andere na het toepassen van de compensatieregel door de beleidsdepartementen. De compensatieregel verplicht de beleidsdepartementen op zoek te gaan naar compenserende vereenvoudigings-

maatregelen, die zorgen voor een daling van de administratieve lasten. Tevens is het niet onwaarschijnlijk dat bepaalde maatregelen ook zouden genomen zijn zonder het bestaan van de compensatieregel. De verantwoordelijken moeten zich wel afvragen waarom de administratieve lasten voor de bedrijven (en de burgers) zo weinig gedaald zijn in 2005. Als het echt de bedoeling is om de creativiteit en de werkgelegenheid in Vlaanderen te stimuleren, dan moet er ook voor de bedrijven (en de burgers) werk gemaakt worden van een administratieve lastenverlaging. In het eerste kwartaal van 2006 is er een ander resultaat merkbaar: door twee vereenvoudigingen zijn de administratieve lasten van de Vlaamse bedrijven met 6,6 miljoen euro gedaald. Het is nu afwachten of dit resultaat éénmalig is, of zich zal verder zetten in de rest van 2006.

Het gevaar dat schuilt achter de compensatieregel is dat de beleidsmakers enkele vereenvoudigingen doorvoeren om zo voldoende krediet op te bouwen, waardoor het mogelijk is nieuwe regelgeving in te voeren. Het kan zijn dat ze na het opbouwen van voldoende krediet niet meer actief blijven streven naar het creëren van nieuwe administratieve vereenvoudigingsprojecten. Er zou in dat geval een grotere administratieve besparing mogelijk zijn als er een aanmaning, of verplichting was om continu te zoeken naar nieuwe vereenvoudigingen. In hoofdstuk twee is ook aangehaald dat de ministers de bijkomende administratieve lasten mogen compenseren door administratieve lasten die in de afgelopen twee jaar zijn afgeschaft. Het nadeel hiervan is dat de betrokkenen niet op zoek moeten gaan naar nieuwe, mogelijke vereenvoudigingen. Ook dit zorgt ervoor dat de administratieve kostenbesparing in Vlaanderen groter zou kunnen zijn.

Op termijn is het evolueren van de compensatieregel naar het Nederlands systeem misschien een mogelijkheid. Het Nederlandse kabinet heeft voor elk ministerie een plafond (uitgedrukt in miljoen euro) opgesteld voor de administratieve lasten. Elk jaar verlaagt dit plafond, wat wil zeggen dat de administratieve lasten voor alle departementen moeten dalen. Dus elke bijkomende administratieve last moet meer dan gecompenseerd worden door nieuwe administratieve lastenverminderingen. De departementen moeten continu zoeken naar bijkomende verminderingen om zo onder het plafond te blijven. Dit systeem kan Vlaanderen (momenteel) echter niet op dezelfde wijze toepassen, aangezien er geen volledige nulmeting heeft plaatsgevonden en dus de plafonds (die als startpunt gekozen

worden] niet gekend zijn. Een andere mogelijkheid is om de minimumbedragen van de administratieve vereenvoudiging per ministerie te bepalen, rekening houdend met: de geschatte omvang van de administratieve lasten veroorzaakt door het departement (aan de hand van een quick scan of een survey) en de administratieve lastenvermindering van het jaar voordien. De kerngedachte van de compensatieregel blijft in zo een systeem bestaan: het saldo van de vereenvoudigingen moet groter zijn dan de bijkomende administratieve lasten.

Voorts mag het invoeren van een maatregel om de administratieve lasten niet te laten toenemen slechts een eerste stap zijn in het proces van de lastenvermindering. De maatregel die als doel heeft om een status quo te bekomen van de administratieve lasten is de basis om te zorgen dat de lasten niet toenemen, maar concrete vereenvoudigingen voor de bestaande administratieve lasten moeten echter het kerndoel zijn. De compensatieregel is slechts een minimumvoorwaarde voor elke regering die de administratieve vereenvoudiging op de politieke agenda heeft geplaatst. Daarnaast zijn structurele maatregelen en concrete vereenvoudigingen een must om de administratieve kosten in te perken.

Hoofdstuk 3 toont aan dat er verschillende instrumenten bestaan om de administratieve lasten in kaart te brengen. Het meest gebruikte en bekende instrument is het standaardkostenmodel. Dit model bepaalt de administratieve kosten door het vermenigvuldigen van de kost van elke administratieve handeling (prijscomponent) en de frequentie van elke handeling (hoeveelheidscomponent). De gedetailleerde uitwerking van dit model is afhankelijk of het in een quick scan of een full scan wordt toegepast. Een quick scan laat toe de administratieve lasten op een hoog aggregatieniveau te bepalen en is eenvoudiger om uit te voeren. De quick scan is aangewezen wanneer de onderzoeker de intentie heeft om de wetten met de grootste administratieve lasten op te sporen. Is het daarentegen de bedoeling om een gedetailleerd overzicht te krijgen van de opbouw van de administratieve lasten van verschillende wetten, dan is het uitvoeren van een full scan aangewezen. Indien de onderzoeker vanuit zijn onderzoek vereenvoudigingsprojecten wil formuleren, is een full scan beter geschikt dan een quick scan. Een ander instrument om de administratieve lasten in kaart te brengen is de survey. Deze zal meestal de vorm

aannemen van een schriftelijke enquête bij de betrokken actoren. Een voorbeeld van zo een survey is de tweejaarlijkse enquête van het Federaal Planbureau. Het Planbureau polst in deze survey naar de mening van de ondernemingen en zelfstandigen over de omvang van de administratieve lasten. Zoals blijkt uit paragraaf 2.7.2 en 3.5.2 is de nauwkeurigheid van een survey vaak laag. Het voordeel van een survey is de relatief snelle uitvoering ervan. Tevens kan een survey wel een signaal, tendens geven over de omvang van de administratieve lasten. Ten slotte is er de administratieve lastenbarometer van Voka. Deze barometer heeft de administratieve lasten van tien Vlaamse bedrijven in 2006 gemeten en zal dit ook doen in de volgende jaren om zo de evolutie van deze lasten te beschrijven. Daar de lastenbarometer ook zeventig beleidsvoorstellen aanreikt, is hij ideaal om de kloof tussen overheid en bedrijven op het vlak van administratieve vereenvoudiging te verkleinen. Met de administratieve lastenbarometer zorgt Voka voor druk op de Vlaamse regering om echt werk te maken van een administratieve lastenvermindering. De studie van VOKA geeft een belangrijk signaal: meten alleen is niet genoeg, er is ook nood aan concrete vereenvoudigingsvoorstellen.

Uit de meting van de administratieve lasten bij V&S is een zeer merkwaardig resultaat naar voren gekomen. De administratieve lasten voortkomende uit Vlaamse wetgeving voor de domeinen: milieu, fiscaliteit en tewerkstelling bedroegen in het jaar 2005 slechts 20,44 euro. Deze lasten zijn afkomstig van de informatieverplichting betreffende het integraal milieuverslag. Dit in tegenstelling tot de resultaten van ander onderzoek waaruit bleek dat KMO's het grootste deel van de administratieve last droegen. Het moet wel duidelijk zijn dat in de meting bij V&S enkel de Vlaamse wetgeving onder de loep is genomen en dat V&S wel meerdere informatieverplichtingen heeft voortkomende uit federale wetgeving. Wil dit zeggen dat de Vlaamse administratieve lasten laag zijn? Geenszins, want dit onderzoek toont enkel aan dat voor V&S de Vlaamse administratieve lasten voor de drie domeinen verwaarloosbaar zijn. Dus deze resultaten hebben enkel betrekking op V&S en zijn zeker en vast niet veralgemeenbaar voor alle KMO's in Vlaanderen. De bedoeling om het effect van de compensatieregel in V&S voor het jaar 2005 te gaan meten, is dus ook niet opportuun aangezien er zeer weinig administratieve lasten zijn. Toch is deze meting niet nutteloos geweest. Het is één van de eerste keren dat de administratieve lasten in Vlaanderen in een

bedrijf gemeten worden voor volledige beleidsdomeinen met behulp van het standaardkostenmodel.

Tevens is het interessant om de link te leggen tussen de Vlaamse en de federale (Belgische) aanpak van de administratieve lasten. In 2.7.2 blijkt dat het Kafka project steunt op drie pijlers. Een eerste hiervan is het Kafka meldpunt. Dit meldpunt is samen door de Vlaamse, de federale en de overheden van de gemeenschappen en de gewesten opgericht. Dus hier is de link eenvoudig te leggen. De tweede pijler van het Kafka project is het Kafka-meetmodel. Dit meetmodel is gewoon het standaardkostenmodel dat Vlaanderen ook gebruikt om toenames en afnamen in de administratieve lasten te berekenen. De derde pijler van het Kafka project is de Kafka-test. Deze test is net zoals de Vlaamse compensatieregel gericht op de nieuwe bijkomende administratieve lasten. Met dit verschil dat de Kafka-test de nieuwe lasten zo laag mogelijk wil houden en de compensatieregel deze lasten wil compenseren. Deze link tussen de Vlaamse en de federale aanpak van de administratieve lasten enkel om aan te tonen dat de Kafka aanpak eveneens (zij het onder andere benamingen) op Vlaams niveau terug te vinden is. Het grote verschil is dat er op federaal niveau naast de Kafka aanpak ook al een reeks concrete maatregelen genomen zijn en op Vlaams niveau is dit minder het geval. Een geslaagde administratieve lastenvermindering vereist niet alleen het uitstippelen van een aanpak, maar ook het doorvoeren van concrete vereenvoudigingen. Zo heeft de Vlaamse regering in het eerste kwartaal twee grote vereenvoudigingen doorgevoerd, dit toont aan dat zij bereid en klaar is om structurele maatregelen door te voeren. Hopelijk gaat de Vlaamse regering verder op deze weg. Daarnaast is het ook nodig om het werk dat de Kenniscel Wetsmatiging verricht te benadrukken. Deze cel zorgt voor een goede begeleiding en ondersteuning inzake de administratieve vereenvoudiging. Daarnaast zorgt deze cel ervoor dat de verantwoordelijken hun aandacht voor de administratieve lasten niet verliezen.

De complexe Belgische structuur is natuurlijk ook een oorzaak van de grote administratieve lasten die de bedrijven ervaren. Daarnaast is ook het Europees niveau een bron van veel (ongeveer veertig procent) administratieve lasten. Daarom is een Europese aanpak van de administratieve lasten een noodzakelijke stap om een krachtdadige administratieve lastenvermindering te realiseren. Het is echter de vraag of structurele vereenvoudigingen

haalbaar zijn op Europees vlak. Het gevaar dat er enkel 'quick wins' doorgevoerd worden is dan ook zeer reëel.

De laatste conclusie is dat er in Vlaanderen en in België veel te weinig informatie bestaat over het effect van een administratieve lastenvermindering. Er is geen enkel wetenschappelijk onderzoek dat deze effecten in Vlaanderen of in België in kaart brengt. Het is toch nodig om het effect van een lastenvermindering te kennen om een goed vereenvoudigingsbeleid te voeren. Als de effecten van de maatregelen in kaart gebracht zijn, is het bijvoorbeeld makkelijker om prioriteiten van het vereenvoudigingsbeleid te bepalen. Het doel van de administratieve vereenvoudiging (zie hoofdstuk 5) is om de concurrentiekracht, de werkgelegenheid en de creativiteit in Vlaanderen te stimuleren. Wanneer een onderzoek aantoont dat de administratieve lastenvermindering de tewerkstelling, het BBP en andere economische parameters gunstig beïnvloed zal het draagvlak van de vereenvoudiging toenemen. Als alle partijen (burgers, bedrijven, overheid, sociale partners, ...) achter de vereenvoudiging staan, zal dit proces tot betere resultaten leiden. Een onderzoek naar de effecten van een administratieve lastenvermindering in Vlaanderen hoeft niet per se door de overheid gevoerd te worden. Dit kan ook door studiediensten van werkgeversorganisaties zoals Voka of Unizo, eventueel in samenwerking met de betrokken overheidsinstanties.

Aan het begin van dit werk is de kerngedachte "Eenvoud maakt macht" aangehaald. Deze kerngedachte bevat een zekere grond van waarheid. Maar na het opstellen van dit werk is duidelijk geworden dat volgende kerngedachte omtrent de administratieve vereenvoudiging zeker en vast opgaat:

"Eenvoud is complex."

Lijst van de geraadpleegde werken

- Better Regulation Task Force (2005), *Less is more, Reducing Burden, Improving outcomes*, Londen
- Bourgeois G. (2004), *Nota aan de Vlaamse regering betreffende de toepassing van de compensatieregel voor administratieve lasten*, Brussel
- Bourgeois G. (2004), *Beleidsnota bestuurszaken, Bouwen aan vertrouwen*, Brussel
- Centraal Planbureau (2005), *CPB-Memorandum: Intra-EU differences in regulation-caused administrative burdens for Companies*, Den Haag
- Centraal Planbureau (2004), *Economische effecten van een verlaging van de administratieve lasten*, Den Haag
- Daft L. (2003), *Organization theory and design*, Thomson, South Western
- EIM, (2003), *Meetmethode administratieve lasten, Eindrapport*, Brussel
- Europese Commissie (2005), *Communication on Better Regulation for Growth and Jobs*, Brussel
- Federaal Planbureau (2003), *De administratieve lasten in België voor het jaar 2002*, Brussel
- Federaal Planbureau (2005), *De administratieve lasten in België voor het jaar 2004*, Brussel
- Interdepartementale Projectdirectie Administratieve Lasten (2003), *Metten is weten, Handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven*, Den Haag
- Jacobs and Associates (2004), *Regulatory management and administratieve simplification in Belgium and Flanders*, Washington
- Jansen M., Tom M.J.F. (2003), *Onevenredig belast , Administratieve lasten in het kleinbedrijf 2002*, Zoetermeer
- Kabinet van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme (2005), *Nota aan de Vlaamse regering betreffende evaluatie RIA en compensatieregel*, Brussel
- Kenniscel Wetsmatiging (2004), *Metten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten*, Brussel

- Kenniscel Wetsmatiging (2005), Richtlijnen voor de opmaak van een ReguleringsImpactAnalyse, Brussel
- Kenniscel Wetsmatiging (2004), Meetmethode administratieve lasten, Brussel
- Kenniscel Wetsmatiging (2006), Meten om te weten, Leidraad voor het meten van administratieve lasten, Tweede herwerkte versie, Brussel
- Kerremans J. (2004), Verslag van de vergadering van de Vlaamse Regering op 20 februari 2004 betreffende de compensatieregel administratieve lastenvermindering, Brussel
- Kraus G., Stahlecker T. (2001), New biotechnology firms in Germany, Small Business Economies, 17
- Lejour A., ea (2006), Worldscan: A Model for International Economic Policy Analysis, Den Haag
- Leterme Y. (2005), Septemberverklaring , Algemene beleidsverklaring van de Vlaamse regering, Brussel
- Meldpunt voor administratieve lasten, Eindrapport december 2003- maart 2004, Brussel
- Ministerie BZK, (2006), Tab 3 – Meetmethodiek AL burger, Werkmap AL burger
- Ministerie voor de Vlaamse Gemeenschap, ABAFIM & CIPAL, (2005), Onroerende Voorheffing, Jaarverslag 2004, Brussel
- Nijsen A., Vellinga N, (2002) Mistral , a model to measure the administrative burdens of business, Zoetermeer
- Parkinson C. N. (1957), Parkinson's Law, Houghton Mifflin
- Somers B. (2004), Nota aan Vlaamse regering betreffende compensatieregel administratieve lastenvermindering, Brussel
- Stel van A., Stunnenberg V. (2004), Linking Business Ownership and Perceived Administrative Complexity: An Empirical Analysis of 18 OECD Countries, Zoetermeer
- Tang P., Verweij G. (2004), Reducing the administrative burdens in Europe, CPB, Den Haag
- The Danish Government (2002), The Danish Growth Strategy, Kopenhagen
- Van Quickenborne V. (2004), Algemene beleidsnota van de staatssecretaris voor administratieve vereenvoudiging, Kafka Werkt, Brussel
- Van Quickenborne V. (2004), Leidraad voor de Kafka-test, Brussel

- Van Quickenborne V., (2003), Beleidsnota administratieve vereenvoudiging, Brussel
- Vendrig J.P. (2005), De (over)last van administratieve lasten, Waar ergeren MKB-ondernemers zich het meest aan?, Zoetermeer
- Verhofstadt G., Van Quickenborne V. (2005), Kafka werkt, Administratieve lastendruk met 25% gedaald , Brussel
- Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen

Geraadpleegde websites

- <http://www.wetsmatiging.be>
- <http://pespmc1.vub.ac.be>
- <http://rru.worldbank.org>
- <http://seattletimes.nwsources.com>
- <http://www.administratievelasten.nl>
- <http://www.administrative-burdens.com>
- <http://www.belgium.be>
- <http://www.benchmarkenindepubliekesector.nl>
- <http://www.betterregulation.gov.uk>
- <http://www.brtf.gov.uk>
- <http://www.compliancecosts.com>
- <http://www.eim.nl>
- <http://www.gbs-vbs.org>
- <http://www.kafka.be>
- <http://www.minfin.nl>
- <http://www.samenvereenvoudigen.be>
- <http://www.simplification.fgov.be>
- <http://www.simplification.fgov.be>
- <http://www.startersservice.be>
- <http://www.verereenvoudiging.fgov.be>
- <http://www.wetsmatiging.be>
- <http://www2.vlaanderen.be>

Lijst met figuren

Figuur 1 : Schematische voorstelling administratieve lasten

Figuur 2 : Schematische voorstelling compensatieregel

Figuur 3 : Kernpunten Kafka

Figuur 4: Administratieve lasten in % van het BBP

Figuur 5: Samenstellende delen administratieve lasten volgens het standaardkostenmodel

Figuur 6: Administratieve lasten volgens de Mistral

Figuur 7: Resultaat Administratieve Lastenbarometer

Figuur 8 : Werkblad resultaten milieu V&S

Figuur 9: Gecumuleerde effecten van reductie administratieve lasten

Lijst met tabellen

Tabel 1: Verdeling van de administratieve lasten in 2004

Tabel 2 : Aantal niet gemeten dossiers per beleidsdomein

Tabel 3: Overzicht toename en afname AL in 2005 per kwartaal

Tabel 4: Saldo AL in 2005 per beleidsdomein

Tabel 5: Verdeling vermindering administratieve lasten 2005 per doelgroep

Tabel 6 : Overzicht stappenplan full scan

Tabel 7 : Overzicht stappenplan quick scan

Tabel 8 : Overzicht kenmerken meetmethodes

Tabel 9 : Indeling Vlaamse milieuwetgeving naar rubriek

Tabel 10 : Schatting administratieve lasten in procent van het BBP voor 2003

Tabel 11: Verdeling administratieve lasten per sector

Bijlagen

Bijlage 1: Evolutie van de administratieve lasten in België van 2000-2004

Bijlage 2: Overzicht van de verschillende fases in het regelgevingsproces

Bijlage 3: Toename en afname administratieve lasten per beleidsdomein voor januari 2005
- juni 2005

Bijlage 4: Boomstructuur Kafka-test

Bijlage 5: Mening over het verloop van de administratieve kosten bij de ondernemingen
gedurende de voorbije twee jaar

Bijlage 6: Andere keuzecriteria keuze full scan en quick scan

Bijlage 7: Blanco versie werkblad 'resultaten'

Bijlage 8: Blanco versie werkblad 'parameters'

Bijlage 9: Beleidsvoorstellen Voka: schrappen

Bijlage 10: Beleidsvoorstellen : Digitaliseren en verbeteren

Bijlage 11: Gedetailleerd overzicht Vlaamse milieuwetgeving

Bijlage 12: Schatting van de administratieve lasten in % van het BBP in 2003

Bijlage 1: Evolutie van de administratieve lasten in België van 2000-2004

2000

Domein	Ondernemingen	Zelfstandigen
Tewerkstelling	64%	/
Fiscaliteit	23,5%	83%
Milieu	12,5%	17%

[Bron: Federaal Planbureau (2001) De administratieve lasten in België voor het jaar 2000]

2002

Domein	Ondernemingen	Zelfstandigen
Tewerkstelling	72,5%	/
Fiscaliteit	17,4%	77%
Milieu	10,1%	23%

[Bron: Federaal Planbureau (2003) De administratieve lasten in België voor het jaar 2002]

2004

Domein	Ondernemingen	Zelfstandigen
Tewerkstelling	58,5%	/
Fiscaliteit	30,3%	77%
Milieu	11,1%	23%

[Bron: Federaal Planbureau (2005) De administratieve lasten in België voor het jaar 2004]

Bijlage 2 : Overzicht van de fases in het regelgevingsproces

- 1 Principiële goedkeuring met het oog op een adviesaanvraag (bv Serv)
- 2 Principiële goedkeuring met het oog op een adviesaanvraag bij de Raad van State
- 3 Definitieve goedkeuring
- 4 Indiening/ behandeling Vlaams Parlement
- 5 Aangenomen door het Vlaams Parlement
- 6 Bekrachtiging door de Vlaamse regering
- 7 Publicatie in het Belgisch Staatsblad

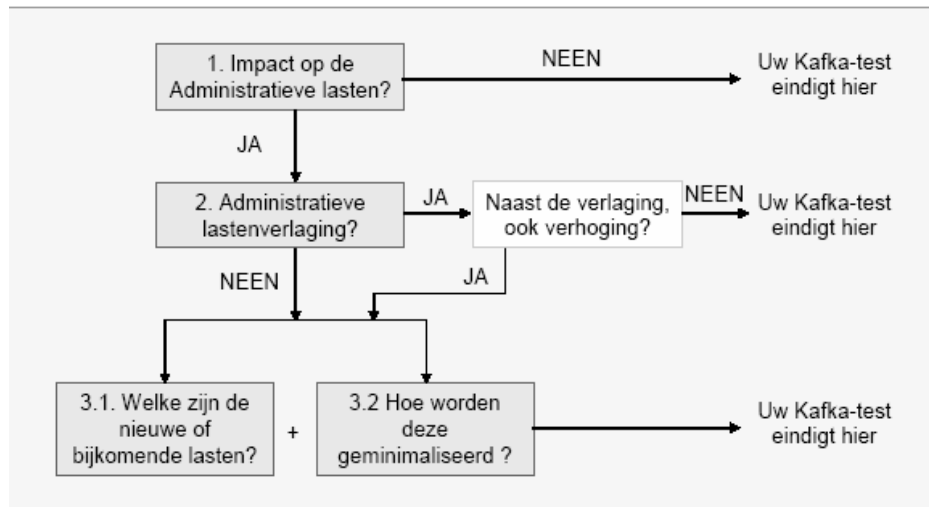
[Bron: www.wetsmatiging.be, boordtabel regelgeving in opmaak]

Bijlage 3 : Toename en afname administratieve lasten per beleidsdomein januari 2005 - juni 2005

Beleidsdomein	Administratieve last				
	Toename € 2005	Afname € 2005	Saldo € 2005	Afname € sinds 1. 09.2002	Saldo €
Diensten Alg. Regeringsb.	0	0	0	0	0
Bestuurszaken	0	0	0	0	0
Financiën en begroting	0	0	0	0	0
Buitenlands Beleid ...	8.333	0	+ 8.333	0	+ 8.333
Economie, wetenschap en ...	0	1.170	- 1.170	8.973.221	- 8.973.221
Onderwijs en vorming	223.772	4.285.603	- 4.061.831	13.700.945	- 13.477.173
Welzijn en volksgez...	0	0	0	0	0
Cultuur en jeugd ...	0	0	0	0	0
Werk en sociale economie	0	0	0	1.513.600	- 1.513.600
Landbouw en visserij	3.190	10.223	- 7.033	1.770.223	- 1.767.033
Leefmilieu, natuur...	5.232	644.872	- 639.640	19.560.263	- 19.55.031
Mobiliteit, openb...	0	0	0	11.027	- 11.027
Ruimtelijke ordening...	0	0	0	279.055	- 279.055
Vlaanderen	240.527	4.941.868	- 4.701.341	45.808.334	- 45.567.807

(Bron: Nota van het Kabinet van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands beleid, Media en Toerisme, van 30 september 2005)

Bijlage 4: Boomstructuur Kafka-test

(Bron : Leidraad voor de Kafka test, 2004)

**Bijlage 5: Mening over het verloop van de administratieve kosten bij de ondernemingen
gedurende de voorbije twee jaar**

	Milieu			Tewerkstelling			Fiscaliteit		
	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Vlaanderen	Wallonië
Merkelijk gestegen	15 %	22 %	31 %	15 %	16 %	22 %	13 %	10 %	12 %
Gestegen	62 %	54 %	56 %	43 %	50 %	50 %	34 %	43 %	39 %
Ongewijzigd	23 %	23 %	11 %	42 %	26 %	23 %	42 %	41 %	40 %
Gedaald	0 %	<1 %	2 %	0 %	7 %	5 %	11 %	5 %	7 %
Aanzienlijk gedaald	0 %	0 %	0 %	0 %	<1 %	0 %	0 %	<1 %	2 %

Opmerking: er werd geen rekening gehouden met de antwoordmogelijkheid "geen antwoord" bij de berekening van deze percentages.

[Bron: Federaal Planbureau (2004) De administratieve lasten in België voor het jaar 2004 : Tabel 9 p. 23]

Bijlage 6 : Andere keuzecriteria keuze full scan en quick scan

Criteria	Full scan	Quick scan *
Onderzoek heeft veel belang	+	-
Weinig middelen voor onderzoek	-	+
Weinig tijd beschikbaar	-	+
Internationaal vergelijkend onderzoek	-	+
Weinig informatie beschikbaar	-	+

+ : komt het meest in aanmerking

- : minder geschikt

* quick scan : kan ook de vorm aannemen van een schriftelijke survey

(Bron: EIM, (2003), Meetmethode administratieve lasten, Eindrapport, Brussel , Tabel 7 : 27)

Bijlage 7 : Blanco versie werkblad 'resultaten'

nr	omschrijving informatieverplichting				toerekenings- % igv samenloop andere wetgeving	parameters					Administratieve Lasten
	nr	omschrijving handeling/out-of-pocketkosten	artike l	uitbestedings- percentage		tijd	uurtarief	externe kost	aantal actoren	periodicit eit	
1						TOTAAL informatieverplichting 1					
tijdsbestedingskosten											
1.1											
1.2											
1.3											
1.4											
						TOTAAL tijdsbestedingskosten					
out-of-pocketkosten											
1.1											
1.2											
						TOTAAL out-of-pocketkosten					
2						TOTAAL informatieverplichting 2					
tijdsbestedingskosten											
2.1											
2.2											
2.3											
2.4											
						TOTAAL tijdsbestedingskosten					
out-of-pocketkosten											
2.1											
2.2											
						TOTAAL out-of-pocketkosten					
						TOTALE ADMINISTRATIEVE LASTEN					

Bijlage 8: Blanco versie werkblad 'parameters'

nr	omschrijving informatieverplichting		
	nr	omschrijving handeling	

1					
	1.1				
		interne uitvoering		uitbesteding	commentaren
	Actor	tijd in minuten	uurtarief	externe kost	
	actor 1				
	actor 2				
	actor 3				
	...				
	voorlopige norm				
	definitieve norm				

1.n					
		interne uitvoering		uitbesteding	commentaren
	Actor	tijd in minuten	uurtarief	externe kost	
	actor 1				
	actor 2				
	actor 3				
	...				
	voorlopige norm				
	definitieve norm				

2					
	2.1				
		interne uitvoering		uitbesteding	commentaren
	Actor	tijd in minuten	uurtarief	externe kost	
	actor 1				
	actor 2				
	actor 3				
	...				
	voorlopige norm				
	definitieve norm				

2.n					
		interne uitvoering		uitbesteding	commentaren
	Actor	tijd in minuten	uurtarief	externe kost	
	actor 1				
	actor 2				
	actor 3				
	...				
	voorlopige norm				
	definitieve norm				

Bijlage 9 : Beleidsvoorstellen Voka: schrappen

SCHRAPPEN	
Arbeid & Tewerkstelling	2.3.1 Jaarlijks verslag van de arbeidsgeneesheer 2.3.2 Mededeling van overuren aan de sociale inspectie 2.3.3 Jaarlijks opstellen van de sociale balans 2.3.4 Verklaring op eer van de werknemer over de tenlasteneming van kinderen 2.3.5 Minimum vijf jaar bijhouden van variabele deeltijdse uurroosters en mededeling aan werknemers 2.3.6 Driejaarlijkse woon-werk-enquête
Boekhouding & Fiscaliteit	2.4.1 Verplicht bij de aangifte van de vennootschapsbelasting te voegen documenten
Milieu, Preventie & Ruimtelijke Ordening	2.5.1 Decretale milieu-audit 2.5.2 Bijlagen bij de milieuvergunning 2.5.3 (Drie)maandelijke verslagen over preventie en bescherming op het werk 2.5.4 Vijfjaarlijkse opmaak globaal preventieplan 2.5.5 Bijlagen bij de stedenbouwkundige vergunning

(Bron: Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03, Vlaanderen: figuur p 20)

Bijlage 10 : Beleidsvoorstellen : Digitaliseren en verbeteren

DIGITALISEREN

- 2.3.7 C-formulieren
- 2.3.8 Systeem van de dienstencheques
- 2.3.9 De Multi-Functionele Aangifte
- 2.3.10 Systeem van de maaltijdcheques

VERBETEREN

- 2.3.11 Formaliteiten bij de aanwerving van buitenlandse medewerkers
- 2.3.12 Procedure voor educatief verlof
- 2.3.13 Loonstructurenquête
- 2.3.14 Aanvraag fiscale vrijstelling voor wetenschappelijk personeel
- 2.3.15 Specifiek voor de uitzendsector: het wekelijks opmaken van contracten en versturen van loonfiches

-
- 2.4.2 Teruggave van teveel betaalde bijzondere accijnzen op professionele diesel

- 2.4.3 Douane- en accijnsverplichtingen

-
- 2.4.4 Verschillende boekhoudstandaarden

- 2.4.5 Opmaken en neerleggen van individuele jaarrekeningen en jaarverslagen

- 2.4.6 Lokale belastingen

- 2.4.7 Structuurenquête van de ondernemingen

-
- 2.5.6 Integraal milieujaarverslag

-
- 2.5.7 Overdracht van gronden

- 2.5.8 Grondverzet

- 2.5.9 Milieueffectenrapport

- 2.5.10 Milieuvergunning

- 2.5.11 Oriënterende

- bodemonderzoeken

- 2.5.12 Stedenbouwkundige vergunning

- 2.5.13 Veiligheidsrapport

(Bron: Voka (2006), Administratieve vereenvoudiging, Prioriteiten uit de bedrijfspraktijk, Voka editie 03,

Vlaanderen: figuur p 21)

Bijlage 11: Gedetailleerd overzicht Vlaamse milieuwetgeving

Afval

- 24 MEI 1995 - Besluit van de Vlaamse regering betreffende de ophaling en de verwerking van dierlijk afval (**Besluit Dierlijke Afvalstoffen**)
- 30 MAART 2000 - Besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van het verwijderingsplan voor PCB-houdende apparaten en de daarin aanwezige PCB's
- 30 MAART 2000 - Besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van het verwijderingsplan voor PCB-houdende apparaten en de daarin aanwezige PCB's – Bijlagen
- 30 MEI 1996 - Samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval
- 6 FEBRUARI 2004. - Besluit van de Vlaamse regering houdende inventarisatie, terugwinning en verwijdering van halonen
- 6 FEBRUARI 2004. - Besluit van de Vlaamse regering houdende inventarisatie, terugwinning en verwijdering van halonen – Bijlagen
- Besluit van de Vlaamse regering van 5 december 2003 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (**VLAREA**)
- Besluit van de Vlaamse regering van 5 december 2003 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer - Bijlagen (**VLAREA**)
- Decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen (**Afvalstoffendecreet**)
- Verordening EG nr 259/93 toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap
- Verordening nr 259/93 toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap – Bijlagen
- Wet van 22 juli 1974 op de giftige afval

Algemeen

- 15 JUNI 1994 - Decreet betreffende de **milieubeleidsovereenkomsten**
- 2 APRIL 2004 - Besluit van de Vlaamse regering tot invoering van het **integrale milieujaarverslag**
- 2 APRIL 2004 - Besluit van de Vlaamse regering tot invoering van het **integrale milieujaarverslag** – Bijlage
- 23 JANUARI 1991 - Decreet tot oprichting van het fonds voor de preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer (**MINA-fonds**)
- 26 MAART 2004 - Decreet betreffende de **openbaarheid van bestuur**
- 4 JUNI 2004 - Omzendbrief VR 2004/26. - Betreffende openbaarheid van bestuur
- Decreet van 5 april 1995 houdende **algemene bepalingen inzake milieubeleid**
- Decreet van 5 april 1995 houdende **algemene bepalingen inzake milieubeleid** – Bijlagen
- Verordening nr. 761/2001 van 19 maart 2001 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieu auditsysteem (**EMAS**)

- Verordening nr. 761/2001 van 19 maart 2001 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieu auditsysteem (**EMAS**) – Bijlagen
- Wet van 12 januari 1993 betreffende een **vorderingsrecht** inzake de bescherming van het leefmilieu

Bodem

- 18 JULI 2003 - Samenwerkingsakkoord betreffende de uitvoering en financiering van de bodemsanering van tankstations (**BOFAS**)
- 5 MAART 1996 - Besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (**VLAREBO**)
- 5 MAART 1996 - Besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (**VLAREBO**) – Bijlagen
- Decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen
- Decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering (**Bodemsaneringsdecreet**)

Geluid

- Koninklijk Besluit van 24 februari 1977 houdende vaststelling van geluidsnormen voor muziek in openbare en private inrichtingen
- Koninklijk Besluit van 29 april 2001 betreffende het door huishoudelijke apparaten voortgebrachte luchtgeluid
- Koninklijk Besluit van 6 maart 2002 betreffende het geluidsvermogen van materieel voor gebruik buitenshuis
- Koninklijk Besluit van 6 maart 2002 betreffende het geluidsvermogen van materieel voor gebruik buitenshuis - Bijlagen
- Wet van 18 juli 1973 betreffende de bestrijding van geluidshinder

Grondwater

- 24 JANUARI 1984 - Decreet houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer (**Grondwaterdecreet**)
- 24 JANUARI 1984 - Decreet houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer (**Grondwaterdecreet**) – bijlage
- 27 MAART 1985 - Besluit van de Vlaamse Executieve houdende reglementering van de handelingen binnen de watergebieden en de beschermingszones
- 27 MAART 1985 - Besluit van de Vlaamse Executieve houdende reglementering van de handelingen binnen de watergebieden en de beschermingszones – bijlagen
- 27 MAART 1985 - Besluit van de Vlaamse Executieve houdende reglementering van de handelingen die het grondwater kunnen verontreinigen
- 27 MAART 1985 - Besluit van de Vlaamse Executieve houdende reglementering van de handelingen die het grondwater kunnen verontreinigen – bijlage
- Besluit 27 maart 1985 afbakening waterwingebieden en beschermingszones

Lucht

- Protocol van Kyoto bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering
- Protocol van Kyoto bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering - Bijlagen
- Verdrag van 13 november 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand (**Verdrag van Genève**)
- Verordening nr 2037/2000 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen
- Verordening nr 2037/2000 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen - bijlagen
- Wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging

MER/VR

- 23 MAART 1989 - B.V.I.R. houdende bepaling van categorieën van werken en handelingen waarvoor MER is vereist
- 23 MAART 1989 - B.V.I.R. houdende organisatie milieu-effectbeoordeling van bepaalde hinderlijke inrichtingen
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10 DECEMBER 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10 DECEMBER 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage - Bijlagen
- Wet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 mei 2001 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (**Seveso2**)
- Wet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 mei 2001 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (**Seveso2**) - Bijlagen
- Wet van 21 januari 1987 ter stijping van het fonds voor risico's van zware ongevallen en van het fonds voor preventie van zware ongevallen
- Wet van 21 januari 1987 ter stijping van het fonds voor risico's van zware ongevallen en van het fonds voor preventie van zware ongevallen - Bijlagen

Milieuvergunning

- Besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (**VLAREM II**)
- Besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (**VLAREM II**) - bijlagen
- Besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (**VLAREM I**)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (**VLAREM I**) - Bijlagen
- Decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (**Milieuvergunningsdecreet**)
- Ministerieel besluit van 19 MAART 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1bis van VLAREM II

- Omzendbrief LNW 2002/2 van 24 oktober 2002 van de Vlaamse Minister van Leefmilieu en Landbouw betreffende de vaststelling van de code van goede praktijk voor het ontwerp en gebruik van droogweerafvoersystemen (DWA-systemen)
- Omzendbrief LNW 2005/01 van 23 september 2005 met betrekking tot verwerking van bedrijfsafvalwater via de openbare zuiveringsinfrastructuur
- Omzendbrief RO 99/01 van 2 maart 1999 over de advisering mbt de verenigbaarheid van "omlopen voor wedstrijden, test- en oefenritten met motorvoertuigen" zoals bepaald in rubriek 32.9, 1° en 2° van VLAREM I, bijlage 1
- Omzendbrief van 22 september 2003 met betrekking tot de toepassing van de herziening van VLAREM I en II inzake de wijziging van de afstandsregels voor varkens- en pluimveehouderijen en van de reglementering voor mestverwerking
- Omzendbrief van 17 februari 1998 met betrekking tot verklarende toelichting inzake begrip exploiteren en exploitant zoals gedefinieerd in artikel 2, 2 en 3 van decreet 28 juni 1985 de milieuvergunning in het kader van het organiseren van dansgelegenheden
- Omzendbrief van 20 maart 1997 betreffende de toepassing van Vlarem-subrubriek 32.1. "Feestzalen met een dansgelegenheid"
- Omzendbrief Vlarem 93/01 van 28 juli 1993 betreffende het besluit van Vlaamse Executieve van 28 oktober 1992 tot wijziging van het besluit van Vlaamse Executieve van 6 februari 1991 houdende vaststelling van Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning

Natuur

- 17 OKTOBER 1988 - Besluit van de Vlaamse Executieve tot aanwijzing van speciale beschermingszones inzake het behoud van de vogelstand
- 22 FEBRUARI 1976 - Koninklijk besluit tot aanwijzing van de watergebieden van internationale betekenis (**Ramsar**)
- Besluit van 27 juni 1984 houdende maatregelen inzake natuurbehoud op de bermen beheerd door publiekrechtelijke rechtspersonen (**Bermbesluit**)
- Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu
- Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu – Bijlagen
- Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (**Natuurdecreet**)
- Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (**Natuurdecreet**) – bijlagen
- Omzendbrief betreffende bermbeheer door publiekrechtelijke rechtspersonen
- Wet van 7 oktober 1886 houdende het **veldwetboek**

Oppervlaktewater

- Uitvoeringsbesluit oppervlaktewater hoofdstuk IIIbis en grondwater hoofdstuk IVbis van 28 juni 2002
- Uitvoeringsbesluit oppervlaktewater hoofdstuk IIIbis en grondwater hoofdstuk IVbis van 28 juni 2002 – bijlagen

- Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging
- Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging – Bijlage

Productbeleid

- 17 JULI 2000 - Verordening nr. 1980/2000 inzake een herzien communautair systeem voor de toekenning van milieukeuren (**Ecolabel**)
- 17 JULI 2000 - Verordening nr. 1980/2000 inzake een herzien communautair systeem voor de toekenning van milieukeuren (**Ecolabel**) – Bijlagen
- Gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (**Milieutaksen**)
- Gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (**Milieutaksen**) – Bijlagen
- Wet betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid
- Wet betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid- bijlage

Water

- 18 JULI 2003 - Decreet betreffende **integraal waterbeleid**
- 18 JULI 2003 - Decreet betreffende **integraal waterbeleid** – Bijlagen
- 20 JANUARI 1999 - Wet ter bescherming van het mariene milieu in zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België
- 24 mei 2002 - Decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending
- Besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2005 betreffende de geografische indeling van watersystemen en de organisatie van het integraal waterbeleid in uitvoering van Titel I van het decreet betreffende het integraal waterbeleid
- Besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2005 betreffende de geografische indeling van watersystemen en de organisatie van het integraal waterbeleid in uitvoering van Titel I van het decreet betreffende het integraal waterbeleid – Bijlagen

(Bron : <http://www.emis.vito.be/navigator>)

Bijlage 12: Schatting van de administratieve lasten in % van het BBP in 2003

Country	Low estimate total administrative burden per country	High estimate total administrative burden per country	Low estimate total administrative burden per country	High estimate total administrative burden per country
	as % of GDP mp		in million US dollars	
Austria	3.6	4.6	8773	11194
Belgium	2.2	2.8	6339	8087
Czech	2.6	3.3	2100	2680
Denmark	1.5	1.9	3006	3835
Finland	1.2	1.5	1786	2279
France	2.9	3.7	48244	61553
Germany	2.9	3.7	66974	85450
Greece	5.4	6.8	8291	10578
Hungary	5.4	6.8	3477	4436
Ireland	1.9	2.4	2512	3205
Italy	3.6	4.6	48516	61900
Netherlands	2.9	3.7	13311	16983
Poland	4.0	5.0	7815	9970
Portugal	3.6	4.6	4731	6036
Slovak	3.6	4.6	1037	1323
Slovenia	3.3	4.2	.	.
Spain	3.6	4.6	26712	34081
Sweden	1.2	1.5	3273	4176
UK	1.2	1.5	19050	24306

(Bron: CPB (2005), *Intra-EU differences in regulation-caused administrative burden for Companies*, Tabel 5.1:

14)

Auteursrechterlijke overeenkomst

Opdat de Universiteit Hasselt uw eindverhandeling wereldwijd kan reproduceren, vertalen en distribueren is uw akkoord voor deze overeenkomst noodzakelijk. Gelieve de tijd te nemen om deze overeenkomst door te nemen en uw akkoord te verlenen.

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

Economische analyse van het effect van de compensatieregeling op de administratieve lasten

Richting: **Licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen**

Jaar: **2006**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt houdt in dat ik/wij als auteur de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij kan reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

U bevestigt dat de eindverhandeling uw origineel werk is, en dat u het recht heeft om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. U verklaart tevens dat de eindverhandeling, naar uw weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

U verklaart tevens dat u voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen hebt verkregen zodat u deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal u als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze licentie

Ik ga akkoord,

Wim MARNEFFE

Datum: